

Leonyid Brezsnyev vezetésével szovjet párt- és kormányküldöttség látogat hazánkba

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa és Minisztertanácsa meghívására május végén *Leonyid Brezsnyev*nek, az SZKP KB főtitkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elnöksége elnökének vezetésével szovjet párt- és kormányküldöttség tesz hivatalos baráti látogatást a Magyar Népköztársaságban. (MTI)

A KISZ országos értekezlete

Szombaton délután a Parlament kongresszusi termében megkezdődött a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség országos értekezlete. A IX. KISZ-kongresszus óta végzett munkát áttekintő és a feladatokat meghatározó tanácskozás elnökségében helyet foglalt *Németh Károly*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Polinszky Károly* oktatási miniszter, *Tréthon Ferenc* munkaügyi miniszter, valamint párt-, állami, társadalmi életünk sok más ismert személyisége.

Deák Gábornak, a KISZ KB titkárának elnöki megnyitóját után *Maróthy László*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ Központi Bizottságának első titkára emelkedett szólamra.

Maróthy László beszéde

A IX. kongresszus óta végzett munkáról és a további feladatokról szólva a KISZ Központi Bizottságának beszámolóját ismertette *Maróthy László* hangúlyozta: — Az ifjúsági szövetség munkáját áttekintve abból indulhatunk ki, hogy a párt XI. kongresszusán megszabott fő politikai irányok szolgálták tevékenységünk alapját. Törekvéseink egybeestek a fejlett szocialista társadalom építésének követelményeivel, amelyek teljesítését IX. kongresszusunkon forradalmi feladatunknak és történelmi felelősségünknek vállaltuk.

Ennek tudatában és szellemében dolgoztunk, s most elmondhatjuk, hogy a társadalmi méretekben eredményes építőmunkából ifjúsági szövetségünk is becsülettel kivette a maga részét.

A IX. kongresszus óta sikeresen befejeztük a Dunai Héőromú és a Kőolajipari Vállalat második ütemét, a szegedi kőolaj- és földgázipari létesítmények, valamint a Tiszai Vegyi Kombinát első üteme fölött vállalt központi védnökségeink eredményeként. Ugyancsak védnökei voltunk a második tiszai vízellé-

cső első ütemének, s teljesítettük kongresszusi vállalkozásunkat az orenburgi Szövetség gázvezeték, valamint az uszty-ilmiszi cellulóz-kombinát építésén. Áldozatkészségükkel kitűntek a Borsodi Vegyi Kombinát pvc-III. üzemének beruházásán dolgozó önkéntes brigádok is.

A dolgozó KISZ-tagok csaknem fele részt vesz a szocialista brigádmozgalomban — folytatta az ifjúsági szövetség első titkára. — Az ésszerűsítéseknek egyre jobb forrása az Alkotó ifjúság pályázat, a fiatal műszakiak, a közgazdászok és az agrárszakemberek tanácsainak tevékenysége, valamint az új tömegmozgalom. A tanuló fiatalok közül, csak az elmúlt évekre tekintve, több mint 60 ezren dolgoztak az építőbrigádokban, s munkájuk értéke mintegy 170 millió forint-ra tehető. Ifjú katonáink mintegy 4 milliárd forintnyi termelési értéket hoztak létre a kiemelt beruházásokon, s emellett rendszeresen segítettek az őszi mezőgazdasági munkákban is.

Elismeréssel szólhatunk a tanuló ifjúság munkájáról. Közülük 33 ezren vesznek részt a szakmai-tanulmányi

versenyeken, több tízezer pedig a középiskolai tanulmányi mozgalmakban. Az egyetemista és főiskolás KISZ-tagok 15 százaléka kapcsolódott be a tudományos diákkörökbe, s dolgoztaik többsége tényleges gondok megoldását célozza. A tanulás, az önképzés ma már egyre inkább általános társadalmi tevékenységgé válik, s 17–18 éves koráig — csekély kivételtől eltekintve — mindenki tanul. Később is egyre többen vállalják ismereteik gyarapítását, a szervezett továbbképzést, a munka és a család mellett is.

Maróthy László elismeréssel szót az értelmiségi ifjúság több rétegének és csoportjának hivatásuk gyakorlatában, valamint a közéletben elért figyelemre méltó eredményeiről. A fiatal pedagógusok, művészek, orvosok és egészségügyi dolgozók megnövekedett aktivitással, erősödő politikai, közéleti érdeklődéssel munkálkodnak az ifjúsági mozgalomban és szakterületükön. Jelentősen megnöttek a követelmények a fegyveres erőknél és testületknél szolgálatot teljesítőkkel szemben is. A Varsói Szerződés egyesített fegyveres erőinek a napokban lezajlott magyarországi hadgyakorlata is jól példázza, hogy katonafiataljaink megfelelnek ezeknek a követelményeknek, felkészültségük, harci szellemük kiváló.

Az ifjúsági tömegsportmozgalom, a klubok, az amatőr művészeti mozgalom eredményeinek áttekintése után a KISZ KB első titkára leszögezte:

— A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség politikai rendszerünk tényezője, s országos, valamint helyi szinten egyaránt beleszólása van a társadalom életébe, a közös

ség és az egyén boldogulását meghatározó minden fontos kérdésbe. Központi Bizottságunk előzetesen véleményt mondott a pártkongresszus dokumentumainak tervezetéről, majd a KISZ IX. kongresszusa feladat-tervebe foglalta a pártkongresszus határozatából és programnyilatkozatából következő teendőket. Kidolgoztuk a VI. ötéves terv előkészítésében vállalt részvételünk konkrét programját. Véleményeztük a 15 éves lakásépítési elképzeléseket, s összegeztük a párt KB oktatás-politikai határozatának végrehajtásában szerzett tapasztalatainkat. Igyekszünk minden szinten eleget tenni érdekképviseleti és érdekvédelmi megbízatásunknak.

— A kongresszus óta eltelt időszak mérlegelt megvonja jó érzéssel állapíthatjuk meg, hogy szövetségünk 840 ezres tagsága sokat dolgozott, eredményes munkát végzett, mindenütt a progresszív erő részét képezte a társadalom előtt álló feladatok végrehajtásában. Az iparban, a mezőgazdaságban, a szolgáltatásban, a különböző intézményekben dolgozó munkás-, paraszt- és értelmiségi fiatalok KISZ-szervezetei, a középfokú oktatási intézményekben, az egyetemeken, valamint a főiskolákon tanuló KISZ-tagok, a fegyveres erőknél és testületekben működő KISZ-szervezetek eredményesen, színvonalosan teljesítették kötelességüket. A KISZ-tagok, -aktivisták és -vezetők lelkiismeretes munkájának köszönhetően szövetségünk betölti hivatását, tekintélye az elmúlt években is tovább nőtt.

— Tömegével találunk előremutató példákat a munkában, követésre méltó személyeket a KISZ soraiban,

(Folytatás a 2. oldalon)

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

GONDOLATOK A PÁRTELLENŐRZÉSÉRŐL
(3. oldal)

IDEGENFORGALMI TANÁCSADÓ
(4. oldal)

JUHÁSZTANYÁKBAN
(5. oldal)

TAVASZI HATÁRJÁRÁS
(6. oldal)

TUDOMÁNY-TECHNIKA
(11. oldal)

KERESZTREJTVÉNY — BÉLYEG
(12. oldal)

OTTHON — CSALÁD
(13. oldal)

VÁROSÉRDEK, KÜZÉRDEK
(15. oldal)

Kiváló címet kapott

a bárán-di

Új Élet Termelőszövetkezet

Ünnepi küldöttgyűlést tartottak tegnap, május 19-én Báránodon, a községi kultúrház nagytermében, az Új Élet Termelőszövetkezet tagjai abból az alkalomból, hogy a közös gazdaság elnyerte a Kiváló Szövetkezet címet.

Az esemény méltán került az utóbbi évek legnagyobbjai és legjelentősebbjei közé: ugyanis a szövetkezet első ízben kapott ilyen magas kitüntetést, először került az elmúlt évben végzett munkája alapján az ország legjobbjai közé.

A nagy jelentőségű eseményen a szövetkezeti tagokat képviselő küldötteken kívül jelen voltak többek között *Szabó István*, a Központi Bizottság tagja, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke, *dr. Páles Gyula*, a Magyar Nemzeti Bank elnökhelyettese, *Kincses Lajosné*, a püspökladányi járási pártbizottság első titkára, *Varga Lajos*, a megyei pártbizottság munkatársa, *dr. Bujdosó János*, a püspökladányi járási hivatal elnöke, *Fazekas Károly*, a termelőszövetkezetek megyei szövetségének titkára, valamint a járás, a község párt- és állami vezetői, társszövetkezetek képviselői.

Figula Béla közigazgatási elnökhelyettes megnyitó és üdvözlő szavai után *Papp László*, a szövetkezet elnöke tartott ünnepi beszédet.

— Jól tudjuk — kezdte beszédét *Papp László* —, hogy az elmúlt években a részeredmények alapján már több alkalommal sikerült bejutnunk a jók közé, esetenként a legjobb termelőszövetkezetek soraiba is. Búzából, kukoricából, tejből, bárányhizalásból már megmutattuk mi, hogy milyen színvonalon

tudunk termelni. A kiváló címet — amely a termelés és gazdálkodás összességét vizsgálva is magasabb színvonalat jelent — most első ízben sikerült elérni szövetkezeti tagságunknak.

Az elismerést kifejező címeteltes ünnepi hangulatban emlékezni hívom a jelenlevőket — mondta az elnök, s az emlékezés során beszédében kitért az 1960. január 20-án két jogelőd termelőszövetkezetből alakult Új Élet Termelőszövetkezet közel két évtizedes múltjának legfontosabb eseményeire, állomásaira. Szólt az ellentmondások, a meg nem értés idejéről, a régimódi és nem éppen jó szemléletről, a gyakori vezetőváltásokról, amelyek mind a legfontosabbakat akadályozták: az előrelátást, a hosszabb távú gondolkodást és tervezést, az eredményes beruházást.

A múlt nehézségeit azután egy újabb korszak váltotta fel, amit így fogalmazott meg *Papp László*: a kormány gazdaságirányítási rendszerének új vonásai kedvezően hatottak a mi szövetkezetünkre is, s ezt követően a vezetés programja egyre nagyobb távlatokat ölelt fel, és részletes, konkrét végrehajtást jelölt meg a tagság és a vezetőség számára.

A sok jó és célszerű intézkedés hatására — amelyek a szövetkezet elnöke részletesen is felsorolt —, az 1978-es évben az előzőeknél is jobb gazdasági eredmények születtek a szövetkezetben: az üzemi termelési érték 115 millió forintra emelkedett — az 1977-es 89 millióról —, az árbevétel pedig 142,8 millió forint lett, ami több mint 20 millióval magasabb az előző évinél. A nyereség pedig 10-ről 16 millióra nőtt.

A szövetkezet elnöke elismerő, szép szavakkal szót a szövetkezeti tagokról. Az ember, aki minden jónak és minden eredménynek a megalkotója, nálunk nagy tiszteletben áll — mondta a szövetkezet elnöke. — Tudjuk, hogy eredményeink forrása csakis az ember, a munkához értő, gépeket, irányzatokat, szándékokat ismerő ember.

Ünnepi beszédének befejező részében *Papp László* a jelen és a jövő feladatairól szót, majd dr. *Páles Gyula* emelkedett szólamra. Méltatta a szövetkezet fejlődését, az elért eredményeket, és átadta a Kiváló Szövetkezet címet dokumentáló oklevelet *Papp László* tsz-elnöknek, majd két szövetkezeti tagnak a miniszteri kitüntetést, egy dolgozónak pedig TOT-kitüntetést nyújtott át a Nemzeti Bank elnökhelyettese.

Az ünnepség befejező részében *Papp László* kitüntetések és jutalmakat adott át a szövetkezet dolgozóinak.

FÜRDŐAVATÁS POLGÁRON

Polgáron 1973-ban kezdtek hozzá a fürdő építéséhez, s az első ütemben elkészült létesítményeket idén május 18-án avatták.

Az avató ünnepségen megjelent *Kerekes Antal*, a megyei párt- és tagja, az MSZMP Debreceni Járási Bizottságának első titkára, *Kollár János*, a megyei párt- és tagja, a Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányság vezetője, *Gál István*, a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnökhelyettese. Részt vett az avatáson a béke- és barátsági hónap rendezvénye alkalmából Polgárra látogató *Pável Gombos*, a magyarországi Csehszlovák Kulturális Központ igazgatója is.

Az ünnepséget *Nyikon Dezső*, a községi pártbizottság titkára nyitotta meg, majd *Szathmári Károly*, a debreceni járási hivatal elnöke mondott avató beszédet:

— Megnyitásra készen áll az ezer személyes strandfürdőnek az első ütemben épült része — mondotta többek között — meleg vizes ülmédencéjével, kétrészes gyermekpancsolójával, uszást oktató medencéjével, felvételi épületével, öltözőivel, kabinjaival, csónakházával, az ezeket ki-

szolgáló közműrendszerrel és energiaellátással, csónakázótóként használható sós-víz-tárolójával, parkerdővel, erdővel, zöldterülettel, állagmegóvó kerítéssel, környezetének rendezettségével. Vegye tulajdonába, szocialista emberhez méltó gondossággal őrzött köztulajdonba és használatba jogos birtokosa, a dolgozó nép! Rendkívül nagy igényességgel öröködjének rendje, tisztasága, állagmegóvása felett, hogy hosszú-hosszú ideig szolgálhassa az embert!

Szathmári Károly ezután az új fürdőt átadta *Tóth József* tanácselnöknek és *Polonkai Gábornak*, a költségvetési üzem vezetőjének.

Az avatóbeszéd után *Tóth József* emléklapokat adott át a kiemelkedő társadalmi munkát végzett vállalatoknak, intézményeknek, szocialista brigádoknak, brigádoknak és személyeknek, *Polonkai Gábor* pedig Kiváló Dolgozó kitüntetésekkel adott át a költségvetési üzem dolgozóinak, végül *Szathmári Károly* jutalmat adott át *Tóth József*-nek.

Szathmári Károly felavatja a fürdőt

A HÉT KÉRDÉSE

Szovjet—jugoszláv csúcserkezet Moszkvában és trónbeszéd a londoni Westminsterben, a toryk programjával; éleződő összecsapások Irán hogyan továbbjáról és kemény küzdelem a reakcióval Afganisztánban; Fidel Castro Mexikóvárosban s tanácskozások a Közel-Keleten; rendezési próbálkozások Cipruson és egyoldalú kínai lépés a Vietnammal folytatott tárgyalások fékezése — a heti eseményönből kiragadott példák is bizonyítják, hogy a majusi kánikula aligha bágyasztja el a világpolitikát. A szokásoktól eltérően ezúttal mégis egyetlen kérdésnek szenteljük heti összefoglalónkat. Budapesten tartotta ülését a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszeri bizottsága, amelynek során a hét szocialista ország új, egyeztetett kezdeményezéseket tett az enyhülés előrevitele érdekében.

Az immár három esztendeje működő bizottság harmadik ülészakán két fontos probléma szerepelt napirenden. A katonai enyhüléssel kapcsolatos tennivalók, valamint az 1980 novemberére összehívott madridi találkozó, az európai biztonság ügye. Időszerűségüket aligha vitathatja bárki. A katonai enyhülés továbbra is kulcskérdés, hiszen nehéz, sőt szinte lehetetlen folytatni az enyhülést, ha fokozódik a katonai szembenállás és meredeken ível a fegyverkezési hajszra felfelé. A SALT-2 küszöbönálló aláírása kedvező lehetőségeket és légkört ígér további fegyverzetkorlátozáshoz, csak hogy ezek nem valószínűk megmaguktól, pártatlan erőfeszítéseket kell tenni minden lépésért. A madridi összejövetelt azon a belgrádi találkozó határozták el, amely meglehetősen felemás módon folytatta a helsinki konferenciát, mindenesetre alatta maradt a reményeknek, várakozásoknak és lehetőségeknek. Ezért olyan körülményeket kell kialakítani, hogy Madridban minél konstruktívabb hozzájárulása kerülhessen sor az európai biztonsági konferencia nevezetes záróokmányának maradéktalan végrehajtásához. Igaz, van még jó másfél esztendő, de ne feledjük, hogy 1980 választási kampányév lesz az Egyesült Államokban és az NSZK-ban, s tapasztalataink szerint a felborácsolt geopolitikai szándékok nem serkentik, hanem inkább hátráltatják az ésszerűségeket és kölcsönös érdekeken alapuló nemzetközi párbeszédet.

De míg a madridi előkészületek felvetése a viszonylag hosszabb távra történő töprengést, gondolkodást szolgálja, a katonai enyhülés vonatkozásában igen konkrét és határozott indítványok kerültek az asztalra. E javaslatok során a külügyminiszeri bizottság ismét hangsúlyozta néhány korábbi javaslat megvalósításának sürgető szükségességét. Mégsem egyszerű ismétlésről van szó, hanem módosítások és kiegészítések történtek, figyelembe vettek bizonyos változásokat, sőt nyugati oldalról elhangzott ellenvetéseket is. Így az a terv, hogy a helsinki harmincötök tegyenek ünneplésnyilatkozatot: semmilyen körülmények között nem használnak nukleáris fegyvereket, kiegészült a hagyományos fegyverzet vonatkozó, ilyen irányú kötelezett-szavával. Ez egy általános megnevezésű szerződést jelentene a Varsói Szerződés és a NATO valamennyi tagja között, az öt atomhatalom közül négynek a bevonásával. Együttal megkönyítene a megállapodást az oroszok alkalmazásáról történő lemondással kapcsolatosan is. A meglevő katonai tömbök „létszám-töptje” ezekben a napokban ugyancsak különös nyomatékokat kaphat, miután Brown amerikai hadügyminiszter spanyolországi látogatása során Madrid NATO-tagsága is szóba került.

A budapesti tanácskozás azonban egy rendkívül fontos, eddig még nem tárgyalt javaslatot tett. Indítvány szerint, lehetőleg még ebben az évben, politikai szintű konferenciát kellene összehívni az európai és észak-amerikai kontinens országainak részvételével a bizalomépítő intézkedések kiterjesztése érdekében. (Ezek közé tartozhatna például a nagyobb csapatmozgások kölcsönös előjelzése, a nagyobb szárazföldi manőverek mellett a tengeri és légi hadgyakorlatok bejelentése s ezek érvényesítése a Földközi-tenger térségében is.) A konferencia így módon kiegészítené az eddigi leszerelési fórumokat: közismert, hogy különböző részvétel-lel és szinten folynak a megbeszélések a hadászati támadó fegyverrendszerek korlátozásáról, a közép-európai haderőcsökkentésről, a teljes atomcsendről, az atomso-rompó erősítéséről, a vegyi fegyverek eltávolításáról s más témákról. Az európai bizalomépítő-konferencia a katonai enyhülés érdekében újabb területen tenne lehetővé hasznos megegyezéseket.

A Varsói Szerződés tehát ismét lépett, s a válasz sora most a NATO-n van. A végleges felelet valószínűleg az atlanti tömb közeljövőben esedékes hágai tanácsülésén fog megfogalmazódni — ha megfogalmazódik... Egy pozitív válasz előjelei egyelőre nem túlságosan rajzolódtak ki, az atlanti hadügyminiszterek brüsszeli ülése ugyanis a fegyverkezés újabb útjairól döntött, s ismét a „keleti fenyegetés” lejárt lemezével próbálja igazolni tetteit. Természetesen figyelmen kívül hagyva a való-ságot, így a legutóbbi szocialista javaslatokat is. (A NATO-döntések között szerepel a magas költségekkel járó awacs légikérelési rendszer kiépítése, a közép-hatósugarú rakéták számának növelése Nyugat-Euró-pában, s általában a katonai költségvetések emelése.)

Pedig a NATO hadügyminisztereinek — jóllehet tud-juk, hogy nem a leszerelés a szűkebb szakmájuk — tudomásul kell venniük; a stratégiai egyensúly korunk megrendíthetetlen realitása. A szocialista országok nem a gyengeség, hanem a határozott magabiztosság, védel-mi képességeik ismerete alapján tesznek javaslatot a katonai enyhülésre, az erők kölcsönös mérséklésére. Egyedül azonban nem cselekedhetnek, ha valahol, e hallatlan érzékeny területen, minden kettőn múlik. Éppen a budapesti tanácskozással időben véletlenül szinte egybeeső Pajzs '79 gyakorlat mutatta meg, hogy a szocialista országok korszerű alapokon felkészültek hazájuk és társadalmi rendjük megvédésére — eltökél-tésük azonban messzemenő kezdeményezőkészséggel és rugalmassággal párosul az enyhülés érdekében.

Ezért lett ez a problémacsoport — sok más jelentős esemény közepe is — a hét kérdése. Sőt nem túl-zunk, ha úgy fogalmazzunk, hogy tartósan egyik köz-ponti kérdése ez a hónapnak, az esztendőnek.

A KISZ országos értekezlete

(Folytatás az 1. oldalról)

arról győzve meg, hogy a kötelességek teljesítése, az aktív társadalmi, politikai tevékenység ad tartalmat az ember életének, az igaz hazafiságnak, korunk forradalmiságának.

Az előadó részletesen szőlt az ország gazdasági és társadalmi fejlesztéséről a fiatalokra háruló feladatokról, majd így folytatta:

— A fiatalok eszmei, politikai felkészültségének, érdeklődésének, aktivitásának növekedésével, a demokracizmus kiteljesedésével együtt jár az eszmecserék, a fórumok szaporodása. Az ifjúsági szövetség ösztönzi a valós kérdésekről folytatott értelmes vitát; a problémákat, a hibákat, a téves nézeteket feltáró, az eligazodást segítő véleménycseréket. A viták azonban akkor hasznosak, ha nem öncélúak, nem a magamutogatás, esetleg a zavarkeltő szándék megnyilvánulásai — mert elvéltve ugyan, de ilyenl is találkozhattunk. Az elméletieskedő, a spekulatív polémiák az érdemi megbeszélésről, az értelmes célokról és teendőkről vonják el a figyelmet.

— A legtöbb, amit egy ifjúsági szervezet nyújthat, hogy megtanítsa a világra marxista szemléletre, a szocializmus elkötelezett szolgálatára. A mi feladatunk, hogy a társadalom más erőivel együttműködve érdelemileg és értelmileg egyaránt megnyerjük a fiatalokat a szocializmus ügyének. Tehát nemcsak megértetni és elfogadtatni kell céljainkat, hanem el kell érniük, hogy minél többen vegyenek részt azok megvalósításában, felelősséget érezve jelenünkért és jövőnkért — mondta egyebek között Maróthy László.

A KISZ KB első titkárának nagy tapsal fogadott beszéde után szünet következett, majd Nagy Sándor, a KISZ KB titkára ismertette a mandátum vizsgálat eredményét. Ezt követően az országos értekezlet küldöttéi vitával folytatták munkájukat. Lovas Julianna Békés me-

gyei ifjúkommunista egyebek között elmondta, hogy jól bevált a középiskolákban és a szakmunkásképző intézetekben a Kilián-kör, megfelelően segítve az eszmei-politikai nevelő munkát. Rákóczi András Szabolcs megye küldötte a realis, valóban előrevívő KISZ-vállalásokat szorgalmazta. Az értelmiségi fiatalok helyzetéről, munkájáról szöjt Bódi György Csongrád megyéből, ahol a megyében élő, dolgozó értelmiség 24 százaléka harminc év alatti. A főiskolákon, egyetemeken megszerzett mozgalmi, közéleti tapasztalatokat ezek a fiatalok jól hasznosítják későbbi munkahelyeiken, a gyárakban, mezőgazdasági üzemekben, s egyéb intézményekben. Kovács Erzsébet Veszprém megyei KISZ-es és szakmunkástanulók iskolai és munkahelyi eredményeiről és gondjairól szöjt. Sok küldött érintette a vitában a mezőgazdaságban dolgozó és a kisebb településeken élő ifjúkommunisták gondjait. Vas-tagh Zoltán, a Magyar Néphadsereg egyik dunántúli alakulatának katonája tolmácsolta az értekezlet résztvevőinek a Varsói Szerződés tagállamainak magyarországi Pajzs '79 hadgyakorlatán részt vett fiatalok üdvözlését, amit a küldöttek nagy tapsal fogadtak.

A vitában felszólt Buda-István államtitkár, az Országos Testnevelési és Sportbizottság elnöke. Rámutatott arra, hogy a IX. KISZ-kongresszus óta megnőtt a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség szerepe a magyar testnevelés és sport fejlesztésében. Vas János, a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkára méltatta a KISZ és a SZOT kapcsolatainak szélesedését, erősödését, amely a munkának, a közéletnek és a szabad idő eltöltésének szinte minden területét feleli.

A KISZ országos értekezletének első napi munkája a késő esti órákba nyúló vitával ért véget. A küldöttek vasárnap délelőtt ugyancsak a Parlament kongresszusi termében a KISZ KB jelenléteinek, valamint Maróthy László szóbeli kiegészítőjének megvitatásával folytatták munkájukat. (MTI)

Elutaztak hazánkból a Varsói Szerződés tagállamainak honvédelmi miniszterei és egyesített fegyveres erőinek főparancsnokai

Szombaton delután elutazott hazánkból Dobri Dzsurov hadseregtagbörnök, a Bolgár Népköztársaság nemzetvédelmi minisztere, Wojciech Jaruzelski hadseregtagbörnök, a Lengyel Népköztársaság nemzetvédelmi minisztere, Karl Heinz Hoffmann hadseregtagbörnök, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetvédelmi minisztere, Ion Coman vezérrezdes, a Román Szocialista Köztársaság nemzetvédelmi minisztere, Dmitrij Usztyinov, a Szovjetunió marsallja, a Szovjetunió honvédelmi minisztere, Martin Dzur hadseregtagbörnök, a

Csehszlovák Szocialista Köztársaság nemzetvédelmi minisztere, valamint Viktor Kulikov, a Szovjetunió marsallja, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erői főparancsnoka és az egyesített fegyveres erők törzsenek főnöke, akik Czinége Lajos hadseregtagbörnök, honvédelmi miniszter meghívására részt vettek a Pajzs '79 hadgyakorlaton.

A vendégeket a repülőtéren Czinége Lajos és a Honvédelmi Minisztérium katonai tanácsának tagjai búcsúztatták. Jelen voltak a Varsói Szerződés tagállamainak budapesti nagykövetei. (MTI)

Röviden a nagyvilágból

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására május 14—19. között Nyikolaj Perunnal, az SZKP KB osztályvezető helyettesével az élén szovjet pártmunkásküldöttség tett látogatást hazánkban. A küldöttséget fogadta Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

Dr. Rácz Albert munkügyi minisztériumi államtitkár vezetésével szombaton visszakerkezett a küldöttség szovjetunióbeli látogatásáról. Az államtitkárt fogadta V. G. Lomonoszov, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő munka- és szociálisügyi állami bizottság elnöke, valamint A. A. Bulgakov, a

szakmai és műszaki oktatási állami bizottság elnöke.

Az ellenálló nemzetközi szövetség (FIR) iroduléséről szombaton hazakerkezett Bécsből az iroda magyar tagjainak küldöttsége, amelyet Uszta Gyula, a Magyar Partizán Szövetség főtitkára, a FIR alelnöke vezetett.

Szombaton elnöki rendelet jelent meg Romániában a nyári időszámítás bevezetéséről. A rendelet értelmében május 27-től egy órával előbbre állítják az órákat. A nyári időszámítás szeptember 30-ig tart. A Magyarországról Romániába utazóknak a nyári időszámítás idején két órával kell előbbre igazítaniuk órájukat.

Befejeződött a Pajzs '79 hadgyakorlat

Nagygyűlés Dunaújvárosban

Kárpáti Miklós, az MTI honvédelmi tudósítója jelen-ti:

Szombaton a Dunaújvárosban rendezett nagygyűléssel véget ért a Varsói Szerződés tagállamai hadseregeinek részvételével megtartott „Pajzs '79” fedőnevű közös hadgyakorlat.

Sokezres tömeg gyűlt össze a Vasmű előtt a zászló-díszbe öltözött téren. „Erő-sődjék a szocializmust építő népek együttműködése, egy-sége” — hirdette a dísz-tribünnel szemközt felállított transzparens. Sokan szemlélték meg a nagygyűlés kezdete előtt a térre felvonultatott és kiállított korszerű harceszközöket, amelyek az elmúlt napokban a katonák mellett a hadgyakorlat „főszereplői” voltak. A tribün előtt a csapatalkalmazó felsorakoztak a gyakorlaton részt vevő csapatok katonái, majd felcsendült a bolgár, a magyar, a román, a szovjet és a csehszlovák himnusz, miközben díszlövészeket adtak le.

A nagygyűlés elnökségében ott volt Lázár György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke, Györi Imre és Korom Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának titkárai, Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese. Az elnökségben foglaltak helyet a Varsói Szerződés tagországainak honvédelmi miniszterei, az egyesített fegyveres erők főparancsnoka, a politikai, gazdasági, társadalmi élet több vezető személyisége.

A munkás-katona nagygyűlésen elnököl Csémi Károly vezérrezdes, honvédelmi minisztériumi államtitkár megnyitó szavai után Czinége Lajos hadseregtagbörnök, honvédelmi miniszter lépett a mikrofonhoz.

Egyebek között szöjt arról, hogy a gyakorlaton az embernek és a technikának egyaránt kemény próbatétel-len jól vizsgáztak a katonák, a törzsek és a rendelkezésük-re bocsátott technika. A gyakorlaton részt vett parancsnokok és katonák, bár más-más nyelvet beszéltek, jól megértették egymást.

A korszerű követelményeknek megfelelően a katonák — a természeti elemekkel is megküzdve — a szárazföldön, a vízben és a levegőben bonyolult viszonyok között kiválóan oldották meg feladataikat; példamutóan együttműködtek. Bebizonyították, hogy a testvéri hadseregek, az egyesített fegyveres erők minden körülmények között képesek a velük szem-ben támasztott követelmények teljesítésére; méltók a tagországok népeinek bizalmára.

A továbbiakban a honvédelmi miniszter méltatta a 24 esztendővel ezelőtt megalakult védelmi szövetség, a Varsói Szerződés jelentőségét.

A militarista erők agresszív politikája ma is történelmi szükségszerűséggé vált, követeli, hogy erősítsük testvéri szövetségünket, fokozzuk egyesített fegyveres erőink felkészültségét, növeljük harci képességét, mondotta Czinége Lajos.

A honvédelmi miniszter hazánk honvédelmi politikájáról szölv hangsúlyozta: a néphadsereg vezetői, parancsnokai az MSZMP politikájának szellemében képezik, nevelik — a család és az iskola nevelőmunkáját folytatva — a néphadseregben szolgáló fiatal nemzedékeket a haza szeretetére, építésére és védelmére.

Végezetül Czinége Lajos a Pajzs '79 sikeres befejezése alkalmából köszönetét fejezte ki a gyakorlaton részt vett baráti hadseregek törzseinek, csapatainak, a gyakorlat kidolgozásában, megtervezésében, megszervezésében, levezetésében nyújtott nagyszerű teljesítményekért.

Ezt követően Viktor Kulikov, a Szovjetunió marsallja, az egyesített fegyveres erők főparancsnoka szözlalt fel a nagygyűlésen. A szövetséges

országok honvédelmi minisztereinek megbízásából és a gyakorlat résztvevőinek nevében köszönetet mondott a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, Kádár Jánosnak, az MSZMP KB első titkárának, a kormányának, az egész magyar népnek azért a vendégszeretetért, figyelemért és gondoskodásért, amelyet a gyakorlat során a baráti országok katonái iránt tanúsítottak.

Rámutatott arra, hogy a gyakorlat a baráti hadseregek számadása volt arról, hogy a szocialista országok népei készen állnak forradalmi vívmányaik védelmére, internacionalista kötelezettségeik teljesítésére. A bonyolult harci feladatok megoldása során a csapatok és a törzsek magasfokú képzettségéről, szakmai és technikai felkészültségéről tettek tanúbizonyságot. A résztvevők egy sor, a korszerű összefegyvernemi harcra jellemző, bonyolult kiképzési feladatot oldottak meg sikerrel. Az egyes mozzanatokot megfigyelők meggyőződhetnek a csapatok magasfokú szakmai-politikai képzettségéről és a katonák fizikai edzettségéről is. A parancsnokok is bizonyították: a legkritikusabb pillanatokban is urai a helyzetnek, jártasak a korszerű fegyverzet és technika minden fajtájának alkalmazásában, képesek a megbízható csapatvezetés-re.

Kulikov marsall a továbbiakban országoként értékelte a különböző egységek tevékenységét. A Varsói Szerződés hadseregeinek személyi állománya az előzők hűsi hagyományait követve, szilárd eltökéltséggel, váll váll mellett teljesíti hazafias kötelességét, amelyet a Pajzs '79 gyakorlat is tanúsított.

A munkás-katona nagygyűlés Csémi Károly zarszava után az Internacionálé hangjaival ért véget.

A nagygyűlést követően Lázár György fogadást adott a Pajzs '79 hadgyakorlat befejezése alkalmából. Mindannyian, akik az elmúlt napokban láthattuk a gyakorlati törzsek és csapatok, meggyőződhetünk arról, hogy egyesített fegyveres erőink megbízható pajzsként oltalmazzák szocialista vívmányainkat. Hadseregeink katonái felkészültsége, haditechnikájának színvonala és hatékonysága, a csapatok magasfokú képzettsége és összehangolt együttműködése legyőzhetetlen erő — mondta pohárköszöntőjében Lázár György.

Dobri Dzsurov hadseregtagbörnök, a Bolgár Népköztársaság nemzetvédelmi miniszter mondott ezt követően pohárköszöntőt, amelyben megköszönte az MSZMP Központi Bizottságának, a kormányának és a magyar népnek azt a meleg fogadtatást, vendégszeretet, amelyben a közös hadgyakorlatra érkezett részesítettek. Hangoztatta, hogy a Pajzs '79 hadgyakorlat jelentős előrelépés a Varsói Szerződés tagállamai hadseregeinek fejlődésében; bizonyította azok megővekedett harcérzségét, s egyben komoly internacionalista nevelő iskolát is teremtett a résztvevők számára.

Szombaton adták ki első ízben a Fegyverbarátságért Erdeméret, a Pajzs '79 hadgyakorlat befejezése alkalmából. Kiemelkedő személyes tevékenységükért és a hadgyakorlaton tanúsított példás helytállásukért 127-en kaptak meg az új kitüntetést: arany, ezüst, illetve bronz fokozatát. A kitüntetéseket Czinége Lajos adta át a Varsói Szerződés tagállamai honvédelmi minisztereinek jelenlétében a Dunaújvárosban megrendezett ünnepségen a bolgár, magyar, román, szovjet és csehszlovák tisztteknek és katonáknak. (MTI)

A szocialista alapozású Erőszak mi foly

Az ellen munkamódszerekben stílusában alakult re-van. Ennek formája a másik általa formát a vagy ideológusok jelenségekre zese, testü. Míg az e-tásban rész-ellenőrzés, ti, az utó-gált ágazat-értékeli a sőt határo-sát.

A besz-vizsgálják, kommunis mit tett p-nak, kolle-végrehajta testületek-jellegénél-melyik ter-tékését a

A beszám-olás vesz-vagy dics-vemény szá-len a te-valamely dalmi ké-nyeként ír-mok, határ

A külön-szervek m-szerepet is-terület rendezes-zése. A F-tól a meg-rási pártsz-alapszerve-telestületek-zik az ele-Még a le-szövetkeze-ban tevéke-szervezetek-is sűrűn

öröz tev-ként a tud-a közigazg-tali, gazda-vizsgáló Ezek meg-dosan ügy-is. Minde-hogy a pá-ellenőrzés-megvalósú-gú pártell

Hegedüs-ban para-veztek. Os-szerint az-ma nélkül-ném szerr-sajtából is-ját: az is bedug-dr. Gulyás-tudomány-meg a vé-tól.

Igen. Is-fák kezelé-Hegedüs—vesszős-melyet

mányi Hi-mi Közlön-július 27-

Évek te-nagyüzem-csiak rá (ny-i tsz-valóban n-fák életét, bá teszi-e-metszés”. rátok örül-kiintéylek-nyességre-va-akaratt-kiptörülés-így aztán-kező.

A mond

Idegenforgalmi tanácsadó

Május a tömeges turizmus kezdetének ideje. Útra készülődés közben mindenki szeret meggyőződni arról: mi kell a külföldre utazáshoz, mit vigyen, mit ne vigyen magával, általában mi mindent kell és érdemes tennie, mielőtt nekivágna külföldi útiterveinek megvalósításához. Ehhez kívánunk a következőképpen segítséget adni:

A múlt év novemberében az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete, a Minisztertanács és a belügyminiszter ennek végrehajtásáról intézkedő rendelete újból szabályozta a külföldre utazás és az útlevelek kiadását. A Minisztertanács meghatározta, hogy külföldre utazást látogatás céljából kétvétenként, egyéni és társas turisztika céljából háromvétenként lehet engedélyezni. Egyben felhatalmazta a belügyminisztert, hogy meghatározott országokba ennél gyakrabban is engedélyezheti a kiutazást.

Kezdjük a „kivételekeknél”: három évnel gyakrabban, sőt egy évben többször is utazhat magyar állampolgár Bulgáriába, Csehszlovákiába, Lengyelországba, a Német Demokratikus Köztársaságba, Romániába és a Szovjetunióba.

Magánútlevelel

Akik munkájukat vagy annak egy részét külföldön végzik, különböző fajtájú szolgálati útleveleket kapnak, ezeket részletesen felsorolja a rendelet. Utánuk, sorrendben ötödikként említi azt, ami a legáltalánosabb: a magánútlevelel. Ezt az a magyar állampolgár kaphat, aki magánból, meghatározott időre utazik külföldre.

Általában négy csoportra lehet felosztani az úticélokot: látogatás, turisztika, csoportos utazás és gyógykezelés.

Különbség elsősorban az anyagiak terén van. Látogatás úticélú kiutazónak igazolnia kell, hogy külföldön élő vagy tartós kiküldetésben ott-tartózkodó családtagja vagy barátja fedezi kinttartózkodásának költségeit. Egyéni turistaútnál a kiutazónak az útlevelekérem beadásakor igazolnia kell, hogy a devizahatóság engedélyezte számára az utazáshoz szükséges valuták megvásárlását. Ez gyakorlatilag úgy történik, hogy az utazás tervezett időpontjánál jóval előbb benyújtja a kérvényét a Magyar Nemzeti Bankhoz. Ott nyilvántartást vezetnek arról, hogy ki melyik évben igényelt turistaútra valutát, s ha eltelt az előző utazás óta három év — megkapja az MNB úgynevezett igazványt. Az igazvány és az útlevelekérem egy és ugyanaz a nyomtatvány, nem kell kétszer kitölteni őrlelapokat, a bank devizaigazgatójának birtokában lehet kérni az útlevelel.

Más az eset a csoportos, társas utazásoknál. Aki ilyenre jelentkezik, az utazást meghirdető irodánál (IBUSZ, Cooptourist, Expressz stb.) kitölti a megfelelő őrlelapot, a többi az utazási iroda dolga. Természetesen — mivel a társasutakhoz is külföldi valuta kell — a jelentkezést aszerint fogadják vagy nem fogadják el az iroda, hogy a részvevő mikor járt legutóbb nem rubelrelszámolású valutájú országban. A rendelet szerint a „várakozási idő” itt is három év, az az idő, amikor az utazási irodák saját devizakeretük terhére kivételt tehetnek.

Gyógykezelésre utazónak ugyancsak előzetesen igazolnia kell, hogy számára a valutaellátás biztosítva van. Ugyanez áll azokra is, akik hagyatéki tárgyalásra, vagy egyéb fontos, halasztást nem tűrő ügyben utaznak külföldre.

A felsorolt szocialista országokba érvényes (piros) útlevelel — mint eddig — a lakóhely szerint illetékes rendőrkapitányságon kell kérni. Mivel ezek az országokba utaznak leggyakrabban és legtöbbször magyar állampolgárok, az ide érvényes útlevelekbe mindjárt öt kilépési engedélyt, úgynevezett ablakot is adnak.

A piros magánútleveleket a városi és járási rendőrkapitányságok jogosultak kiadni. Ugyaníde kell benyújtani az útlevelel iránti kérelmet az erre a célra rendszerezett őrlelapon.

Más országokba szóló útlevelel a megyei, illetve fővárosi rendőrfőkapitányságokon intézik, az utazni akaró azonban az IBUSZ megyei irodájához adhatja be a kérelmet. Ez az útlevelel is öt évig érvényes, az országhatárt a beütött kilépési engedély birtokában lehet átlépni. Egyeztetve általában egy „ablakot” ütnek az útlevelelbe. Újabb utazás esetén — noha az útlevelel érvényes, és tulajdonosánál marad — ismét be kell adni az útlevelekérelmet, és mellékelni kell az útlevelel.

Mielőtt az útlevelekérelmet benyújtánánk, előzetesen véleményeztetni kell. Munkaviszonyban állók az útlevelekérelmet megfélelő rovatát a munkáltatóval (vagy a vállalat, hivatal stb. vezetőjével), illetve az erre felhatalmazottal (pl. személyzetis) töltessék ki. Szövetkezeti tagok útlevelekérelmét a szövetkezet elnöke véleményezi. Önnálló kisiparosnak, kereskedőnek az érdekképviseletis szervvel, tehát a KIOSZ-szal, a KIOSZ-szal kell véleményeztetni az útlevelekérelmet.

Amit csatolni kell

Új útlevelel kiállításához csatolni kell két darab, egy évnel nem régebben készült fényképet. Elsősorban a fiatalok figyelmét érdemes felhívni arra, hogy a fénykép élethű legyen: aki például időközben szakállat, bajszot növesztett, készíttessen újabb képet önmagáról, mert előfordulhat, hogy a határon nem fogadják el útlevelelét, ha a benne levő kép nem hasonlít tulajdonosához. Fiatalokról lévén szó, azok, akik még nem teljesítettek katonai szolgálatot, az utazáshoz a megyei hadkiegészítő és területvédelmi (közismert nevén kiegészítő) parancsnokság engedélyét is kérjék és csatolják az útlevelekérelmekhez. Iskolai tanulók — ideértve az egyetemi, főiskolai hallgatókat is — tanítványaikat vezetőjének véleményét is csatolják.

A társasutazásra jelentkezőknek az utazási iroda által kiadott részvételi igazolást kell csatolni az útlevelekérelmekhez. (Az utazási iroda szokta intézni egyéb-ként általában az útlevelel- és vízumkérelmeket az általa rendezett utak részvevői számára, s természetesen a részvételi igazolást ezzel együtt továbbítja.)

Aki látogatásba megy külföldre, útlevelekérelméhez csatolnia kell a magyar külképviseleti szerv, a külföldi hatóság vagy közjegyző által kiállított, illetve hitelesített meghívólevelel. Ha ezt idegen nyelven írták, a hiteles magyar fordítást kell bekeüldeni. A fordítást közjegyző vagy bírósági fordítóiroda hitelesíti.

Gyógykezelésre utazók mellékeljék az Egészségügyi Minisztérium által kijelölt szerv javaslatát, vagyis körház, sanatórium vagy más egészségügyi szerv bizonyítványát arról, hogy a gyógyuláshoz külföldi kezelés szükséges. (Az egészségügyi intézmények adnak felvilágosítást arról, hogy ilyen írás kiadására kinek van felhatalmazása.)

Mindez a kék színű útlevelel vonatkozik. A piros (szocialista országokba érvényes) útlevelel kérésekor egyéni utasnak a fentiek közül csupán a katonai igazolást kell csatolnia, és csak egy fényképet kell beadnia. A társasutazásokra, gyógykezelésre vonatkozó előírások viszont ugyanazok, mint az előzőekben felsoroltak.

UTAZÁSI TUDNIVALÓK

Vízum

Magyar állampolgárok vízum nélkül utazhatnak évek óta az európai szocialista országokba, továbbá Finnországba, 1979. január 1. óta pedig Ausztriába is. Ez gyakorlatilag annyit jelent, hogy a szárazföldön bármelyik irányban lépjük át az országhatárt, egyetlen szomszédos ország határőrzeti közegéi sem kéri a vízum felmutatását.

Európa többi országába és más földrészre azonban csak úgy lehet utazni, ha az illető ország Budapesten működő konzulátusánál előzőleg vízumot kérünk. A vízum jelenti az engedélyt a meglátogatni kívánt ország területére, s ezért országonként különböző összeget kell fizetni forintban. Ennek kifejtése után ütök be az érvényes útlevelelbe a vízumot, amely az illető ország területén meghatározott ideig való tartózkodásra jogosít.

Hosszabb útra — például nyugatra, vagy észak-nyugatra — a vízumot a Magyar Nemzeti Bankban, az Országos Takarékpénztár fiókjában vagy az utazási irodákban, tehát ugyanott, ahol a 4500 forintért járó valutát megveszi. Szocialista országokba utazók (Jugoszlávia kivételével) évenként tízezer forint értékben vásárolhatnak az útlevelelcsatolás mellett, illetve tranzitország valutájából. Ott-tartózkodásuk idejének megfelelően, külön engedély nélkül napi 400 forintnak megfelelő koronát, lelt, levét, zloty, márkát, rubelt vehetnek. A Lengyelországba utazók — egy újabb, kormányközi megállapodás értelmében — legalább 800 zlotyot kell hogy vigyenek magukkal. Ha négy napnál tovább kívánnak lengyel területen maradni, minden további napra újabb 200 zlotyot kell számítani. Ennek a rendelkezésnek megtartását szigorúan ellenőrzik mind a magyar, mind a lengyel vámügyi szervek.

Idők, időpontok

A rendelet szerint európai országokba általában 30, más földrészre 90 napos kint-tartózkodást engedélyeznek. Ebbe bőségesen belefér több ezer kilométeres autós Európa-túra csak úgy, mint kényelmes üdülés két-három hétig valamelyik hegységen vagy tengerparton.

Előírja a rendelet azt is, hogy a szocialista országokba utazáshoz szükséges útlevelel kiállításának 14 napon, a kék útlevelel ugyanennek 30 napon belül kell megtörténnie. Ez egyformán vonatkozik az egyéni és a társas utlévelelre.

Ezt megelőzően — két útlevelel — legalább ennyi időt kell számítani az igazvány megérkezésére. Amikor pedig kézben van az útlevelel, újabb napokat, esetleg heteket kell számítani a vízumokra. Ma már a legtöbb ország budapesti konzulátusa 24—48 óra alatt kiadja ugyan a vízumot, de kivételek vannak, van olyan ország is, amelynek vízumára egy héti vagy még tovább kell várni.

Ezután már csak a devizát kell megvásárolni és összekészíteni mindent gondosan az útra.

Még egyszer nézzük át: útlevelel, devizakivétel engedély, statisztikai lap meglegyen! Személyi igazolványt, katonakönyvet, fontos személyi okmányokat, tagsági könyveket viszont ne vigyünk magunkkal!

Valutavásárlás, külföldre vihető magyar pénz

Mindenki tudja, hogy az utazáshoz pénz kell, még-hozzá nem is kevés. A legtöbb egész évben takarékoskodnak, hogy majd a nyáron minél szebb utat benyúlithassanak le. Világszerte egyre drágább minden, az úticélul választott országok között azonban nagy különbségek vannak abban a tekintetben, hogy hol, mekkora

arányú az infláció. Elsősorban a tőkésországokra vonatkozik ez, noha az európai szocialista országokban is — csak úgy, mint nálunk — emelkedtek egyes cikkek, szolgáltatások árai az utóbbi években. Ajánlatos tehát minderről indulás előtt tájékozódni és nem hagyatkozni saját memoriónkra a legutóbbi utazás idejéből.

Eppen a külföldön tapasztalható drágulások miatt emelték fel ez év február 15-től a magyar állampolgárok által utazáshoz megvásárolható valutaszeg határát az eddigi személyenkénti 4000 forinttól 4500 forintra. Ezenkívül további 1500 forint értékű valutát vásárolhat az utazni induló turista a Magyar Nemzeti Bankban, az Országos Takarékpénztár fiókjában vagy az utazási irodákban, tehát ugyanott, ahol a 4500 forintért járó valutát megveszi.

Utazók (Jugoszlávia kivételével) évenként tízezer forint értékben vásárolhatnak az útlevelelcsatolás mellett, illetve tranzitország valutájából. Ott-tartózkodásuk idejének megfelelően, külön engedély nélkül napi 400 forintnak megfelelő koronát, lelt, levét, zloty, márkát, rubelt vehetnek. A Lengyelországba utazók — egy újabb, kormányközi megállapodás értelmében — legalább 800 zlotyot kell hogy vigyenek magukkal. Ha négy napnál tovább kívánnak lengyel területen maradni, minden további napra újabb 200 zlotyot kell számítani. Ennek a rendelkezésnek megtartását szigorúan ellenőrzik mind a magyar, mind a lengyel vámügyi szervek.

Változott a külföldre kivihető forintösszeg felső határa is. Korábban személyenként 400 forintot lehetett átvenni a határon, most már csak 200 forintot szabad, s azt is legfeljebb 50 forintos címletekben. Tehát 100 és 500 forintos bankjegyek kivétele tilos. A 200 forint csak a szocialista országok pénztételeiben és utazási irodákban váltható be, az útlevelel felmutatása mellett. Gyakorlati tapasztalat azonban, hogy ezt sem érdemes, hiszen a hazatérő turistának az országhatár és lakóhelye között szükséges van forintra: ha gépkocsival jön, tankolnia kell, vonaton esetleg étkeznie.

Az időm már felemelt áron vásároljuk a nem kereskedelmi árfolyamú valutát, s ebbe tartozik a turisztikai célokra igénybe vett pénz is. Nem emelkedett viszont a korábban meghirdetett társasutazások ára. A társasutazáson részt vevők a zsebpenzt már az új árfolyamon kapják, viszont kiegészíthetik az így kapott összeget további 300 forint értékű valutával.

Látogató-útlevelel utazók 500 forintért (10 százalékos illetékkel) ezután 24 dollárt kapnak, s ehhez további 300 forintért vásárolhatnak konvertibilis valutát. A 14 éves aluli gyermekek pedig, ha szüleik útlevelelben szerepel a nevük, s velük együtt utaznak, 1000 forintnak megfelelő valutát kapnak.

Változatlan az útlevelel illetéke: a piros, európai szocialista országokba érvényes útlevelelért 150 forintot kell fizetni. Ha az öt kilépési engedélyt felhasználjuk, és újjabakra van szükség, ezt 100 forint lefizetése ellenében lehet megkapni. A Jugoszláviába, a nem szocialista országokba és Európán kívülre érvényes útlevelel illetéke 600 forint.

Végül, de nem utolsósorban: gondosan ügyeljünk az útlevelel-, vám- és devizarendelkezések megtartására! Megszegésük nemcsak büntetést van maga után, hanem az utazásból hosszabb-rövidebb időre való kizárást is.

Márpedig utazni drága mulatság ugyan, de kellemes és mindig élmény.

Ember és munka

A KERESKEDŐ

Pontosabban még csak pályakezdő kereskedő, betanított eladó Rózsa Irén. Ez a 19 esztendő örökmozgó lány hogy erre a pályára született, az kétségtelen. A Dózsa ABC-áruház vásárlói hívták fel rá egyszer a figyelmemet: nézzem csak meg egyszer, mint ég keze alatt a munka. Megnéztem hát én is, és így találtam, valahányszor arra járva.

Ha a „gondolok” áru-készletét kellett feltölteni, azt is olyan derűsen véggezte, mint amikor a zölde-ségosztályon kellett segíteni. Pedig nem mindegy, hogy az ember konzervek-et vagy illatszereket, piperecikket rakogat, vagy fonnyadó zölde-séget válogat. Ha pedig a csemege-áruhoz osztotta be az üzletvezető formájában mutatkozó sors, ott is éppoly jókedvel szeleltelte a parizert, mint amilyen fiatalosan ragadta meg a partvist és a mosórongyot zárás után.

Mondjuk, emlegetjük hányszor, hogy minden pálya, mesterség szép, de azt is, hogy mindegyikre születni kell. Am hogy ez mennyire igaz, a Dózsa ABC-áruház fiatal dolgozójának életútja bizonyítja. Talán a megmondhatatlanság, talán az egyszerűség szerint döntő pályairányítás lehetett az oka, hogy amikor Rózsa Irén kikerült a Lilla téri Általános Iskola padjaiból, és sikertelenül jelentkezett a kereskedelmibe, automatikusan irányították a szakmunkásképzőbe, hogy női szabónak tanuljon. A Textilfeldolgozó Vállalat tanulójaként

végzett 1977-ben a 127-es Szakmunkásképzőben. Ha pedig valaki szakmunkásbizonysítvánnyal a kezében, is vállalja inkább, hogy újra kezd kereskedőként, nagyon hívogathatja a mérlegek, árval rakott polcok, pultok világa.

— *Mi vonzotta, mi csalogatta el tanult szakmájából, hogy már szakmunkáskor kezdettől kereskedőnek álljon?*
— A kereskedelmibe is azért akartam menni, hogy majd ruházati boltba kerüljek. Második választott szakmaként ezért írtam a női szabót. A lányok többsége varrni szeretne, én is úgy gondoltam, jó lesz. Nem lett jó. Pedig szeretek dolgozni. Sőt talán épp azért, mert nem bírok sokáig egy helyben ülni. A Textilfeldolgozóban pedig szalgarendszerben dolgoztunk. Az egy helyben ülés nem az én természetemnek való.

— *Mi a feladata mint betanított eladónak?*
— Feltöltögetni a polcokat folyamatosan, mindig ott, ahol éppen elfogyott, vagy fogyatkozni kezd valamivel. Aztán ha szükséges, az áruház négy osztályának valamelyikén is be-

kell segíteni. Szeretem ezt a munkát, mert változatos. Minden tíz percben mást kell csinálni. Az is érdekes, hogy sokféle terméket, árut megismer az ember.

— *Mik a tervei? Nem zavarja, hogy szakmunkásbizonysítvánnyal a kezében újra csak kezdő a pályán?*
— Nem. Ez másféle munka, meg kell tanulni. Árufelésegeket, -fajtákat, árakat, mindent.

— *Mikor lesz szakképzett kereskedő?*

— Most jelentkeztem a Fazekas Gimnáziumba. Különbözetit vizsgátszek, és ha sikerül, akkor a harmadik és negyedik gimnáziumi osztály után érettségizem. Utána két év a kereskedelmibe.

— *Ez most már választott hivatása?*

— Igen.

— *Na és a szíve továbbra is a ruházati kereskedelm felé húzza, vagy most már marad fűszeres?*

— Még nem tudom. Megszerettem az élelmiszer-kereskedelmét.

— *Mi a szép ezen a pályán?*

— ...hát hogy olyan nyüzsgős, változatos. Sok ember jön-megy. A bolt mindig központ egy kicsit. Szeretek emberekkel foglalkozni.

— *És milyenek vagyunk mi, vevők a pult mögött nézve?*

— Vannak kedvesek is meg amolyanok is...

— *Most elpirult. Ezek szerint sok az undok vevő?*

— Nem. De van olyan is, hogy akármilyen barátságos az ember, felcsattan. Ilyenkor megpróbálok megmagyarázni, hogy a szalámi végét is meg kell vásárolni. Annak, aki éppen következik.

— *Ha nem sikerül?*
— Hát akkor bánat, de nem mutatom.

— *Egy ilyen vita után nem megy el a kedve az egészítől?*

— Nem. Bemegyek az irodába, vagy kiöntöm a szívem a többiek előtt, ha van egy ingerült vevő, aztán elmúlik a mérgem. Ez is hozzátartozik.

— *Estére nem fárad el nagyon? Ennyi pakolás után?*

— De. Különösen ha áruszállítás van.

— *Mégis tetszik ez a pálya?*
— Mégis...

***

Próbáltam megtudni, miért szép a szakmája annak, aki szereti. Annyit tudtam meg, amennyit tudtam azelőtt is. Míg egyikünknek elviselhetetlen valami, másikunknak talán éppen az a szép. A kellemetlenségek ellenére is... a fáradság ellenére is... Mégis...

H. A.

A jó idő zöldült úgy haragosan, májusi gyepgárláb-elakodorka is porcsin is innen és D virágának s dég éjszakai aratják le a posztin markát ütköző virág.

Közvetlen guggoló jut nyitja föl a gas léceit a varának". Ság kolonc még őket, is, annyira gazdaszem egytől egy Pedig a he dőfkődő bo majd kiabrá öncsalból.

— Cangá

— Igen is ja le közben ördögöt. Vés erezst alum ba a pulina odadugja az

— Elég is szolgáltál et tyelni az el len düહેbe rapdáló kor

Csak a k komondorok a rosszazag komondorka gát, négye kóztam. Né agyonverni te magát a juk, de az szeptatótt.

Jól hallo

Hová való E Széles e Hor mindenütt za a juhás: marjai. Né ja a falkát, rának na te j hadd le Igy gondol — de kissé usban a kó után vedérr És még a bá Ha nem is júníus a tej hónap. Ha a fejne is a kétszáz fori hatná a na vesebbe vo hát a fejés tus és szürö belodás szü rok látni va a többi hiar

— *Estére nem fárad el nagyon? Ennyi pakolás után?*

— De. Különösen ha áruszállítás van.

— *Mégis tetszik ez a pálya?*

— Mégis...

Próbáltam megtudni, miért szép a szakmája annak, aki szereti. Annyit tudtam meg, amennyit tudtam azelőtt is. Míg egyikünknek elviselhetetlen valami, másikunknak talán éppen az a szép. A kellemetlenségek ellenére is... a fáradság ellenére is... Mégis...

— Két é gőt sorra a molya —, kocsikból u Kérésgéltek adjuk le, o Még a savó elcsepgeni dom: jó er múlva érik tam! Felöz oltózhattuk „taplós” go adó a becslé

Székeket ről. Nem ak zek.

— A libá Majd jön a szal, aztán övéké az a

A múltko nyok — for gás kerekét őket ganét, ni ki a ho múlva félbe

— Nehéz uram!

— Valósá én. — Való mentek.

Még egy nádhomloku vert kunyhó bere száll k togató. Ide

Idegenforgalmi tanácsadó

Május a tömeges turizmus kezdetének ideje. Útra készülődés közben mindenki szeret meggyőződni arról: mi kell a külföldre utazáshoz, mit vigyen, mit ne vigyen magával. Általában mi mindent kell és érdemes tennie, mielőtt nekivágná külföldi útiterveinek megvalósításához. Ehhez kívánunk a következőképpen segítséget adni:

A múlt év novemberében az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete, a Minisztertanács és a belügyminiszter ennek végrehajtásáról intézkedő rendelete újból szabályozta a külföldre utazást és az útlevelek kiadását. A Minisztertanács meghatározta, hogy külföldre utazást látogatás céljából kétvétenként, egyéni és társas turisztika céljából háromvétenként lehet engedélyezni. Egyben felhatalmazta a belügyminisztert, hogy meghatározott országokba ennél gyakrabban is engedélyezheti a kiutazást.

Kezdjük a „kivételeknél”: három évvel gyakrabban, sőt egy évben többször is utazhat magyar állampolgár Bulgáriába, Csehszlovákiába, Lengyelországba, a Német Demokratikus Köztársaságba, Romániába és a Szovjetunióba.

Magánútlevelel

Akik munkájukat vagy annak egy részét külföldön végzik, különböző fajtájú szolgálati útleveleket kapnak, ezeket részletesen felsorolja a rendelet. Utánuk, sorrendben ötödikként említi azt, ami a legáltalánosabb: a magánútlevelet. Ezt az a magyar állampolgár kaphat, aki magánból, meghatározott időre utazik külföldre.

Általában négy csoportra lehet felosztani az útleveleket: látogatás, turisztika, csoportos utazás és gyógykezelés.

Különbőség elsősorban az anyagi terén van. Látogatási útlevelel kiutazónak igazolnia kell, hogy külföldön élő vagy tartós kiküldetésben ott-tartózkodó családtagja vagy barátja fedezi kinttartózkodásának költségeit.

Egyéni turistaútnál a kiutazónak az útlevelekérelmet beadásakor igazolnia kell, hogy a devizahatóság engedélyezte számára az utazáshoz szükséges valutát megvásárlását. Ez gyakorlatilag úgy történik, hogy az utazás tervezett időpontjánál jóval előbb benyújtja a kérvényt a Magyar Nemzeti Bankhoz. Ott nyilvántartást vezetnek arról, hogy ki melyik évben igényelt turistaútra valutát, s ha eltelt az előző utazás óta három év — megkapja az MNB úgynevezett ígérvényét. Az ígérvény és az útlevelekérelmet egy és ugyanaz a nyomtatvány, nem kell kétszer kitölteni őrlelapokat, a bank devizaigazgatójának birtokában lehet kérni az útlevelet.

Más eset a csoportos, társas utazásoknál. Aki ilyenre jelentkezik, az utazást meghirdető irodánál (IBUSZ, Cooptourist, Expressz stb.) kitölti a megfelelő őrlelapot, a többi az utazási iroda dolga. Természetesen — mivel a társasutakhoz is külföldi valutát kell — a jelentkezést aszerint fogadják vagy nem fogadják el az iroda, hogy a részvevő mikor jár legutóbb nem rubelelszámlálású valutájú országban. A rendelet szerint a „várakozási idő” itt is három év, ez alól azonban az utazási irodák saját devizakerületi terhére kivétel tehetnek.

Gyógykezelésre utazónak ugyancsak előzetesen igazolnia kell, hogy számára a valutaellátás biztosítva van. Ugyanez áll azokra is, akik hagyatéki tárgyalásra, vagy egyéb fontos, halasztást nem tűrő ügyben utaznak külföldre.

A felsorolt szocialista országokba érvényes (piros) útlevelet — mint eddig — a lakóhely szerint illetékes rendőrkapitányságon kell kérni. Mivel ezekbe az országokba utaznak leggyakrabban és legtöbbször magyar állampolgárok, az ide érvényes útlevelekbe mindjárt öt kilépési engedélyt, úgynevezett ablakot is adnak.

A piros magánútleveleket a városi és járási rendőrkapitányságok jogosultak kiadni. Ugyanide kell benyújtani az útlevelet iránti kérelmet az erre a célra rendszerezett őrlelapon.

Más országokba szóló útlevelet a megyei, illetve fővárosi rendőr-főkapitányságokon intézik, az utazni akaró azonban az IBUSZ megyei irodájához adhatja be a kérelmet. Ez az útlevelet is öt évig érvényes, az országhatárt a beírt kilépési engedélyvel.

A piros magánútleveleket a városi és járási rendőrkapitányságok jogosultak kiadni. Ugyanide kell benyújtani az útlevelet iránti kérelmet az erre a célra rendszerezett őrlelapon.

Más országokba szóló útlevelet a megyei, illetve fővárosi rendőr-főkapitányságokon intézik, az utazni akaró azonban az IBUSZ megyei irodájához adhatja be a kérelmet. Ez az útlevelet is öt évig érvényes, az országhatárt a beírt kilépési engedélyvel.

UTAZÁSI TUDNIVALÓK

Vízum

Magyar állampolgárok vízum nélkül utazhatnak évek óta az európai szocialista országokba, továbbá Finnországba, 1979. január 1. óta pedig Ausztriába is. Ez gyakorlatilag annyit jelent, hogy a szárazföldön bármelyik irányban lépünk át az országhatárt, egyetlen szomszédos ország határőrizeti közegéi sem kérik a vízum felmutatását.

Európa többi országába és más földrészre azonban csak úgy lehet utazni, ha az illető ország Budapestben működő konzulátusánál előzőleg vízumot kérünk. A vízum jelenti az engedélyt a meglátogatni kívánt ország területére, s ezért országoként különböző összeget kell fizetni forintban. Ennek kifejezése után ütik be az érvényes útlevelebe a vízumot, amely az illető ország területére meghatározott ideig való tartózkodásra jogosít.

Hosszabb útra — például nyugat-, vagy észak-európai körutazásra, Spanyolországba stb. — a vízumokat mindig fordított sorrendben ajánlatos kérni. Először tehát annak az országnak a konzulátusánál, amit legutóbbi úticélként tűzünk ki. Ha ez megvan, folytassuk tovább visszafelé a sorrendet. Ajánlatos jó előre összeállítani az útitervet azért is, mert a legtöbb ország lényegesen olcsóbban ad tranzit-(átutazó)-, mint tartózkodási vízumot. A tranzitvizum általában 48 óra szól, a belépéstől számítva ennyi időn belül kell elhagyni az illető ország területét.

Idők, időpontok

A rendelet szerint európai országokba általában 30, más földrészre 90 napos kint-tartózkodást engedélyeznek. Ebben bővebben belefejt több ezer kilométeres autós Európa-túra csakúgy, mint kétnyelmes üdülés két-három hétig valamelyik hegytetőn vagy tengerparton.

Előírja a rendelet azt is, hogy a szocialista országokba utazáshoz szükséges útlevelel elbírálásának 14 napon, a két útlevelel ugyanennek 30 napon belül kell megtörténnie. Ez egyformán vonatkozik az egyéni és a társas útlevelekre.

Ezt megelőzően — két útlevelel — legalább ennyi időt kell számítani az ígérvény megérkezésére. Amikor pedig kézben van az útlevelet, újabb napokat, esetleg heteket kell számítani a vízumokra. Ma már a legtöbb ország budapesti konzulátusa 24-48 óra alatt kiadja ugyan a vízumot, de kivételek vannak, van olyan ország is, amelynek vízumára egy héti vagy még tovább kell várni.

Ezután már csak a devizát kell megvásárolni és összekezdíteni mindent gondosan az útra.

Még egyszer nézzük át: útlevelet, devizakivitel engedély, statisztikai lap meglegyen! Személyi igazolványt, katonakönyvet, fontos személyi okmányokat, tagsági könyveket viszont ne vigyünk magunkkal!

Valutavásárlás, külföldre vihető magyar pénz

Mindenki tudja, hogy az utazáshoz pénz kell, még hozzá nem is kevés. A legtöbb esetben egész évben takarékoskodnak, hogy majd a nyáron minél szebb utat bonnyolthassanak le. Világszerte egyre drágább minden, az úticélul választott országok között azonban nagy különbségek vannak abban a tekintetben, hogy hol, mekkora

Ember és munka

A KERESKEDŐ

Pontosabban még csak pályakezdő kereskedő, betanított eladó Rózsa Irén. Ez a 19 esztendő örökmozgó lány hogy erre a pályára született, az kétségtelen. A Dózsa ABC-áruház vásárlói hívták fel rá egyszer a figyelmét: nézzem csak meg egyszer, mint ég keze alatt a munka. Megnéztem hát én is, és így találtam, valahányszor arra járva.

Ha a „gondolák” áru-készletét kellett feltölteni, azt is olyan derűsen végezte, mint amikor a zöldeosztályon kellett segíteni. Pedig nem mindegy, hogy az ember konzerveket vagy illatszereket, piperecikket rakosgat, vagy fonnyadó zöldeket válogat. Ha pedig a csomagolóanyagokhoz osztotta be az üzletvezető formájában mutatkozó sors, ott is éppoly jókedvvel szeleltelte a parizert, mint amilyen fiatalosan ragadta meg a partvist és a mosóröngyöt zárás után.

Mondjuk, emlegetjük hányszor, hogy minden pályán, mesterségben, de azt is, hogy mindegyikre születni kell. Am hogy ez mennyire igaz, a Dózsa ABC-áruház fiatal dolgozójának életútja bizonyítja. Talán a megmondhatatlanság, talán az egyszerű sémaik szerint döntő pályairányítás lehetett az oka, hogy amikor Rózsa Irén kikerült a Lilla téri Általános Iskola padjaiból, és sikertelenül jelentkezett a kereskedelmibe, automatikusan irányították a szakmunkásképzőbe, hogy női szabónak tanuljon. A Textilfeldolgozó Vállalat tanulójaként végzett 1977-ben a 127-es Szakmunkásképzőben. Ha pedig valaki szakmunkásbizonyítvánnyal a kezében is vállalja inkább, hogy újra kezd kereskedőként, nagyon hívogathatja a mérlegek, árvalat rakott polcok, pulatok világa.

— *Mi vonzotta, mi csalogatta el tanult szakmájából, hogy már szakmunkáskor kezdettől kereskedőnek álljon?*

— A kereskedelmibe is azért akartam menni, hogy majd ruházati boltba kerüljek. Második választott szakmaként ezért írtam a női szabót. A lányok többsége varrni szeretne, én is úgy gondoltam, árnyalóval, jó lesz. Nem lett jó. Pedig szeretek dolgozni. Sőt talán épp azért, mert nem bírok sokáig egy helyben ülni. A Textilfeldolgozóban pedig szalagrendszerben dolgoztunk. Az egy helyben ülés nem az én természetemnek való.

— *Mi a feladata mint betanított eladónak?*

— Feltöltögetni a polcokat folyamatosan, mindig ott, ahol éppen elfogyott, vagy fogyatkozni kezd valami. Aztán ha szükséges, az áruház négy osztályának valamelyikén is be

kell segíteni. Szeretem ezt a munkát, mert változatos. Minden tíz percen mást kell csinálni. Az is érdekes, hogy sokféle terméket, árut megismer az ember.

— *Mik a tervei? Nem zavarja, hogy szakmunkásbizonyítvánnyal a kezében újra csak kezdő a pályán?*

— Nem. Ez másféle munka, meg kell tanulni. Árufeleléseket, -fajtákat, árakat, mindent.

— *Mikor lesz szakképzett kereskedő?*

— Most jelentkeztem a Fazekas Gimnáziumba. Különbözeti vizsgát teszek, és ha sikerül, akkor a harmadik és negyedik gimnáziumi osztály után érettségizem. Utána két év a kereskedelmi.

— *Ez most már választott hivatása?*

— Igen.

— *Na és a szíve továbbra is a ruházati kereskedelem felé húzza, vagy most már marad fűszeres?*

— Még nem tudom. Megszerettem az élelmiszer-kereskedelmet.

— *Mi a szép ezen a pályán?*

— ... hát hogy olyan nyüzsgős, változatos. Sok ember jön-megy. A bolt mindig központ egy kicsit. Szeretek emberekkel foglalkozni.

— *És milyenek vagyunk mi, vevők a pult mögül nézve?*

— Vannak kedvesek is meg amolyanok is...

— *Most elpirult. Ezek szerint sok az undok vevő?*

— Nem. De van olyan is, hogy akármilyen barátságos az ember, felcsattan. Ilyenkor megpróbálok megmagyarázni, hogy a szalámi végét is meg kell vásárolni. Annak, aki éppen következik.

— *Ha nem sikerül?*

— Hát akkor bánt, de nem mutatom.

— *Egy ilyen vita után nem megy el a kedve az egészről?*

— Nem. Bemegyek az irodába, vagy kiöntöm a szívem a többiek előtt, ha van egy ingerült vevő, aztán elmúlik a mérgem. Ez is hozzátartozik.

— *Estére nem fárad el nagyon? Ennyi pakolás után?*

— De. Különösen ha áruszállítás van.

— *Mégis tetszik ez a pálya?*

— Mégis...

***

Próbáltam megtudni, miért szép a szakmája annak, aki szereti. Annyit tudtam meg, amennyit tudtam azelőtt is. Míg egyikünknek elviselhetetlen valami, másikunknak talán éppen az a szép. A kellemetlenségek ellenére is... a fáradság ellenére is... Mégis...

H. A.

A jó idő zöldség... haragosan... májusi gyepek... gyalog-elaka... bodorka is... porcsin is... innen és... virágának... deg éjszakák... aratják le... pos markák... ütköző virág...
Közvetlen... guggoló juh... nyítja föl a... gas léceit a... varának... A... ság kolonco... még őket, e... is, annyira... gazdaszem... egytől egyi... Pedig a heg... dofköddő bor... majd kiábrá... óncsalásból...
— Cangáz...
— Igen is... ja le közben... ördögöt. Vél... ereszt alum... ba a pulina... odadugja az...
— Elég is... szalgáltal ér... tyelni az el... len dübűben... rapdáló kord...
Csak a ku... komondorok... a rosszasá... komondorkó... gára, négye... kottam. Ne... agyonverni... te magát a... juk, de az... szoptatott...
Jól hallot... Hová való le... Széles e Hor... mindenütt f... za a juhász... marjai. Né... ja a falkát... rányak nag... tej hadd le... Így gondolk... — de kissé r... jusban a ko... után vederre... és még a bá... Ha nem is... június a tej... hónap. Ha c... fejne is a 8... kétszáz forin... hatná a nar... vesebbe vol... hát a fejész... tus és szűr... belődés szük... rok látvány... a többi hián...
Es a meg... kutyakölykö... friss tejszag... nek, nem ny... nak a kövér... elfogadták a... ban. Felnya... het az ősi ki... tek vissza, t... ten rebbenn... háta mögé... mert az ma... felségterület...
— Két év... gött sorra a... molya —, d... kocskiból ug... Kérésztélek... adjuk el, d... Még a savó... elcsepegni a... dom: jó er... múlva érik... tam! Felfőz... oltózhattuk... „taplós” gon... adó a becsül...
Székeket... ról. Nem ak... zek.
— A libák... Majd jön az... szal, aztán a... övéké az a p...
A múltkor... nyok — for... gás kerekén... őket ganét v... ni ki a hoc... múlva félbe... — Nehéz... uram!
— Valóság... én. — Való... mentek.
Még egy k... nádhomlokú... vert kunyhó... park piros b... bere száll k... togtató. Ide

Juhásztanyákban

Íróheggyel

Próbálkozás

Arra az ember előbb-utóbb rájön — hacsak nem szorult bele az átlagosnál több önhittség vagy éppen ellenkezőleg tehetség —, hogy túlságosan újat nem tud kitalálni ezen a földön. Ilyenkor aztán többféle megoldás lehetséges. Kétségtelenül több előnnyel jár, ha bölcsen beletörődünk a megváltoztathatatlanba, és a valódi újítások, találmányok kitárlása helyett azt igyekszünk elhárítani környezetünkkel, hogy éppen ilyesmik körül forog az agyunk. Ámbár ez sem kerül kevés fáradságba, és némi leleményt is feltételez, de legalább nincs semmiféle haszna, s ezáltal minden olyan vitát fölöslegessé tesz, amely azt volna hivatott eldönteni, hogy főnökségünk sokoldalú támogatásának, felettes szerveink elhivatottságának, a kedvező hátszínnek, netán saját magunknak köszönhető-e a siker.

Azt is be kell azonban vallanunk, hogy még élnék közöttünk olyanok, akik a legkevésbébbet gondolkodnak azon, illik-e a fejükre a babérkoszorú, ehelyett egyszerűen csak dolgoznak. Azt most hirtelen nem tudom megmondani, hogy kik is ők valójában, mert babérkoszorú híján a nevük sem válik túlságosan ismertté.

De végül is választanunk kell a két lehetőség között, s ezt felismerve én is döntöttem. Igaz, rövid tanakodás után pontosan egy harmadik variációt fogadtam el magammal, de mentse megrem szolgáljon, hogy nem én vagyok az első ebben az országban, aki hasonló okoskodásra jutott. Nemrégiben olvastam el újra Nagy Lajos Képtelen természetrajz című könyvecskéjét, amelyben nagy elődünk tudvaleg a környezetünkben élő állatokról fest olyannyira szatirikus képet, hogy abban az időben — 1920 — néhány ember is magára ismerhetett. Ma már az ilyesmi el sem képzelhető — avagy a környezetvédelem szempontjából nem helyes az állatokat megszállni, mert még parodizálnak és kihálnak —, így hátróztam el magam, hogy én a tárgyakról próbálok hasonló leírást adni.

Itt van például a televízió. Óvatosan kezdve a dolgot, joggal varrhatjuk Nagy Lajos nyakába, hogy nem említette ezt a témát könyveiben. Persze ha bátrabbak vagyunk — ilyenkor az író stílusát vesszük kölcsön —, rögtön kezdetjük olyasmivel, hogy a televízió egy jól megtermelt lábasjóság. Ennek persze csak akkor van értelme, ha a készülék valóban lábakon áll, de egy sánta hasonlatért még senkinek sem verték be a fejét. Aztán folytathatjuk azzal, hogy a tévét az emberek általában nézésre használják, holott levénehezéként vagy hokedliként sokkal több hasznát vonnánk. Ha igazán szatirikus kedvűnkben vagyunk, joggal vethetjük a tévé szemére, hogy évekig fekete-fehéren mutatta a világot, holott akkor már régen meghirdettük, hogy tessék árnyaltabban nézni a dolgokat. Erre aztán a televízió elkezdte teljesen színesben láttatni környezetünket, s ennyiben hasonlított emberhez, mert az is mindig átesik a ló túlsó oldalára.

S ennyi szép hasonlat után abba is hagyhatjuk a leírást, hisz a szatíraírónak tudnia kell időben befejezni gondolatait.

Szűcs József

A Miska kos orra másnapra bedagadt.

— Te, mi történt ezzel? — kérdezte az öreg gazda.

Mi történt volna?

Aztán úgy esett, aznap kijött velem ő is. Hát amint rühatkázik, guggol a bárányok közt, roham! A partól nekiram a Miska. Három napig lábára sem tudott állni az öreg.

Bosszúból kihérlette a Miskát. El is múlt a hamissága.

— Tud még olyan juhásztanról, aki foggal herél?

— Magamról is tudok, mert a birkát csak foggal lehet igazán jól herélni. Ha foggal húz az ember, nem verzik el a jószág; és de jó is a birkatöpkörköl!

Felránt egy dézsa vizet a kútból. A mohos téglák még nem hullanak, de a résből számkörö leveken és karéjos zöldje pompázik. A favályuban egy szál fű virít.

Már egy méterrel koptott, nyolc méter mély a víz. Elég ebből kibájni négyszáz juhnak az adagját. Próbálja meg! — kezembe nyomja a rudat. — A második nyaromat töltöm itten. Amodább — int a bizonytalan messziségű erdőre — tizenkét nyarom is elment. Hát ennyit kiérdemeltem, hogy ide az útközbe tegyenek. Félig itt nyúltam el magam a Hortobágyon. Most felülök egy kis rossz motorra, s azt mondom: arany az élet a kövesúton. Hej, régi róka vagyok ezen a vidéken!

— Az asszony?

— Egyszer egy héten kijön, ha igaz. De kerüljenek beljebb!

A takaros, rendes kunyhóba két ág, sárba tapasztott sparhelt, műanyag flakonokban hideg ivóvíz, ezt a másik juhásztanya kútjából merték. Ott izesebb, másabb a föld ere. Szögére ülve a falon vázonszűtyőben száraz tézta. Az ágyon néhány újság. A kisasztalon kávéfőző. Kávé Kemecsei Béla nem iszik, csak a feleség. Az az övé. Ha jó a tézsa, a „Bocskai” bora, abból hozat, azt szopogatja. A szeszért, a palínkáért különben nincsen odáig.

A teát, azt szeretem — mondja —, meg a fecskéket virradatkor. Ide rakják föl a fészket a nádállóra. Olyan szépen csicseregnek. Legalább nem kell a csörgő óra. De én a fecskék nélkül is pontosan fölkelek Korán.

Higgye el (fejéskor), van olyan juhász, aki le sem mer fekiadni, csak ül, dülön megáll! Egy tüvel összeszurkáltam az orrát. No, gondoltam, ha még egyszer nekem jószág, tudom, hová fogok ütni!

Nehéz sor ez, de ösztönzik az embert. Magamnak tizenkét juhot tarthatok szaporulatával együtt. Minden kila gypájú után öt piz (forint) üti az ember markát. Kilenc forint jár a tartásért, a juh darabjéért; hát van itt bér és munka is. Munka annyi, hogy a szabadságot igen ki se veszem. Meg aztán más kezére nehezen adja a jó juhász a sántaságból kikezelt falkát. Én tudom, hogy melyiknek mi a baja. A múltkor zavartunk el egy „segítség” (ne mondjam már, hogy ki volt). A zsvány nem megnyúzott egy jól futó birkát?! Pedig elmúlt már a betyárvilág, el.

— Innen hová? — veti föl tekintetét a kisszékről és önt egy fedő vizet.

— Tiba Gábor tanyájába.

— Akkor csak gyalogosan! A leppentyű miatt. Van arra egy mocsaras rész.

— Legalább szedünk csiperkégombát.

— Azt aligha. De sok kis fekete gombát, azt találhat. Somolyog.

A távolból visszaneztek. A birkanyalató sötéglákról messziről is ragyog a délutáni nap.

Szalai Csaba

kott tért. Egyelőre a hűvös tavaszról elmélkedünk, a környezetvédelemről, hogy az utolsó órában menekedtek meg a Hortobágy a civilizációs végromlásától. Éppen ott tart a beszédben, hogy valamilyen gyár vagy üzem olyan szert eresztett le a Hortobágyon, amitől téli álomból felébredtek a halak, amikor megint jönnek. Szövetkezeti juhász a túloldalról. Nagy sietve hadarja:

— Egy terhes asszony — nyögi ki — a szomszédban... A sofőr a kormánykerék mellé ugrik. Lába a gázpedálra.

— Megkívánta a savanyú káposztát — s mély hallgatásba burkolódik a lajbigombos szövetkezeti. Ezüsttel futtatott gombjait fölragyogítja a nap, amint kérésével az egyéni juhász felé fordul. Annak is van kocsija. Az a szót elérte meg a fordulást is, de hallgat. Aztán mégis kiböki tréfásan:

— Lassan már számlát fogok benyújtani a tsz-nek a fuvarokért.

— Töltött káposztát kíván — néz rá a szövetkezeti juhász, s ezt úgy mondja, mint ha etetől függene a gyermekáldás.

— Mindjárt megyünk Tiszecsegére, ha magának megfelel. Vissza is hozzuk, ha ott végeztünk. Így én.

No, van hálálkodás. Hanem a mi emberünk Csegen az ABC-áruházban a káposztát nem leli. Pedig ott áll az hordóstul. A földszinten.

— Nincs — tárná szét a karját, ha a két vekni kenyér engedné. — Ja, nem is savanyút kíván az asszony, hanem edeset.

— Végeztül a káposzta tizenegynéhány üveg sörre változik. Így álljon szóba az ember juhással! Ő aztán a kocsiban hallgat, mint aki jól végezte dolgát. Jól van ez, nem vezett még ki a juhászfurfang, a bacsóhumor a Hortobágyról. Hanem a szíves kinalást elutasítom, amikor a sántaláb-faragó, vérben ázott biskával körömlöni kezdi a sörösüveg-kupakot is.

— Nem úgy kell azt bonítani — illeszt össze a szájával két üveget a sofőr. Az erős kupak egy pillanat, és lepattan. Nagy a csodálkozás.

— Hozzanak ki egy láda Kinizsit, és tanulhatják.

— Nyeritenek a nevetéstől.

A túloldal a hajdúhadházi Bocskai Termelőszövetkezet négytanyás legelője. A „ta-

nyák” fehérre meszelt juhászalakok. Élet van mind egyikben.

Dél elmúlt. A verőfény közelebb hozza a távolból a fassort, de a szél csak nem akar elállni. A hodály faránál két apró gyerek fekete öves malaccsapatot kerget, aztán átíramodnak a szomszédos tanyára.

— Az uramat keresik? — jön elénk egy idősebb asszony. — A kútnál sántáz.

Szétlött védett gödör ágyában a nyáj. Kenyere javát megett ember a juhász, Kemecsei Béla. Vasék természetű. Foszlott darutoll a kalapja szegélyén, cifra bicskatarító csúng öreg bekecske alól. Más juhászdíszei nincsenek.

— Még neki lesz igaza! — ránt el a rézkampóval futtató egy makrancos jószágot. Sánta a szerencsétlen.

Leülteti. A tömzi és Bond-tagokkal megáldott juhászszerbernek nem kell túlságosan rákuponodnia. Lába közé veszi a kiszemelt birkát, majd hógynem áll rajta. Hangosan dünyögi, miközben a lábakat sasszemmel vizsgálja:

— Ez már jó. Itt már keresnem kell, hun válik — s a rövid, de éles nyelvű bicskával hámozgatja a körmöt.

— Le az elevenig! — A birka összerándul a hirtelen fájdalomtól.

— Nem fogsz nekem téd-den járn, az apád hétszázát! — Műanyag dobost vesz elő, csipetnyi kenőcsöt dörzsöl szét a körömágy fehéjén. Még keservesebb a birka tekintete.

— Mi az? Kemecsei Béla aggodalmas arccal fölnezi a műveletből, s kimondja:

— Hadi titok. Kocsikenőcs. No hát ha az, akkor az. Ne is tudjuk meg a kékkő, timsó, klórmész és az oláhecet retentó szagú elegyének receptjét. Mert ennek a sebeket eltüntető gyógyszernek a titkára (már akárhányszor is kilesték) mindegyik pásztor kényes. Az összetélt el nem árulják a világot sem! Nekik valóságos kincs a pokolian égető fertőtlenítő. Mese vagy nem mese, csak haláluk adják tovább a készítés fortélyát.

Ismét a kampón ficáncol egy tokló. A széles penge csak tisztogatja.

— Más hiba van — dörög a Kemecsei Béla az enyhely alján, és magához húzza, közelebb, a kapálózó lábat: — Na, én azt nem gondolnám, hogy kirugod a kezemből a kését! Finom sánta — eresztí szabadjára a meg-

A jó idő még sehol. Neki-zöldült ugyan már a pusztá, haragosan, de hol van most a májusi gyepek? A kövér, a bogárláb-elakasztó? A sárkeleti bodorka is várta magára, a porcsin is lapul. Cserepesen innen és Darasán túl a szik virágának színet se látni. Hídeg éjszakák, szeles nappalok aratják le a gidre-gödörök napos markából a sárgán kiütözö virágfejeket.

Közvetlenül az út mentén guggoló juhász. Fej. Nem nyitja föl a drankát: térdmagas léceit a birkák szűk „udvarának”. A gypjas társaság koloncós, nem nyírták még őket, elég gyengécské is, annyira mégsem, hogy a gazdaszem ne találja jónak egytől egyig valamennyit. Pedig a hegyes váll, a bőrt döfködő bordák nyírásakor majd kiábrándítják a kegyes öncsalásból.

— Cangázik? — Igen is, nem is — csitítja le közben a morgó fekete ördögöt. Vékony spricceket ereszt alumínium lábaskájába a pulinak. Az meg oda-odaadagja az orrát.

— Elég is lesz, igrál, megszolgáltál érte — enged lefejtelen az előbb még tehetetlen dühében autógumit harapdoló korcsot.

Csak a kutyának fejek: a komondoroknak meg ennek a rosszaságnak, ni! Tizenkét komondorkölyök maradt magára, négyet már elajándékoztam. Nem volt szívem agyonverni őket. Megerőltetted magát a szülésbe az anyjuk, de az utolsó pillanatig szoptatott.

Jól hallottam? Szülésbe? Hová való lehet ez a juhász? Szeles e Hortobágyon a kutya mindenütt fial. A szó kihozza a juhász illetőségét: kismarjai. Néhány éve szaporítja a falkát. Egyéni. A bárányok nagyon jó az ára, a tej hadd legyen a báránynak! Így gondolkodik, okosodik — de kissé rosszul. Mert májusban a korai legeltetések után vedrével fejthetné a tejet, és még a báránynak is jutna. Ha nem is fülásig. Május és június a tejhöz, tögyeltető hónap. Ha csak húszliternyi feje is a 80—100 anyától, kétszáz forintjával számolhatná a napot. Mindjárt kevesebbe volna a fűbér. Csak hát a fejeshez marok, gusz-tus és szürögető-öntögető bíbelődés szükséges. A marok látnivaló hogy megvan, a többi hiányzik.

És a meghempregő fehér kutyakölykök előbújnak a friss tejszagra. Már nem vak-sik, nem nyivákolóak, gurulnak a kövérségtől. A dudlit elfogadták a tragédia óráiban. Felnyalták a tejet, jöhet az ősi kiáltás: „Nem mentek vissza, te!” A tyúkok ijedten rebbennek szét a szalma háta mögé. Onnan meg elő, mert az már a komondorok felségterülete.

Két éve még itt csüngött sorra az eresz alatt a gomolya —, de beleuntunk. A kocsikból ugyanis belátni ide. Kérésélték, így meg úgy, adjuk el, de máris vinnék! Még a savóját sem engedték elcsepegni a ruhából. Mondom: jó ember, három nap múlva érik össze! Mondhatam! Felfőzhetjük volna, tejtöltözhattuk volna, de hát „tapiós” gomolyáért nem eladó a becsület.

Székeket hoz ki odabent-ről. Nem akarja, hogy benéz-zek.

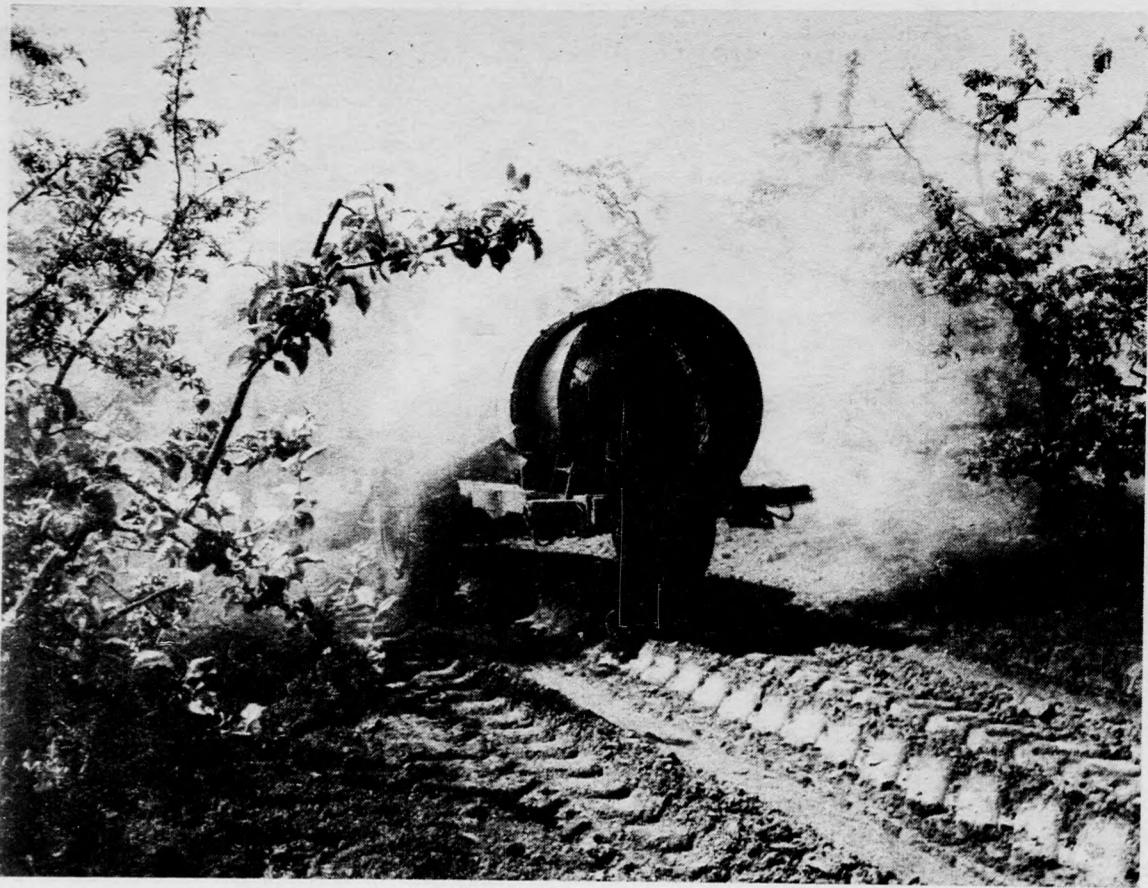
— A libák. Bebűdösítettek. Majd jön az asszony a buszszal, aztán gyeplhetnek. Az övéké az a partos rész.

A múltkor voltak itt cigányok — fordít egyet a társalgás kerekén. — Megfogadtam őket ganét vágni. Ganét vágni ki a hodályból. Két nap múlva félbe hagyták:

— Nehéz munka ez, gazd-uram!

— Valósággal — mondom én. — Való igaz, fiúk! És elmentek.

Még egy kocsi fordul be a nádhomlokú, cementtel bevert kunyhó elé. A nemzeti park piros gumicsizmas embere száll ki belőle. Régi látogató. Ide mindig be szo-

Permetezik a nagyüzemi gyümölcsösöket

A melegágyakból a primőröket szedik

A fóliaházakban szorgalmas kezek gondozzák a zsege palántákat

TAVASZI HATÁRJÁRÁS

Döcögve érkezett ez a tavasz is. Az elmúlt esztendő sem kényeztette el a földet dolgozó embereket, sok gondot, sok bosszúságot okozott. S az őszt, a télt, a tavasz eddig eltelt hónapjai sem mondhatók kedvezőnek. Először a kemény fagyok okoztak fejfájásokat, s kérdőjelezték meg: mi lesz az őszi kalászosokkal. Aztán a tavaszi esőzések, belvizek, késői fagyok ritkították az amúgy sem jól telelt és kelt őszi búzát, árpát és rozsot.

Mit mondhatnánk? A legutóbbi évek után eddig ez az esztendő sem úgy sikerült, ahogyan szeretnénk volna. Természetesen az előttünk álló egész esztendő munkájára, terméseredményeire még korai lenne jóslani, még csak becsléseket is felállítani. A természet már sokszor bebizonyította: képes a hibáit helyrehozni. A kipusztult őszi kalászosok természetesen már nem hoznak termést — legalábbis nem kenyérgabonát. De jó termést adhat még a helyére vetett kukorica, napraforgó vagy más növény. S lehet még elfogadható termés azokon az ősibúza-táblákon is, amelyeket felül kellett vetni tavaszi árpával. A növényváltás, a felülvetés természetesen gondokat és többletköltségeket okozott. De mit lehet tenni? Napjainkban, amikor központi kérdés a termés gazdaságossága, tudomásul kell venni, hogy a föld — minden föld — csak a vártnál és reméltnél nagyobb ráfordításokkal teremhet. S ezt a nagyobb költséget a termés érdekében vállalni kell.

A tavasz, a tavaszi munka még nem fejeződött be a Hajdúságban. Van, ahol még vetőgépek járnak — itt-ott

belvízfoltokat kerülgetve. Vannak gazdaságok, ahol már a kertészetekben serénykednek, az első növényápolási munkákat végzik, avagy éppen betakarítanak, a pillangósok első gyapját vágják.

Nehéz, nagyon nehéz volt ez a tavasz. Nem egy esetben az esők közötti rövid szüneteket kellett kihasználni a talajmunkákra, a vetésre. S ha már földben volt a mag, azt nézegették a szakemberek: mikor melegszik már fel úgy a talaj, hogy meg is induljanak a növények, kikeljenek, s a fagyok ne pusztítsák ki a zsege jövevényeket.

A napokban több falu, termelőszövetkezet határát járjuk be, és sok emberrel beszélgettünk. Az idei év eddig eltelt hónapjairól rendkívül szélsőségesek a vélemények. Van, aki azt mondja: ebből az esztendőből már jó termést hozó év nem lehet. Többen vannak azonban, akik azt állítják: a termés, a hozam a növényfélések többségénél még csak ezután dől el. Ha végre beköszönt a kedvező idő, s azután végig kedvező is marad.

A megye mezőgazdasága, termelőszövetkezetei, az ötödik ötéves terv eddig eltelt éveiben eredményes munkát végeztek, összességében teljesítették a célkitűzéseket. Reméljük, ez az év újabb sikert hoz. Annál is inkább, mivel az emberi szorgalmon, tenniakaráson ez nem múlik. Mire ugyanis ez a képes riport megjelenik, a tavaszi munkák döntő többségével már elkészültek a mezőgazdasági üzemek. A többi munkát pedig végzik tovább. Ahogy a növények fejlődése kívánja, illetve ahogy az időjárás engedi.

Rácz Béla—Iklódy János

Új karokkal pótolják a régiket a szőlőskertekben

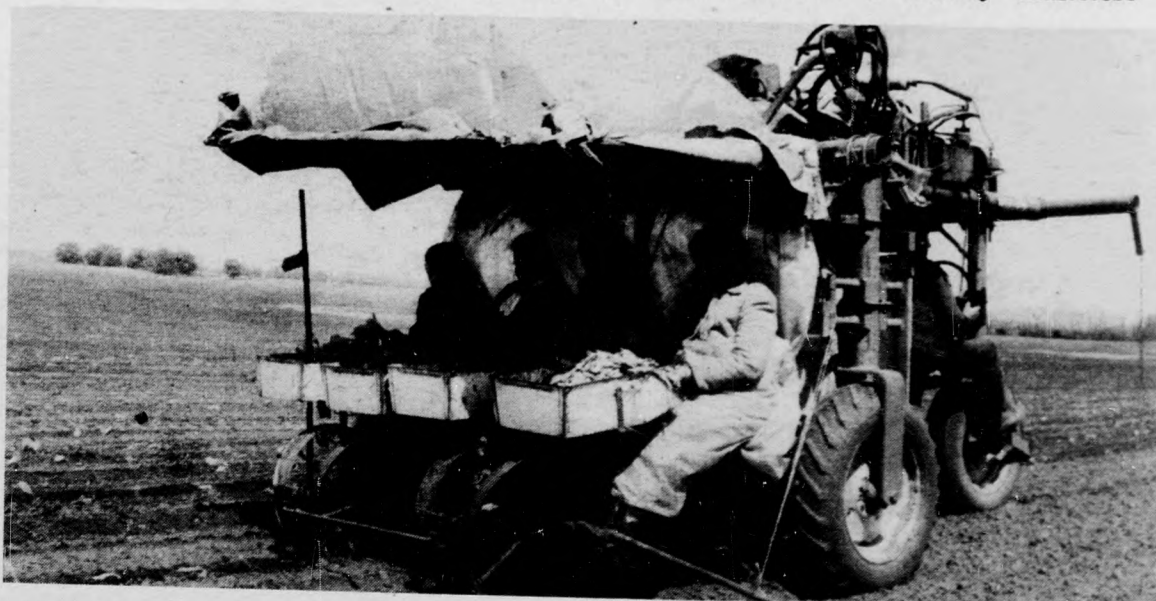
Az idejében végzett növényvédelemnek nagy jelentősége van. Indulás előtt még egyszer ellenőrzi a John Deere vezetője a gépet

Néhány hét múlva már piacra kerül ebből a házból is a piros paradicsom

Másfél-két hónap múlva aratás. A tavaszi munkában részt vevő gépek javítása után már a kombájnokat hozzák rendbe a szövetkezetekben

Felmelegedett a talaj, megkezdődhetett a dohány kiültetése

Az
m
Tudo

A Műsz tudomány véségének gyei Szerv július 7. k pesség fok gazdasági tudomány dez.

A tudó programja konzultáció nyos egye be.

A plená én 14.30 ó Technika cen, Ko nyító besz László, az szervezetét vetően az közásának Imre, az har megye kára tart adás után lók — Ju d-Bihar nökhelyet Debreceni igazgatója Debreceni zó Vállala megye leg táló terük daságról. melésről é adnak táj.

A Textó Tudomány gazdag pr fel a tudó

Május termékek gazdaságo címmel H zérigazgat 24-én Exp tésének le ságosság Dede Lász jus 25-én ruházati i mi helyze László k terhelyette Hajdu r Egyesülés termelés i Csibi Pál előadást.

Az MTE ményi vár ságának é szaki és sület hajd portjának

Van oly tó — váll termékek ségét sem öket. A termelői rőködő — ja. Mint a vésbé a h bizonyított a számítás

Már az gába foglal detleges — dalmi jel szükségseze Minél erő munkame vé lép elő dával az i mint a ter műveket vázgyártó között. M mes — k részvevő

Napjain főt foglal lennének iparágank cégek — ténik rá a a gépek — becslés tan, alacs száznak a feladatoka ként eltér séklődnén

Ennyibő féle lehet még kézz vőgépek á idő 13-14 zonyítottá hető vissz zó a karb lózatának hogy a fel tező — va maga tart fős feljít

A gazda kooperáció

Az exportképesség fokozásának műszaki, gazdasági kérdései

Tudományos ülésszak kezdődik holnap Debrecenben

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Hajdú-Bihar megyei Szervezete május 21. és július 7. között Az exportképesség fokozásának műszaki, gazdasági kérdései címmel tudományos ülésszakot rendez.

A tudományos ülésszak programjába előadásokkal, konzultációkkal tíz tudományos egyesület kapcsolódik be.

A plenáris ülés május 21-én 14.30 órákor kezdődik a Technika Házában (Debrecen, Kossuth u. 8.). Megnyitó beszédet mond Gyüre László, az MTESZ megyei szervezőtő titkára. Ezt követően az exportképesség fokozásának kérdéseiről Tóth Imre, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára tart előadást. Az előadás után felkért hozzászólók — Juhász István, a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnökhelyettese, Csibi Pál, a Debreceni Ruhagár vezérigazgatója és Fülöp Kornél, a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat igazgatója — a megye legjellemzőbb exportáló területeiről, a mezőgazdaságról, az élelmiszer-termelésről és a könnyűiparról adnak tájékoztatást.

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület igen gazdag programmal készült fel a tudományos ülésszakra:

Május 23-án Az exporttermékek bővítése, az export gazdaságosságának fokozása címmel Hajmási Józsefné vezérigazgató-helyettes, május 24-én Exporttermékek bővítésének lehetőségei a gazdaságosság tükrében címmel Dede László igazgató, május 25-én A textil- és textilruházati ipar külkereskedelmi helyzete címmel Dorotka László könnyűipari miniszterhelyettes, május 28-án A Hajdú megyei Ruháipari Egyesülés szerepe az exporttermelés fokozásában címmel Csibi Pál vezérigazgató tart előadást.

Az MTESZ hajdúböszörményi városi intéző bizottságának és a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület hajdúböszörményi csoportjának rendezésében má-

jus 28-án Az export hatása a textilruházati ipar gazdaságos termelésére, az exportképesség javításának módszerei címmel szintén Csibi Pál előadása hangzik el.

A Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesület előadásorozatában május 23-án Exportfejlesztési lehetőségek a tejiparban címmel Váradi Pál főosztályvezető tart előadást.

Május 24-én a MÉTE dohányipari szakosztálya és a Dohánykutató Intézet közös rendezésében szakmai napot tartanak: 14 előadás hangzik el. A bevezető előadást Bordás István, a Dohányipari Vállalat trösztjének vezérigazgató-helyettese tartja.

Május 25-én Fülöp Kornél igazgató tart előadást A baromfiús exportnövelésének műszaki-gazdasági kérdései címmel. Horváth Ottó főosztályvezető a Konzervgyár VI. ötéves tervének gazdasági és műszaki előkészítését vizsgálja. Karacsony Dezső főosztályvezető pedig a Konzervgyár korróziós és minőségi problémáival foglalkozik; május 31-én A húsexportképesség fokozásának lehetőségei címmel dr. Fülöp Imre igazgató tart előadást.

Nagy érdeklődés előzi meg a környezetvédelmi bizottság május 29-i előadásait. Dr. Szabó Jenő egyetemi tanár Környezet és minőség, dr. Székely Kálmán főállatorvos Az élelmiszertermelés higiéniai követelményei és környezeti hatása címmel, Eröss György műszaki vezető pedig Debrecen város tisztaságának helyzete címmel tart előadást.

A Magyar Agrártudományi Egyesület rendezvényének keretében május 30-án dr. Éltás András főosztályvezető tart előadást A Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeink értékesítési helyzete a világpiacra címmel.

A megye műszaki értelmisége érdeklődéssel várja a Gépipari Tudományos Egyesület debreceni és téglási szervezeteinek, valamint hajdúböszörményi csoportjának előadás-sorozatát:

A GTE hajdúböszörményi csoportjának rendezésében

tart előadást Billing Péter főosztályvezető Az alkatrész-export fokozásának lehetőségei címmel. Ezt követi Mézáros Sándor főmérnök előadása Az exportképesség fokozásának gondoljai címmel, valamint június 1-én a GTE téglási szervezeteiben Dankó Károly kereskedelmi igazgató előadása Szempontok a tökéletes export vizsgálatához címmel.

A GTE debreceni szervezete által rendezett Az exportképesség fokozásának műszaki, gazdasági kérdései a gördülőcsapágy területén című előadást június 4-én tartja Machó György osztályvezető.

Ezen a napon kerül sor a Magyar Kémikusok Egyesületének debreceni csoportja rendezésében A gazdaság export növelésének lehetőségei a gyógyszeriparban című előadására, melyet dr. Kovács András gazdasági igazgató tart.

A Faipari Tudományos Egyesület debreceni csoportjának rendezésében június 5-én Ács Tibor vezérigazgató-helyettes előadása hangzik el A gazdaságos tökéletes export fokozásának lehetőségei a bútoriparban címmel.

A tudományos ülésszak fő célja, hogy az exportlehetőségek maximális kiaknázásával, az anyagok és energia-hordozók takarékos felhasználásával, a vállalati belső mechanizmus korszerűsítésével az exportképesség fokozásának műszaki és gazdasági feltételei a mennyiségi és minőségi követelményeknek megfelelően alakuljanak.

Gazdasági növekedésünk üteme a korábbinál is jobban függ az export fokozásától, ami a növekvő exportigények miatt is elengedhetetlenül szükséges. Az ipar és a mezőgazdaság exportképessége nem áll arányban a lehetőségekkel, és elmarad a követelményektől.

A megye műszaki értelmisége arra törekszik, hogy a gazdasági fejlődés meggyorsuljon.

Levél a Veres Péter Úttörőcsapathoz

Kedves Lányok és Fiúk!

Lehet, hogy ez az első levél, amely a címekre szól. Hiszen csak tegnap vette föl csapatotok Veres Péter nevét.

Ott voltam köztetek, veletek. Láthattam, hogy méltók akartatok és akartok lenni annak a férfinak az emlékéhez, akit századunk jelesei közt tart számon a történelem. Ti persze még nem hasonlíthatótok össze Veres Péter gondolati és irodalmi alkotásai másokéival. Az olvasás, a tanulás vezet el odáig benneteket. De azért most sem keveset tudatok róla. Nincstelen földművesként, alkalmi munkásként szerepelt meg hatalmas műveltségének alapjait, irta első cikkeit, elbeszéléseit, verseit: ezt elmentették elsősorban. Meg hogy rendületlenül kiállt a szegények ügye mellett.

Igen, mindez a lényeghez tartozik. Erről igyekeztem aztán beszélni magam is az avatáson, azon az ünnepségen, amelynek őszinte komolyságát és melegségét szeretettel örömlök. De hát Veres Péter élete és szellemvilága sokkal tágabb volt, sem hogy egy-két építőelemének földezésével kimeríthetnénk. Ezért is próbálom most megvilágítani egy másik tartományát. Folytatása és kiegészítése ez annak, amit a közösségről, a közösségi emberről hallhattatok. Pontosabban: ezek a gondolatok csak így együtt lehetnek teljesebbek.

A hazaszeretetről, a hazafiságról lesz szó alább.

Veres Péter ezeket a fogalmakat is a maga módján értelmezte. Ez volt a föltétele annak, hogy újat mondhasson rólok.

Kedves hasonlata szerint az emberek világa sokban olyan, mint valamely természeti táj. Mondjuk együtt az erdő, a rét, a folyó meg aztán a termőföld, de még a levegő, a felhő is. Ezek nem pusztán egymás mellett léteznek, hanem egymás által inkább, ezer szállal összekötött kölcsönösségben. Hogy melyik a fontosabb? Melyik az értékesebb? Eppen ez az egymást tartó, éltető egységük a fontos és értékes! Következésképpen minden egyes elem is az, mert nélküle bajba jutna a többi. Szegényebb lenne.

Ne boncolgassuk azonban tovább ezt a hasonlatot. A velejét nézzük. A célzatát. Veres Péter azt a nyomós figyelmeztetést vezette be így, hogy a világ nemzeti, országai, népei nem egyszerűen illendőség-ből tekintendők azonos jogúnak és rangúnak, hanem főleg azért, mert mindegyik hozzájárul valamivel a többi gazdagításához, előrehaladásához, tökéletesedéséhez. Nyersanyaggal vagy találmánnyal, művészetrel vagy politikával, gyógyító vízzel vagy iparral, élelemmel vagy tudománnyal.

Csak hogy így az is természetesen, hogy egy-egy ország annyira lehet hasznára a többinek, annyit remélhet viszonzásul a többitől, amennyire értékessé teszi önmagát. Amennyire betölti azt a szerepet, ami az övé, csak az övé, nem másé.

Mit követel tehát a haza szeretete? Többet az érzelmenél, a ragaszkodásnál. Tudatosságot és cselekvést követel. Azt, hogy mindenki keresse az értékek megőrzését, fejlesztését, teremtésének lehetőségeit, és vállalja is a rá jutó részt. Mindenki ott, ahol dolgozik, tanul, él. És hogy miben áll az érték? Értékes minden, ami többé, jobbat, szebbé teszi az ember külső és belső világát. Akár egy sikerült iskolai dolgozattal, egy szilárd kis közösséggel, egy kigymolált parkkal, egy befogadott verssel.

Közben ám tudatában kell lennünk, hogy hozzátenni csak ahhoz lehet, ami van. Ismernünk kell tehát a nemzet, a nép eddigi megeremtetett értékeit. A városokat és a falukat, a gyárakat és a műalkotásokat, a történelmi vívmányokat és az anyanyelvet többek közt.

Széles határ ez. Azaz olyan lehetőség és program, aminek nincs is határa. Bősséggel fölvállalhat belőle mindenki annyit, amennyit akar. De nem a mennyiség a fontos. Eggyedül a tudatos szándék és a következetes, eredményes megvalósítás. Ehhez adjon nektek, kedves lányok és fiúk, új erőt és lendületet Veres Péter emléke és jelenléte, az ünnepi fogadalomtétel alkalmán!

Baráti üdvözléssel:
Szekelyhádi Agoston

A TISZTASÁG MOZIJA

Látogatás a hajdúnánási filmszínházban

Ki másról nevezhetnék el egy hajdúváros moziját, mint Bocskaí fejedelemről? Mert hogy Hajdúnánás egyetlen filmszínháza a nagy történelmi hős nevével viseli, az még az idegennek is természetesnek tűnik. Különösen úgy, hogy egy éve felújított formában, méltó körülményeket biztosítva várja előadásaira a film kedvelőit.

Méltó körülményeket mondunk, aligha elhamarkodottan. A magyar moziknak van valami sajátos atmoszférájuk, jellegzetes berendezésük, ami a legtöbb esetben az ember szépcérezkéknek berzenkedését váltja ki. A műanyag borítás, a műbőr huzat, a tükörfalak, a kinagyított színészfigurák szinte valamennyi mozi előcsarnokának elengedhetetlen kellékei, mintha az összeset egy (meglehetősen fantáziátlan) tervező ötlötte volna ki. Ha jól meggondolom, olyan moziban még nem voltam, amely külsejében is nyújtott volna esztétikai élményt. (Színházban már igen.)

A hajdúnánási mozi sem külsőjeinek egyediségével ragadott meg. Hanem a tisztaságával. Csak aki már ült — s ki ne tette volna? — koszos, áporodott levegőjű moziban, az tudja igazán, mennyire befolyásolja a filmnézést a körülmények. A látottak alapján úgy vélem, Hajdúnánáson jó érzéssel járnak a lakosok moziba, ahol a rendnek már-már filozófiává rögződő formájával találkozhatnak. De milyen az ember? Még ez a mindent sugarába vonó tisztaság sem akadályoz meg egyeseket abban, hogy előadás közben a padlóra köpködjék a maghéjakat, az elpusztíthatatlan szokásnak hódolva ezen a szép helyen is.

Ismerkedjünk meg közelebbről a mozi „rejtelmével”.

A pénztárt mindjárt a bejáratnál balra érjük el, a jegyek ára nyolc, hat és három forint. Hétköznaponként délután öt és hét órákor van előadás, vasárnaponként tízkor, háromkor, ötkor és hétkor. A szerda szünnap. Továbbá négy előcsarnokba jutunk, ahol tilos a dohányzás, s így tiszta a levegő. Már a cigarettafüsttől. Kocskás kőlapok, tükröfalú oszlopok, műbőr fotelek a falak mentén. És a büszkeség: a

ruhatár, amit tavalyig nélkülözni kellett.

Pár lépés, és a nézőtérre vagyunk; rajtuk kívül egy időben még háromszáznál is több ember figyelheti az előadást a karos faszékekkel. A terem teknőalakú, így mindenütt egyformán lehet látni. Gombnyomásra kialusszanak a fények, szétmegy a függöny, kezdődhet a látványosság. Erre az évre 145 ezer nézőt terveztek, amiből az első negyedévből 37 802 teljesült. Áprilisban egy előadásra átlagban 157 látogató jutott, ami nem éri el a felhőt. Még itt, a kisvárosban sem, ahol pedig szűkebben mérik a szórakozási és kulturális lehetőségeket. Ez persze már nagyobb összefüggésekhez vezetne; higgyük el, hogy nem a Bocskaí filmszínház hibája a nézőközönség viszonylag alacsony száma. Lehet, más mozik még ennek is örülnének.

Míg elmélkedünk, megtekinthetjük a gépházat. A tisztaság itt is szinte féltelenül kísért. Amúgy korszerű technikaival, két Xenolux 2500 M típusú vetítővel dolgoznak a gépészek, a tekeréscsészt külön szobában végezhetik. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a nyolcfős szemléltető szocialista brigádok alkot és szorgalmasan tapasztalja a magasabb minőségűek felé vezető mezejüket. Nemigen kell bizonygatni, hogy a moziban uralkodó állapotok az ő munkájukat jegyzik.

És most, miután mindent megnéztünk, rátérhetünk a lényegre: a műsorpolitikára. Mert hiszen minden egyéb körítés, ami a vetítéseket, a nézők szórakozását vagy művelődését szolgálja. Ezt pedig csakis a filmek adják meg. Mennyiben szegődött a nánási mozi a filmkultúra terjesztésének szolgálatába? A műsorszámokban milyen részt kap a szórakoztatás és milyen az esztétikai minőség? Felbukkannak-e időnként a programban a filmművészet legjelesebb alkotásai?

Ezt legjobban egy teljes havi műsor ismertetésével tudjuk érzékeltetni. Íme, a májusi kínáló: Csillag a máglyán (magyar); A farkas nyomában (szovjet); Ahová lépek, ott fű nem terem (francia); A bíró és a gyilkos (francia); Forradás (lengyel);

T. G.

KOOPERÁCIÓ

Van olyan világhírű — szerszámgépgyártó — vállalat, amely az általa forgalmazott termékeknek egyetlen alkatrészét, részegységét nem állítja elő, „csak” összeszereli őket. A szoban forgó alkotóelemeknek a termelői a gépgyárral sok évtizede együttműködő — kooperáló — cégek nagy csoportja. Mint az üzleti eredmények — s nem kevésbé a hosszú ideje fennálló kapcsolatok — bizonyítják, valamennyi érintett megtalálja a számítását.

Már az árukészítés kézműves foka is magába foglalta a kooperáció névét — kezdetleges — elemi jelét, s a termelés társadalmi jellegének erősödése még inkább szükségesszerűvé tette az együttműködést. Minél erőteljesebb — tágasabb körű — a munkamegosztás, annál fontosabb tényezővé lép elő a kooperáció a termelők — például az ipar és a mezőgazdaság —, valamint a termelőegységek — így a közúti járműveket gyártó iparban a motor —, az alvázugyártók, a karosszériakészítők stb. — között. Mindenkor feltétel azonban: érdekes — kifizetődő — legyen valamennyi résztvevő számára az együttműködés.

Napjainkban az iparvállalatok 115 ezer főt foglalkoztatnak karbantartással. Ha lennének ilyen feladatokra specializálódott, iparáganként, iparcsoportonként szervezett cégek — bátorlalan próbálkozás most történik rá a vegyiparban —, melyek vállalnák a gépek nagyjavítását, felújítását, akkor — becslések szerint — a jelenlegi, szétszórtan, alacsony hatékonysággal dolgozó létszámnak a harmada is győzné az ún. napi feladatokat, s a költségek — iparterületenként eltérően — 30–35 százalékkal mérséklődnének.

Ennyiből is kilálgatik a kooperáció sokféle lehetőségének hasznossága, ám tegyük még kézzelfoghatóbbá az előnyöket! A szövegepek állásideje jelenleg a teljes üzemidő 13–14 százaléka. Amint vizsgálatok bizonyították, bár nem egyetlen okra vezethető vissza az állapot, a legtöbb tényező a karbantartási, javítási kooperáció hiányában áll fenn. Egyebek között az, hogy a feladatra szakosodott — de nem létező — vállalat helyett mindegyik szövege maga tart fenn alkatrészraktárt, néhány fős felújító részleget s így tovább.

A gazdasági fejlődés bizonyos fokán a kooperáció elengedhetetlen feltétele a hala-

dásnak, mert segítségével nagyobb termelési kapacitást érhető el, fokozódik az állóeszközök kihasználása, a minőség jobbá, egyenletesebbé tehető, azaz javul a termelés gazdaságossága.

Eppen ez a fölismerés — és gyakorlati tapasztalat — hozza magával, hogy a vállalatok belüli, a termelőegységek közötti, az ágazatok kapcsolatában létrejövő együttműködést követnie kell az országok közötti munkamegosztásnak — specializációnak, szakosodásnak —, azaz a nemzetközi méretűre táguló kooperációnak. Megint megfogható ténnyel illusztrálva mondandókat: a ruházati iparban ugrásszerű fejlődést lehetővé tevő SZTB szövegepek különféle részegységeit más és más KGST-országok gyártják, majd valamennyien átvesszik a készterméket. Önállóan a teljes gépet például hazánkban csak gazdaságtalanul — számítások szerint a jelenlegi ár háromszorosáért — lehetne előállítani. A szakosodásra támaszkodó nemzetközi kooperáció alapján olyan gépek automatizált géprendszerek kerülnek kidolgozásra, amelyek segítségével a növénytermesztésben 1990-ig másfél-kétszeresére növelhető a munka termelékenysége a KGST-országokban.

Határokon belülről és kívülről seregessül mutathatók fel ilyen tények, ám mint sok más tekintetben, a kooperációnál is meg lehetőségek nagy a távolság, a lehetőség és a valóság között. Csupán utalunk rá: a kooperációnak különleges, nagy hasznú formája a licencavásárlás, ám alig szatótven vállalat van a szocialista iparban, ahol ilyen — vásárolt — gyártási eljárás alkalmaznak. A gazdasági környezet megkívánja, de még nem ösztönzi eléggé a kooperációs kapcsolatok kibontakozását, s a gazdasági feltételek viszonylagos lazasága eddig a kényszerítést sem közvetítette megfelelően ezen a területen.

A közgazdaságtudomány művelői egyre fontosabb jellemzőnek tartják egy-egy ország gazdaságának részvételi fokát a nemzetközi munkamegosztásban, s a belső együttműködés színvonalát ugyancsak a fejlettség egyik mércejeként használják. Innen nézve is sok a tennivalónk, s a gyakorlatilag szolgáltatta tapasztalatok alapján még több: túl kell jutnunk most már a kezdeteken.

Lázár Gábor

JÖVEDELMEZŐ ÖRÜLET

Salvador Dali, aki május 16-án múlt hetvenöt éves, spanyol származású, az USA-ban és Franciaországban tevékenykedő szürrealista festőként él a köztudatban. Nevéhez azonban sok minden fűződik még. Filmet rendezett, könyvet írt saját alkotói módszeréről, ékszerket, színházi jelmezeket és díszleteket tervezett, de leginkább az önreklámban tűnik ki kortársai közül.

Párizsba – taxin

Kiállításai már 1925–26-ban az elidegenedés élményére és az ellentétállításokra épültek. Elsősorban Freudból és filozófiai olvasmányából merített, mert azt vallotta, hogy csak ezek képesek meghatni és megkönnyeztetni. Képeinek ekkori egyensúlya – fényes, világos, nagy távlatú tengeri tájak, sziluettek hajladoznak – ellentmondott Dali állandó izgalmi állapotának. Párizsba utazott – taxin –, hogy megnézzék Picassót, Versailles-t és a Musée Grévin-t, a panoptikumot. Ekkor „furakodott be” – Breton szavaival élve – a szürrealisták csoportjába.

Az újonc Dali képei deliriosus és neurotikus állapotból fakadó rémhallucinációk, amelyek hivatása az oszlásnak, rothadásnak induló anyagi és szellemi állapot érzetét kelteni.

Dali 1930-ban megjelent könyvében, a *Látható nőben* a „paranoiás kritikai aktivistát”, a filozófiai terminológia bőséges felhasználásával kidolgozott alkotás módszerét ismerteti. Dali valóban rendkívüli ügyességgel használja a vizuális megfigyeléseket, az emlékezet interpretációját és mindazt a torzítást, amelyet a pszichológiai rendellenességek és a patológikus véletlenek tudatos és módszeres kiaknázása nyújt számára. E túlbuzgó fantáziájú művész festményein mindig ugyanazt a tíz-tizenkét mor-

bid ötletet – cernalábú elefánt, fiókok az emberi testen stb. – variálja, mégis minden képe más tartalom hordozójává válik.

Hangyák kézből

A frottázstechnikához hasonló fogásokat is alkalmazott; különféle tárgyak érdes felületének „átdörzsölésével” állított össze kompozíciókat. Azt, hogy álmaiból valóságot varázsol, a legszertelebbit naturalizmussal sikerül elérnie. Anyira tiszteli az aprólékos realizmust, hogy képes elmenni a csalóka látszathatóság, sőt a fényképtechnika alkalmazásáig is. Hogy ez utóbbiban mi-

lyen lehetőségeket látott, arról barátjával, Bunuellel készített filmjei, *Az andalúziai kutya* és *Az aranykor tanúskodnak*. Dali boszorkányosan ismeri a sokhatás eszközeit. Filmjeit nem technikai trükkökkel, hanem inkább szimbólumaival teszi megdöbbentővé, egyszere számára pedig megbotránkosztatóvá. *Az andalúziai kutya* nézői aligha felejtik el a borotvával keresztlévágott szem, vagy a kézből előmászó hangyák premier plan-ját.

E szürrealista filmek után 37–38-ban Dali hátat fordított az izmusok eme képviselőjének; a reneszánsz hatása alá kerülve elkészítette a visszatérést az újabb

alkotásaira jellemző klasszicizmushoz. Az USA-ban, ahol 1940-ben letelepedett, mégis komoly sikert aratott. Befolyásolta a divatot, a reklámművészetet, színpadi jelmezeket, díszleteket tervezett, balettszenáriumokat írt, nevezetesen a *Labirintus* 1941-ben, az *Érzelmes beszélgetést* és a *Bolond Trisztánt* egy évvel később.

A szürrealista pápa átka

A háború után visszatért Spanyolországba, azóta főként szülőföldjén és Rómában él. Régi barátai azonban már csak megzavagodott bohócoknak tartják. Nem tudják megbocsátani neki, hogy „színpadias pózolását Spanyolországban azoknak a reakciós erőknek a szolgálataiba állította, amelyek győzelmükkel a legsúlyosabb csapást mérték arra a humanizmusra, mely a szürrealistáknak minden túlzó különködésük ellenére mégiscsak fő ügyük volt” – írja Breton, a szürrealisták pápája, aki Dali technikáját egyébként ultraretrográdnak és akadémikusnak nyilvánította.

Maga Dali nem sokat törődik a kiközösítéssel, egyébként is inkább szadomazochistának és örülneknak hirdeti magát, mint bármely festészeti izmus követőjének. Egy szó mint száz: ennél jóval védelmezőbb örülettel aligha találkozhatunk.

Az azonban bizonyos, hogy e hetvenöt éves művész a legvirtuózabb festők egyike, és a meghökkenésnek éppúgy mestere, mint a klasszikus perspektívának. Leghíresebb képei mégis a szürrealizmus egyik, ún. verisztikus ágának iskolapéldái. Ő a legnevesebb, leg gazdagabb, leghatásosabb, de csöppet sem tiszteletrémeltő alakja a XX. század művelődéstörténetének.

Mátraházi Zsuzsa

Dali egyik szürrealista szobra, amelynek címe „Torreador Halucinogene aux Cuillers”

ISM.

- Ezt a filmet már adták a tévében, Gyula!
- Mikor?
- Kétszázhatvenhat március elején. Emlékszel?
- Nem.
- Lino Ventura negyedik tizkor megcsókolta Jeanne-t, te pedig engem. Emlékszel?
- Nem.
- Pedig biztos, hogy ismétlés. Aztán azt suttogtad a fülemben, hogy jó nő ez a Paula, de én jobb vagyok. Emlékszel?
- Nem...
- És szerelmet vallottál!
- Mikor?!
- Amikor megjelent a musztáng, és Foster elővette a pisztolyát.
- Aztán mi történt?
- Elöltöttük a villanyt...
- És Foster?
- Arra már nem emlékszem. Emlékszel?
- Igen. Agyonlőtte Tomot.
- Közben olyan szépeket mondtál! Emlékszel?
- Már kezd rémülni. Kapcsolj át a kettes műsorra! Ott mi megy?
- Ez is ismétlés. Johnny Mathis Párizsban. Mi meg vikenden. Milyen szép volt! Emlékszel?
- Nem. Ezt még nem adták.
- Dehogynem! Az új háloing volt rajtam, amit két éve vettél.
- És?
- És! Tudtam, hogy emlékezni fogsz!!!
- Igen. Utána jött az unalmas angol film, azzal a csúnya vénlány Mrs. Garthorne-nal a főszerepben.
- Igen, jól emlékszel. Ma is ezt ismétlik. És, amikor Mrs. Garthorne, akkor te...!
- Ne folytasd! Nagyon unom már ezeket az esti ismétléseket!

Tormai László

TEHETSÉGGUTATÁS – TEHETSÉGGAZDÁLKODÁS

ARANYMOSÁS

Nézzük a „modern táncsportként” bekonferált produkciót. Hat kislány háncsoknyában illegeti magát. — Káposztataposók, lebilincsel lábba! — szólal meg valaki a zsűriben. A hasonlat nagyon találó — derülünk. Később egy fiatalember József Attila *Kései siratóját* vezeti elő. A fiú beszédhibás. Aztán jönnek, sorra, rendre a többiek: Szenttelen magyarnóta-énekes, ügyetlenkedő bűvész. A zsűri azonban türelmes. Mert a szakemberek tudják: nincs olyan bemutatás vagy verseny, amelyen ne csillanna fel egy-egy sajátos tehetség. Így van ez most is. Először egy kislány teremt varázslatot fafurulyájával, majd a zongorához ül egy matrózblúzos gyerek, s mindenki azonnal érti: játékában és egész személyiségében van valami, ami csak kevesek sajátja.

Egyszóval minden tömegben ott az arany! Korántsem vegytisztán persze, de igazi kincsként. A tehetségkutatás hasonlatos az aranymosók fáradságos — olykor már-már reménytelennek tűnő — munkájához. S mégsem a tehetség megragadása a legnehezebb, hanem a megtartása, megőrzése — csiszolása. Mert az aranyrögökre a későbbiek folyamán is annyi minden rárakódhat...

A felszabadulás után indult nagy népi tehetségek közül (annyiszor megírták már) sem tudunk mindenkit megőrizni. Túlterheltük, agyonnépszerűsítettük őket. Sokan nem bírták el a terhelést; belefutottak, elvesztették. Siratjuk őket.

Hogyan is állunk ma a kincskereséssel? „Lehetsz mérnök, orvos, tanár” — hirdették a felszabadulás után, s büszkék voltunk rá, hogy a népi hatalom kinek-kinek

biztosította a képességei, tehetsége szerinti érvényesülését. Ma már mindez természetesen, de azért érdemes elgondolkozni egyik neves oktatási szakemberünk megjegyzésén, aki úgy vélekedett, hogy talán Kocsis Zoltánból sem lesz több, mint népi furulyás, ha történetesen nem a fővárosban születik.

Vagyis még most sem könnyű a hátrányos helyzetet lebírní. A végeken különösen fontos hát az aranymosás. De legalább annyira szükséges a már felfedezett és „működő” tehetségek őrzése, gondozása.

Egy színfényt rendező mondja: „X nagyon tehetséges, mégsem kap a következő produkcióban szerepet, mert most éppen nincs a tehetség állapotában.” Ez az első pillanatban kicsit misztikus hangzik, ámbar ha jól meggondoljuk, bizony előfordulhat, hogy a színész mostanáig tényleg „rossz passzban” van. Ennek akárhány oka lehet. Egyik talán éppen az, hogy az utóbbi időben nem kapott egyéniségének megfelelő szerepet, vagy egyáltalán nem játszottak. Esetleg egy bukás áll a dolog mögött. Akárhogyan is van azonban, a rendezőnek mindenképpen az lenne a dolga, hogy megfelelő lélektani ismeretekkel, pedagógiai módszerekkel a tehetség állapotába hozza a színészt.

Ez persze nemcsak a színészekre vonatkozik, sőt nemcsak az alkotóműhelyekben dolgozóakra. A munkahelyi vezetőknek legfontosabb feladatuk, hogy kitől-kitől úgy követeljenek, kérjenek, hogy az illető képességeinek maximumát tudja nyújtani feladatai végzése közben.

Kár lenne tagadni, hogy az adott jó lehetőségek között is sok nálunk a csalódott ember. Természetesen nem a lustákra, fanyalgókra gon-

dolok, hanem azokra, akik tudnak és szeretnek dolgozni, csak éppen... Eppen nem képességeiknek megfelelő feladatokkal látják el őket, vagy nem honorálják (megfelelő figyelemmel) a végzett munkát.

Vagyis megkapták az időnkénti jutalmukat, csak éppen az nem derült ki, hogy mi volt az a minőségileg figyelemre méltó teljesítmény, amiért fokozottabb megbecsülést járt.

Persze a szellemi produktumokat nagyon nehéz mérni. Egzakttól módon nem is lehet. Eppen ezért sok minden összemosisodik az erkölcsi vagy az anyagi jutalmazásokról. Tehát az is aranymosás (hogy eredeti hasonlatunknál maradjunk), ha a produktumokból jó szemmel és lelkiismeretes mérlegeléssel kiválogatjuk a legigényesebbeket, legjobbakat. Hogy az értékek ne keveredjenek a korpával.

Minden munkahely, de elsősorban a művészeti műhelyek felelőssége nagy e tekintetben.

A tehetségkutatásnak, -gondozásnak hazánkban nincsenek rossz hagyományai. Számos klasszikus alkotónk nevét említhetném, akik például az írástudók egész nemzedékét indították el a pályán. De a színészpédagógusok (színházteremtők) sem voltak kevesen. Legjelentősebb képzőművészeink most is napokonként emlegetik mesterüket.

Arról persze nem szól a fáma, hogy hány ezer jelölt közül kellett Kiszürni a csiszolásra érdemes kincseket. De ezt a munkát mindenképpen vállalni kell.

Hogy mi a fizetség? Maga a felfedezett, a kimunkált tehetség; a megmentett, a felmutatott arany.

Gyarmati Béla

Bezzeg János:

HIRTELEN JÖTT

azt a kölyköt most újra összeraknád szétszabdalt évek elhullajtott álmok rengetegéből kikeresve összeszedetnéd mozdulatait a tekintetét elkószált szavait sorba raknád kiszóktatnád a régi házból s eljátszanád azt a játékot ami még nem ismert törvényt átszállna fejed felett minden hógolyó — mert túl-hirtelen jött az ellenlökés kivédeni nem volt se szó se kés csak azt a képet hívnád most elő s tán arcot is cserélnél vele te nagyhajú pedig csak beüvegezni jó már végképp lakhatatlan de menedéknél önmagad elől semmiképp se

Zalán Tibor:

CSODAKERT FÁJDALMUNKBÓL

(Barátom kislánának, akit sohasem láttunk meg)

Ím az út a csodakertbe csillagokkal van kiverve Madár ha száll — ezüstlepkedéres ágra telepedne

Itt a szánkó égig szánkázsz szabadítsd meg a szívárványt Ha felülne a lovamra tán a föld is meghasadna

Hogy vártuk hogy megszülessél első sírással nevelés Te csak mentél csodakertbe szívünk fölött énekelve

Kisfiú ki elhagy mindent rádteritem legszebb ingem érted iszom legjobb borom vasalt árnyú hajnalokon

Sass Ervin:

HARMATSZEDŐ

szedj harmatot tiszta gyolcsba teliholdnál tiszta gyolcsba

vetkezz virágrét ruhába öltözz virágrét ruhába

erdő fái elrejtenek az utak is elrejtenek

a füvekben te lélegzel a patakban te lélegzel

erdő fái engedjétek ti utak is engedjétek

menekülni de miért is megnyugodni de miért is

Péntek Imre:

LEBEGÉS

Lomha gubancban a nyáj, ásit a hosszú hodály; tágul a hajnali kör, győpön a birka-gyönyör.

Szürke bozontos a rét, őrzi pár szenge fűvét, reszket egy nedves ajak, eteltek újra harap.

Felhőkkel lobogóvza szikkad sötét vízű tócsa, megtörve, megapadva tág szemé néz a magasba.

Sajdul a gyenge gyökér, sejtjeiben fut a fény, gének ősi parancsa szerint élni kell, élni megint.

Élni, bár egyre vadabb indulat árja fakad, élni, bár jószírvél legszebb bizalmunk veszik el.

Benke László:

ÍRATLAN

Mindig a versre gondolok, a megírandó egyetlenre, mely nincs sehol, mégis érzem — vérem áramában lapul és lüktet valahol. Öldöklő dalát e néma versnek csak én hallhatom, s a képeket, miket a végtelen lét elem vetít, csak én látatom. Testemből az erőt ő fogyasztja el s az édes álom miatta kő-néhez. Miatta ülök a bágadt délutánba hallgatni homlokom pattogó zománcát, idólatokatknak kattánásait. Ó megy el a kulcsok zörgésével, és őt sejditem úri messzeség kísértő fényében izzani, mintha csontvázamat, ki annyi halálnak és annyi júliusnak ikerpárja itt, ahányan élünk ölünk és szorongunk e rogyant földgolyón. Lövöldözhet a fájdalom, én nem jajdulhatok, kívánom inkább a csontvázamat, az egyetlent, a megíratlant, kibe magamat végleg beleöltem.

A ruszisztika műhelyében

Látogatás a Kossuth Egyetem szláv filológiai tanszékén

Debrecenben az orosz nyelv szakos tanárok oktatásának otthona-hazája a Kossuth Lajos Tudományegyetem szláv filológiai tanszék-csoportja. Immár harminc esztendeje: bár természetesen más szervezeti keretek között folyt az oktatás az öt-öt évtizedben, mint ma. Más volt az intézet neve, a jellege, más volt a hallgatói létszám, az oktatógárda létszáma és összetétele. A lényeg azonban: harminc éve, 1949-ben alakult meg az egyetemen az orosz filológiai tanszék, s kezdődött meg az orosz nyelv szakos tanárok képzése.

Ezek az ismert tények. Am Dombrovsky József, a nyelvészeti tanszék professzora máris kiigazít és újabb adalékokat kínál a kicsiny tanszék-történethez.

Nem volt előzmény nélkül való a 49-ben megalakult tanszék. Már 1938-tól kezdődően folytak szlavisztikai foglalkozások: szlovák és ukrán nyelvet tanítottak. Hogy kik? Például a neves nyelvész Knieza István. 1944-ben, a háború közeledtével megszűnt az oktatás, ám 1946-ban szláv filológiai szeminárium néven ismét folytatódott. Öt-hat hallgatóval indult az első évfolyam. E szeminárium létrehozása Fabritius Kovács Ferenc nevéhez fűződik: valóságos a romokból ásta ki azt. Magam 1947-ben kapcsolódottam be a szeminárium munkájába, mint hallgató és mint oktató is egyben, hiszen én akkor már meglehetősen jól bírtam az orosz nyelvet. Az első festsékek közül Szonyák Sándorné nevére emlékszem, ekkor tanult Páffy István, Karancsi László, Korponai Béla, a második évfolyammal kezdett Erdei Ferenc, Apostol András.

— Említette professzor úr, hogy már tudott oroszul, amikor az egyetemre került. Hol tanulta meg a nyelvet?

— Kicsit hosszú történet. Nagyváradon születtem. Az a város, az a szellemi levegő akkor arra ösztönözte a fogékony elmét, hogy tanuljanak meg világméretben gondolkodni. Ott és akkor nem volt különös, hogy 15-16 éves fejjel én szenvedélyes vágyat éreztem az idegen nyelvek elsajátítása iránt. Megtanultam németül, franciául, angolul, majd oroszul. Könyvekből persze ez utóbbit is, de találkoztam, beszélgettem kárpátaljaiakkal, hadifoglyokkal. Azután katona lettem, és az 1944-es esztendőben átmentem a vörösökhöz. Jól beszéltem oroszul, nem vittek hadifoglyotborba. 1945 januárjában jöttem hazafelé, azaz mentem volna Váradra. Ladányánál találkoztam egy ismerőssel, aki arra kért, jöjjelek inkább Debrecenbe, s tolmácsoljak. Így történt, hogy „szervezettszerű”, általános tolmács” lettem, majd 1947-ben beiratkoztam az egyetem orosz szakára: a katonáskodás és a tolmácsolás eredményeképpen akkorra már igen jó beszéd-készséggel és nyelvtudással.

— Kik voltak az első tanárok az orosz filológiai tanszéken?

— 1949 nemcsak a mi egyetemünk életében volt fordulópont, az egész orosz nyelvoktatás szempontjából is fontos dátum. Szovjet vendégprofesszorok kerültek előadóként a pesti Lenin Intézetbe, s jártak onnan Debrecenbe is orosz irodalmat, nyelvészetet és politikai gazdaságtant oktatni. 1950-ben pedig egyenesen a mi tanszékünkre érkezett a művelt, sokoldalúan képzett V. N. Pokrovskij professzor, aki két évig a tanszék vezetője is volt. Körülötte alakult, szerveződött meg az orosz nyelv és irodalom tanszékmagja. Emlékszem néhány kellemes délutánra is: meghívott néhányunkat magához a lakására, megtéztattott bennünket, közben zongorázott és mesélt. Kiváló tudású professzor és

egyben igaz ember volt. Amiórt pedig a 49-es évet kiemelkedően fontos évnék tartom: ekkor kezdődött meg, országos méretekben, egyes kiemelt nyelv szakos tanárok orosz nyelvi átképzése. Részt vettem ebben a munkában is, mint a debreceni csoport oktatója. Ebben az évben indult meg az orosz nyelv iskolán kívüli oktatása is. Az MSZBT keretén belül tanfolyamokat szerveztek igen sokan és lelkes hallgatóval. Rengeget dolgoztunk, előfordult, hogy naponta tíz óráig volt. Később ezek a tanfolyamok tanszékünkön kívül nyelvtanároknak. 1951-ben a Magyar Tudományos Akadémia megjelentette az orosz-magyar nagyszótárt. Ez a tény nagymértékben meggyorsította és megkönnyítette az orosz nyelv tanítását: a tanulás-tanítás dologi feltétele teremtődött meg általa. Az 1954-es év ennél is lényegesebb eredményt hozott: napvilágot látott Knieza István kétfötetes **A magyar nyelv szláv jövevényszavai** című munkája. A mű a magyar nyelvtudomány maradványait tisztázza, és természetesen ismét könnyebbé és színvonalasabbá tette a nyelvoktatást. 1961 a tanszék történetének jeles dátuma: ekkor készült el a szláv filológiai tanszék tudományos kiadványa, a *Slavica* első kötete: kitűnő publikációs lehetőséget teremtve különösen a fiatalok számára. E folyóirat létesítése nagymértékben Sullán Béla professzor érdeme, és fejlesztésében sokat tett tanszékünk vezetője, Igloi Endre professzor.

Igloi professzorral, aki 1956 óta vezeti a tanszékot, első sorban az intézet jelenkori történetéről beszélgetünk. Többek között a szervezeti forma módosulásairól, alakulásairól.

— A szláv filológiai tanszék 1970-ben leválasztották az irodalmat és a nyelvészetet. A nyelvi tanszéknek Papp Ferenc professzor a vezetője, az irodalmi pedig én. A nyelvészetet tanít a tanszékünk harmadik professzora, Dombrovsky József is. Működik egy lengyel tanszéki csoport is, ahol 1974 óta tanítjuk a leendő lengyel szakos tanárokat, tolmácsokat, fordítókat. Lengyel lektor is dolgozik nálunk, és idén már öt elsőséssel kezdjük az évet.

— Hol helyezkedhetnek el a végzett lengyel szakosok?

— Nem lesz mindegyikből tanár, hiszen a középiskolákban elvétve tanítanak csak lengyelül — bár nagy kultúrájú nép nyelvéről van szó, amely a második legnagyobb szláv nyelv is egyben. A gazdasági élet viszont igyekszik hasznosítani a lengyelül tudókat, és rájuk vár a szép tudományos múlt újjáélesztése is. Itt az intézetben egyébként ezért sokat tett Divéki Adorján, aki gazdag könyvtárral is a tanszékre hagyta.

— Hogyan alakult az évek során a hallgatói létszám?

— Az első évfolyam mindössze hat hallgatóval indult 1949-ben. A második évfolyamon már nyolc-tíz hallgató tanult, a következő tizenkettő. A negyedik évfolyam 40-50 fős létszámmal indult, s ez a szám 90-100-ra emelkedett a továbbiakban. E nagy létszámnak az volt a magyarázata, hogy ekkor vetődött fel a szakértésigények és az egyetemre. Mostanában átlag 50 fős évfolyamokat indítunk, de ez a szám igen gyakran változik: az igényektől és a lehetőségektől függően.

— Milyen intézményes feladata van ma egy orosz szakos hallgatónak arra, hogy a nyelvet az élő nyelv közegében gyakorolhassa?

— 1965-től kezdődően járunk ki szovjet egyetemre, főiskolára a hallgatóink nyelvet tanulni. Három évig ezzel a tanulmányúttal jutalmaztuk a legjobbakat, 68-tól viszont minden hallgató szá-

mára megnyílt a kapu. Az ötödésvek egy felület Moszkvában töltenek el: az évfolyam egyik fele az első, másik fele a második félévet. A lengyel szakosok Varsóra mennek. Ezen a rendszeren most viszont változtatni fogunk. Az elsőök Ogryesszába utaznak hat hétre, majd ötödésven ismét: Moszkvába. Az ottani pedagógiai főiskolán már kialakult a magyar anyanyelvű hallgatók orosz tanításának rendszere, s kialakultak a leginkább használható és célravezető módszerek is. Mondanom sem kell, hogy mennyire megkönnyíti a nyelvtanulást a hátralevő négy évben, ha már a tanulás kezdetén eredeti közegben használhatják, tanulhatják a diákok az orosz.

— Az íróasztalon több kötet Slavica látok: az intézet kiadványa tehát folyamatosan megjelenik most is?

— A 17-18. kötetnél tartunk már. A debreceni egyetem az egyetlen, ahol a szláv filológiai tanszék ilyen gazdag anyagú és szép kiállítású tudományos füzetet képes évente rendszeresen megjeleníteni. Ebben szerepe van annak is, hogy ugyancsak a miénk az egyetlen magyarországi egyetem, ahol a ruszisztikának professzorai vannak, s egyszerre három is. De jó színvonalúnak tartom az egész oktatói gárdát. Ami a tanszékcsoporthoz tartozik: a számok is tükrözik, hogy jelentős tudományos műhelyről beszélhetünk: 27 oktatónk, egy ösztöndíjasunk és egy lektorunk van. Úgy vélem tehát, hogy komoly bázissá épült ki a ruszisztika a Kossuth egyetemen. Ez alapfeltétele annak az új oktatási formának, amely az 1980-81-es tanévben válik kötelezővé: az intenzív nyelvoktatásnak. A módszer gyakorlati kidolgozása a végéhez közeledik.

— Köszönöm a beszélgetést.

Cs. Nagy Ibolya

A buktatás buktatói

Többször és figyelmesen elolvastam az előttem szólókat, s mielőtt én is vitába szállnék, hadd jegyezzem meg: látszólagos az a küzdelem, amelyet Bakó Endre írása kavart. Hiszen a nézetek lényegi kérdésekben nem ütköznek, bár felületesen ez az érzésünk, de valójában senki sem azon tételődik, hogy buktassunk-e vagy sem? Még szerencse. Ez legalább olyan abszurd alternatíva lenne, mintha azt próbálnánk eldönteni: oktasunk-e vagy neveljünk, mérjük-e a tanulók tudásszintjét vagy ne stb. Akkor problémázhatnánk ezen, ha eddig nem osztályoztunk volna, s most kellene az egyes számjegyek értékét megítélnünk. Ennek nem mond elment az az igény, hogy beszéljünk a buktatás pedagógiai, pszichológiai, társadalmi gondjairól. S ilyen vonatkozásban a kérdések özönét kellene megfogalmazni s megválaszolni, mert a mindennapi nevelőmunka nagyon igényelné. Pl.: Melyek a buktatás pedagógiai buktatói? Melyek azok a jártasság-, készség-, és ismerethiányok, amelyeknél már feltétlen buktatnunk kell? Mi legyen a buktott tanulókkal? Milyen pedagógiai eljárásokkal lehet őket a legrövidebb idő alatt fölzárkóztatni? S talán a legfontosabb, hogyan előzhető meg a buktatás? Tehát összetett problémáról van szó, ami bennem, a néhány éve általános iskolában tanító pedagógusban is több gondolatot ébresztett.

Ha a nevelés átfogó, egyetemes célkitűzésből indulunk ki, akkor óhatatlanul felmerül a kérdés: miért csak az oktatással kapcsolatban beszélünk buktásról, helyesebben lemaradásról? Nevelésünk fogvatartósságai legalább olyan aggasztóak, mint az írni, olvasni alig tudó szakmunkások példái. Mégsem hallottunk még olyan esetről, hogy valaki magatartásból buktott volna. Pedig nem biztos, hogy aki pl. matematikából buktott, az erkölcsi követelményeinknek sem felel meg, s fordítva, hogy a kitűnőszög feltétlenül magasabb szintű emberi értékekkel párosul.

Tehát az hiányolom, hogy az iskolai eredménytelenséget csak intellektuális teljesítményekben mérjük, s megelégedzünk etikai vonatkozásairól. Rosszul épített házak, utak, ehetetlen kenyér, hivatászeretet nélkül választott pályák, felelőtlen és elhibázott házasságok, s még sorolhatnám, mi minden jelzi ezt a veszélyt. Nem hiszem, hogy ezek és

hasonló nehézségek okait csak a szaktárgyak buktatási statisztikáiban kellene keresnünk. Anélkül, hogy megkerülünk az eredeti vitát, le kell szögeznünk, az embernevelés, a sokat emlegetett harmonikus személyiség kibontakoztatása bonyolultabb célt és feladatot jelent, mintsem hogy csak a tantárgyi ismereteket tekintjük kizárólagos célunknak és eszközként. Ha ebben az összefüggésben kellene tanácsot adnom, így hangzana: buktassunk, ha ezzel nevelünk is, ha nem, akkor értelmetlen arról meditélnünk, keresünk inkább más nevelési módszert!

Leszököve a problémát, az oktatás oldaláról elemezve, a minimális ismeret fogalmába ütközünk. Valljuk be őszintén, a pedagógusok többsége más és más minőséget ért ezen. „Valamit tud”, — sajnos a gyakorlatban ez az elégséges, s ettől már nyugodt lehet a lelkiismeretünk? Egyáltalán! Csúsznak, ha ez a minimum nem egyenlő a hagyományos kettessel, s főleg nem „kegyelem” kettessel. Jó lenne, ha bekerülne a pedagógiai köztudatba, gyakorlatba a minimum értelmezésének korszerűbb jelentése. Többek között hadd hivatkozzak egy kísérleti iskolára, a szentlőrincire. Itt már az életkori lehetőségeknek megfelelően modellezik a valóságot, s a minimum sem csak szelete egy-egy tudománynak, hanem a legkevesebb, de rendezett ismeret, ami még összefüggő, egyetemes világméretet jelent. Csak az ilyen ismeret garantálhatja társadalmunk elvárásainak, szükségleteinek teljesülését.

Tehát azon kellene még töprengnünk, hogy mik azok az optimális feltételek, amelyek mindenki számára biztosítják azt az egységes, kötelező ismeretrendszert, amely lehetővé tenné az egyénileg lehetséges maximumok megközelítését is.

Gyakorlati tapasztalatom mondatja, hogy ha a buktámentes eredmény nem a színvonalcsökkenés árán születik, akkor ez ne gyanús legyen, hanem követendő.

Zseli Veronika

A buktatásról megindult vitát a Napló szerkesztősége a jövő héten lezárja. Azokat a hozzászólásokat, amelyek legkésőbb május 21-én, hétfőn nem érkeztek meg a szerkesztőségbe, nem tudjuk figyelembe venni.

Életveszélyessé vált a Bocskai Gimnázium épülete

Ősszel kezdik a felújítást

1864 márciusában kezdtek hozzá a hajdúböszörményi Bocskai Gimnázium építéséhez, az egyemeletes épület 1865 októberében készült el. Kezdetben csak az emeleti

rész szolgálta az oktatást, a földszinten üzlethelyiségek voltak, ezeket 1910-ben átalakították, s az épülethez egy külön lépcsőházat építettek. Tavalay a nagy nyári eszé-

sek után, július végén a gimnázium tanárai azt észlelték, hogy a lépcsőház kezd elválni a főépülettől. Az illetékes szakemberek statikai vizsgálatokat végeztek, s megállapították, hogy az épület életveszélyessé vált, a lépcsőházat le kell bontani, és újjá kell építeni. Az épületet felújították, használatát ideiglenesen engedélyezték. Így az 1978-79-es tanév megkezdődhetett, de az új tanév kezdéséig már máshol kell megoldani.

A megyei tanács minden segítségét megadott ahhoz, hogy a tervezés megkezdődjék. A Debreceni Tervező Vállalat 1979. május 31-re ígéri azt a tervet, amely a lépcsőház átépítését, az épület fűtésének korszerűsítését, a teljes homlokzati felújítást és az ügynevezett nyílászáró szerkezetek korszerűsítését tartalmazza. A kivitelezésre az egyik hajdúnánási termelőszövetkezet vállalkozott, a munkát a negyedik negyedévében tudja elkezdni. A fűtéstechnika korszerűsítését a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat fogja elvégezni.

Mihály János, az iskola igazgatója elmondta, hogy szeptembertől kezdve tizenhat gimnáziumi osztály, a tanári kar és a hatalmas mennyiségű iskolai felszerelés elhelyezését kell máshol megoldani. Már vannak ötletek, elképzelések, de a megoldásról még döntés nem született.

A böszörményi gimnázium tehát a debreceni Fazekas Mihály Gimnázium sorsára jutott. A debreceni középiskola tanulókat átépítés idejére egy épít felépült általános iskolában kaptak helyet. Nemsokára Böszörményben is megépül egy új általános iskola. Lehetséges, hogy a Bocskai Gimnázium az átmeneti megoldásban is követi a debreceni intézményt?

Cs. N. I.

Kincsünk: A GYERMEK

Gyermek: nálunk e szóra megnyílnak az ajtók.

Hogy a gyermekeknek jogaik vannak: ez gyakorlat, s nem csupán szólam, mely csak végső esetekben szerez érvényt. Akkor is persze: a bíróságok minden helyzetben, minden — a gyermekét is érintő — vitás ügyben az ő érdekeit tekintik elsődlegesnek, s úgy döntenek, hogy e döntések a gyermekek számára legyenek a legelőnyösebbek. Írott és íratlan szabályozók eredményeképpen így el ez a köztudatban is: a gyermek nálunk fontos, a legfontosabb.

Ebben az esztendőben mindez különösen hangsúlyosá válik. Intézmények, vállalatok, iskolák, szövetkezetek, testületek kínálják felajánlásaikat, vállalásaikat listáját, jó szívet, lelkesedéssel, igaz ügyet szolgálva: a nemzetközi gyermekév tiszteletére. Az iskolák több és érdekesebb versenyt, bemutatót szerveznek, mint eddig; a gyárak kiállítják országsszerte a gyermekeknek készült termékeiket. A múzeumok külön foglalkozásokat tartanak, a művelődési intézmények gyermekprogramok tucatjaival várják az ünnepeket. Lehetetlen felsorolni is, ki mindegyik részt ebben a mozgalomban vett részt: a gyermekek önkéntes, segélyezési akcióiban. Tiszteletreméltó szándék és igyekezet, bizonyos, hogy ez az esztendő — nálunk legalábbis — szép éve lesz a gyermekeknek.

Am túl az ünnepi felajánlásokon, s a fényes programokon, álljon itt egy csöndes kivánságlista: esetenként könnyen megvalósítható, olykor talán álomi reményekkel.

Adassék nekünk ebben az évben több idő, türelem és figyelem! Idő: hogy ne kelljen alvó csecsemőket hajnalban böcsődébe vinni; több kilós iskolatáskával megpakolt kisgyerekeket a bezárt iskolakapuk elé állítani hóban, esőben, sárban. Kapjanak a fiatal anyák még egy kicsivel több kedvezményt: elviselhetőbbé tenni általa a mindennapok reggeleit. Idő:

hogy ne kelljen lázas gyerekekkel két óra hosszat várni a gyermekorvosi rendelőkben, ne kelljen 122-es fiúandrágért, 30-as gyerekcipőért, piros pulóverért kilométereket járni egy nagyvárosban, s azután választás nélkül venni, ami éppen van. Legyen több gyermekorvos és rendelő és kevesebb hiánycikk a jelentéktelen apró árukban.

Türelem: reggel és este és egész nap, több mint eddig hogy miként, az felderíthetetlen. Hogy kellene: az vitathatatlan. Türelem a gyerekek meséihez: az általuk mondott és a nekik szólóhoz egyaránt. Türelem a veszekedő testvérek vitáihoz, a pofonok elhalasztásához és szóra cseréléséhez. Türelem az alakuló, formálódó gyermekszemélyiség nyugodt figyeléséhez, hogy tudjuk: milyen is a saját gyerekünk. Tudjuk, valamivel jobban (mert így lenne természetes), mint a bölcsődei gondozónok, az óvónők, az osztályfőnökök. Ebben az évben ők kérhessenek információt tőlünk, a gyerekeinkről és ne mi érdeklődjünk szüntelenül tőlük: milyen ember lesz a fiunkból, a lányunkból?

Figyelem: az utcán, a játszótéren, a volánok mellett. Figyelem, hogy kevesebb gyerek sebesüljön meg az autók kerekai alatt, a játszótérek betonjain. Ebben az évben ne épüljön olyan játszótér, amelyeken a vas, a beton hetente szedi áldozatait. Idő, türelem, figyelem: hogy kevesebb legyen az ideges gyerek, a neurotikus korosztály, kevesebb a tízéves nihilista, koraván, agresszív és cinikus csemegé, és hogy kivesszen a tudat mélyéről is a gondolat: a gyerek olykor akadály, gátol valamiben, terhes a jelenléte, kár, hogy van, jobb, ha nem volna, jobb, hogy nem lesz. Billenjen helyére valahogyan a felbomlott értékrend felöltés és gyermek között. Ehhez kívánatna meg az okos javaslatok, ötletek és felajánlások dúslistája.

B. E.

A magas vérnyomás nyugtalanságáról

„Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a magas vérnyomás — közismert orvosi nevén hipertónia — száma országoként változik ugyan, de mindenütt a leggyakoribb betegségek közé tartozik. A hatvan évnél fiatalabb felnőttek körülbelül 10–20, a hatvan év felettiek 40 százalékának magas a vérnyomása” — olvasson az Országos Egészségnevelési Intézet „Helyes életmóddal a magas vérnyomás ellen” című tájékoztatójában. Ez a világlélelenség volt az oka annak, hogy a világszervezet (WHO) az elmúlt évet a hipertónia elleni küzdelem esztendőjé nyilvánította.

Szóltak a hangszórók, cikáztak a gépek, röptek a kiadványok a hipertónia megelőzése és a beteg gyógyítása érdekében szerteszét kerék a világon, nálunk Magyarországon is.

Meg is lett a látszatja! Hogy mennyit csökkent a hipertóniás betegek száma, arról egyelőre nem tudunk. De azt tapasztalom, úton-útfélen, hogy sikerült ráterelni a közfigyelmet és megmozgítani a beteget, egészségét egyaránt, hogy — ahogyan az intézet mondja: „Törődjék többet egészségével!”

Ma már majdnem mindenki tudja, hogy kétféle emelkedett vérnyomást ismerünk: az elsődleges vagy esszenciális hipertóniát és a másodlagos magas vérnyomás betegséget.

Az első a környéki érend-szer ellenállása fokozódásának a következménye és az oka az, hogy feltehetően érészítő anyagok szaporodnak el a szervezetben, vagy még inkább, hogy az érmozgató idegek izgalma szűkíti a hajszálerek előtti érszakaszokat. Negyféle káros folyamat segíti ennek a körképnek a kialakulását. Az első az örök-lött hajlam, a második a hormonrendszer valamilyen rendellenessége, a harmadik a veszevar és a negyedik — a legfontosabb — az izgalom, a feszültség, a nyugalomnak a hiánya.

A másodlagos magas vérnyomás kialakulásának valamely pontosan kideríthető és leletekkel bizonyítható szervi betegsége az okozója. Az ilyen módon kialakult magas vérnyomás száma az elsőhöz képest igen csekély.

A hipertónia kialakulásának tehát kétféle lehetősége van. No de ennek a megismerése még mindig nem adja meg a választ arra: miért nyugtalan a vérnyomás?

Az említett OENI két borítós kiadványában az egyik fejezet címe az, hogy „Kezdetben nincs jellemző tünet”. Pedig „... a panaszmentes szakban kell elkezdeni a rendszeres kezelést...”

Gyógyszerek a volánnál

Az alkoholfogyasztás közlekedési veszélyei közismertek. Annál kevésbé az a tény, hogy egyes gyógyszereknek is lehetnek olyan közvetlen vagy közvetett hatásai, amelyek károsan befolyásolhatják a járművezetőt a volánnál. Pedig a tabletták korát éljük, nincs ember, aki rendszeresen vagy alkalmanként ne szedne gyógyszereket. Különösen gyakori a különböző nyugtatók esetenkénti szedése. Ezek mellékhatásai például a megnövekedett reakcióidőn túl, a fáradékonyság, a tompultság, esetleg vérnyomás-csökkenés. De vannak gyógyszerek, amelyek — ugyanúgy, mint az alkohol — hangulat- és tudatváltozásokat, féktelen jókedvet és levertséget, fekézhetetlen ingerültséget, gátlástalanságot, vagy ellenkezőleg, erős gátlástalanságot stb. okozhatnak (nemcsak rendszeres, hanem egy alkalommal való fogyasztás esetén is). A gyógyszerfogyasztás sokszor idéz elő fölényérzést, agresszív magatartást is, vagy elmélyíthet a vezetőben levő határozatlanságot, bizonytalansági érzéseket, félelmi és szorongási állapotokat.

Sajnos mára még kevesen ismerik azoknak a hazai gyógyszereknek a listáját, amelyeket a gépkocsivezetők (továbbá magasban vagy veszélyes gépekkel dolgozók) nem szedhetnek. Tilos például autót vezetni, ha altatót (Tardyl, Dorlotyn, Novopan, Noxyron, Sevenal és így tovább) vagy egyes nyugtatókat szedünk (Andaxin, Belloid, Dalgol, Seduxen). De nem ülhet a volán mögé az sem,

Mámorító mérgek

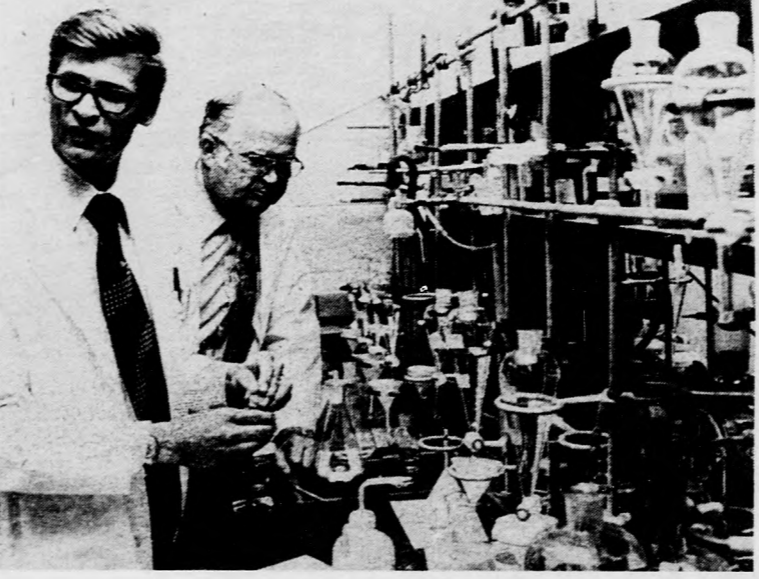
A legtöbb valamirevaló kábítószer egyik főszereplője a kábítószeres valamelyik formája. Számos ilyen szert használnak, különösen az életrealitásaival szembenézni nem merő, gyenge jellemű emberek. Vannak közöttük erősebben mérgezők, de gyengébb hatásúak is. Széles skálán helyezkednek el az ópiumtól, a morfiomon keresztül a kokainig, hasisig, vagy éppen a marihuánáig. Ez utóbbi a „legártalmatlanabb” hatású, sokan vitatkoznak rajta, hogy egyáltalán kábítószer-e. Mégis, az amerikai szenátus bűnügyekkel foglalkozó egyik albizottsága nemrégiben 120 oldalas jelentést hozott nyilvánosságra, amelyben ismerteti a marihuana-élvezők számát az Egyesült Államokban. „Hozzávetőleges becslés szerint legalább 12 millió amerikai próbálta ki a marihuánát, és legalább 6 millióan szívták” — írja a jelentés. A felmérés a rendszeres marihuana-élvezők számát hárommillióra becsüli és kiszámították, hogy egy évben 850 millió dollárt költöttek csak erre a kábítószerre. A kábítószer elterjedésének eredménye, hogy a marihuána jó üzlet lett Amerikában — állapítja meg a jelentés.

Élettani szempontból a kábítószer az olyan vegyület, amelynek hatása a központi idegrendszerre irányul — az agykéreg működését átmenetileg megzavarja vagy felfüggeszti — és ezenkívül ismételt alkalmazása élettani

ni alapú hiányérzetet, valamint túróképeség kialakulását eredményezi. Igazságtudományi szempontból viszont csak azok az anyagok minősülnek kábítószernek, amelyek élvezőiket a testi és lelki függőség állapotába taszítják; fogsztásuk ezért végzetes az egyénre, és káros a társadalomra, függetlenül depresszálló vagy stimuláló hatásától.

Akik a marihuánát ártalmatlannak tartják, azzal érvelnek, hogy élénkítő, mint a kávé, és nem tesz beszámíthatatlanná vagy cselekvésképtelenné, mint az alkohol, nem okozhat mérgezést, mint a dohány. Mérgező hatása szájon át szedve érvényesül, de csak enyhén, és ehhez is nagy adag kell. A felmérések szerint azonban a 25 évesnél fiatalabb heroinisták vagy kokainisták 90 százaléka marihuánát szívt azelőtt. Gyakorlatilag tehát az összes heroin- és kokainélvező a marihuánás cigarettára szívatásával kezdte. Ezek a személyek rendszerint azt hiszik, hogy nem származhat baj a marihuánából, mivel az fizikai függőséget nem okoz, de elfelejtik a pszichológiai függőség állapotának a veszélyességét.

Képkönyv: Két amerikai vegyész Chicagóban módszert dolgozott ki arra, hogy a cigarettával beszívott marihuánát kimutathassák a véréből. A teszt eredményét közlik a rendőrséggel (MTI Külföldi Képszoigalat — KS)

Balesetek ellátása

A civilizáció, a modern technika — áldásain kivül — sok-sok bajt is okozhat. A gépek, az élet minden területén az elektromos áram, az utcákon, utakon száguldo közlekedési eszközök, a sportpályák különböző versengései, a harcterek fegyverei okoznak vigyázatlanságból, véletlenül és sajnos akarattal is egyre több munkát azoknak a sebészeknek, akik a balesetekből származó sérüléseket ellátják.

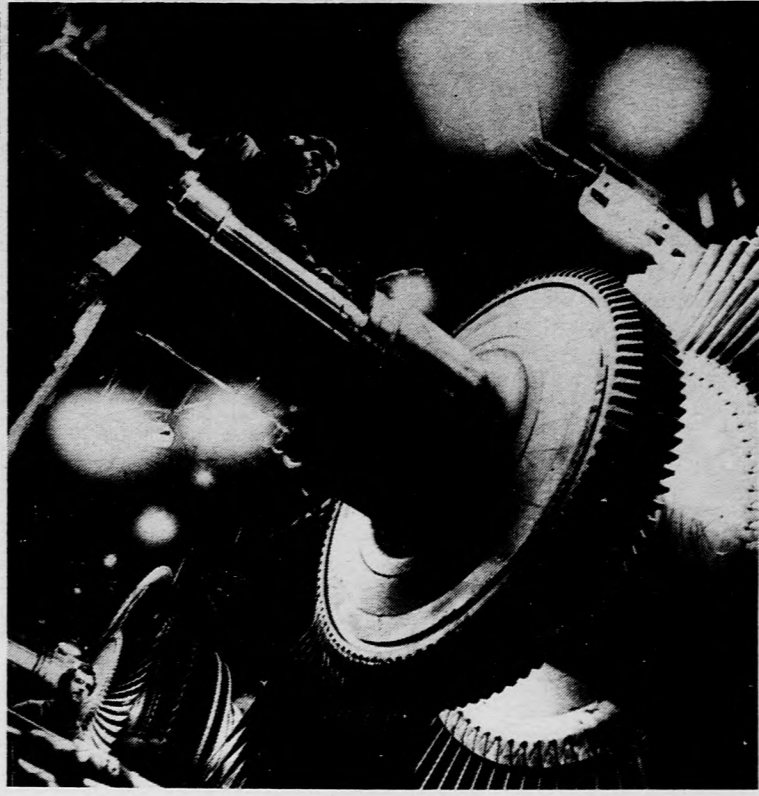
A baleseti sebészet, traumatológia tulajdonképpen nem új tudomány, hiszen maga a sebészet is kezdetben jórészt balesetekkel foglalkozott. A sebészek ősei hosszú ideig csak sérüléseket, töréseket, ficamokat láttak el, anélkül, hogy ők maguk sebeket mertek volna ejteni gyógyítás céljából. Mai formájában azonban a traumatológia már többet nyújt az általános sebészeti ellátásnál, különösen a többszörös sérültek, az ún. politraumatizáltak körében. Mert például az egy időben végtag-, koponya- és hasi sérülést szenvedett beteg gyógyítása nemcsak valamennyi sérülésnek az ellátását jelenti, hanem magát a politraumatizációt mint önálló betegséget is gyógyítani kell.

A traumatológia jelentőségét növeli, hogy a baleseti sérülések, traumák elsősorban

lesek ellátására specializáltak magukat.

Munkájuk sok embernek menti meg az életét, állítja vissza testi épségét. Szép eredményeiket azonban beárnyékolja, hogy a traumatológia területén az orvosok kezéből hiányzik a modern orvostudomány egyik legfontosabb alapelveinek, a megelőzésnek a lehetősége.

Videokamerával ellenőrzik egy végtag-sérülés ellátását (MTI Külföldi Képszoigalat — KS)

Energia minden mennyiségben

Első pillanatra talán meglepőnek látszik, hogy az emberiség alapvető igényei közül a táplálkozás után közvetlenül az energiaigény következik. Hazai és külföldi statisztikák meggyőző erővel tanúsítják, milyen szorosan összefügg az egyes országok műszaki-gazdasági fejlettsége, nemzeti jövedelme és lakosainak életszínvonala az egy főre jutó ún. fajlagos energiafelhasználással, s ezen belül is különösen a villamos energia fogyasztásával. Míg a világ összes energiafelhasználása az utóbbi évtizedekben évente átlagosan 3–4 százalékkal nőtt, a villamos energia fogyasztása ennél kb. kétszer gyorsabban emelkedik. Így érthető, hogy a szükséges mennyiségű villamos energia előállítása minden ország gazdasági fejlődésének egyik kulcskérdése.

Jellemző az igények rohamos növekedésére, hogy becslések szerint értelmes létének kezdete óta az emberiség közénegyenértékben (KSE) kifejezve kb. 86 milliárd tonna energiát fogyasztott, s 1900-ig ennek az energiának egynegyedét, 1900–1940 között szintén az egynegyedét, 1940-tól a hatvanas évek végéig pedig a felét használta fel. Egyes szakértők számításai szerint 2050-re

a világ energiafogyasztása kb. 100 milliárd tonna KSE-t fog kitenni.

Az energiaigény növekedését sok tényező befolyásolja. Ilyen például a lakosság lélekszámának emelkedése. A második tényező a társadalmi-össztermék nagyságától, térihódításától és az iparosodás mértékétől függő életszínvonal. Harmadszor a fajlagos energiaigények növekedésében különösen jelentős szerepet játszik az egyes országok energiaigényes feldolgozóipari kettőszer gyorsabban emelkedik. Így érthető, hogy a szükséges mennyiségű villamos energia előállítása minden ország gazdasági fejlődésének egyik kulcskérdése.

Jellemző az igények rohamos növekedésére, hogy becslések szerint értelmes létének kezdete óta az emberiség közénegyenértékben (KSE) kifejezve kb. 86 milliárd tonna energiát fogyasztott, s 1900-ig ennek az energiának egynegyedét, 1900–1940 között szintén az egynegyedét, 1940-tól a hatvanas évek végéig pedig a felét használta fel. Egyes szakértők számításai szerint 2050-re

Képkönyv: A Kirov nevű viselő harkovi turbinaüzem gyártmányai a Szovjetunió és a szocialista országok számos erőművébe eljutnak. A turbinák kiválóan működnek a nukleáris energetika területén is. (Foto: APN — KS)

Hogyan szabályozódik a légkör összetétele?

Földünk légkörének összetétele legalább a földtörténeti karbonkorszak óta változatlan. Ha az oxigéntartalom a jelenlegi 20-ról 25 százalékra növekedne, minden cellulóz alapú rostos anyag, vagyis az erdők faállománya azonnal elégne; ha viszont 1-3-ad résszel csökkenne, akkor a melegvérű állatok pusztulnának el. A légkör összetételében bekövetkező legkisebb változások is lényegesen befolyásolják a bioszféra összetételét. Az emberi tevékenység a légkör összetételét szabályozó mechanizmust felborította. A növényzet elsősorban a fák pusztítása, elégetése következtében a levegő szén-dioxid-tartalma az elmúlt évezred során mintegy 30–35 százalékkal növekedett, ugyanakkor a szén-dioxid megkötésére alkalmas növényzet tömege ugyanennyivel csökkent. A becslések szerint a megbomlott egyensúly visszaállításához körülbelül kétféle milliárd évre van szükség, és akkor a légkör szén-dioxid-tartalma a jelenleginél 15 százalékkal kevesebb lesz.

A ruszisztika műhelyében

Látogatás a Kossuth Egyetem szláv filológiai tanszékén

Debrecenben az orosz nyelv szakos tanárok oktatásának otthona-hazája a Kossuth Lajos Tudományegyetem szláv filológiai tanszék-csoportja. Immár harminc esztendője: bár természetesen más szervezeti keretek között folyt az oktatás az öt-öt évtizedben, mint ma. Más volt az intézet neve, a jellege, más volt a hallgatói létszám, az oktatógárda létszáma és összetétele. A lényeg azonban: harminc éve, 1949-ben alakult meg az egyetemen az orosz filológiai tanszék, s kezdődött meg az orosz nyelv szakos tanárok képzése.

Ezek az ismert tények. Am Dombrovsky József, a nyelvészeti tanszék professzora máris kiigazított és újabb adatokat kínál e kicsiny tanszék-történethez.

Nem volt előzmény nélkül való a 49-ben megalakult tanszék. Már 1938-tól kezdődően folytak szlavisztikai foglalkozások: szlovák és ukrán nyelvet tanítottak. Hogy kik? Például a neves nyelvész Kniezsa István. 1944-ben, a háború közeledtével megszűnt az oktatás, ám 1946-ban szláv filológiai szeminárium néven ismét folytatódott. Öt-hat hallgatóval indult az első évfolyam. E szeminárium létrehozása Fabritius Kovács Ferenc nevéhez fűződik: valóságilag a romokból ásta ki azt. Magam 1947-ben kapcsolódtam be a szeminárium munkájába, mint hallgató és mint oktató is egyben, hiszen én akkor már meglehetősen jól bírtam az orosz nyelvet. Az első felelősök közül Szonnyák Sándor nevére emlékszem, ekkor tanult Pálffy István, Karancsi László, Korponai Béla, a második évfolyammal kezdett Erdei Ferenc, Apostol András.

Említette professzor úr, hogy már tudott oroszul, ahol az egyetemre került. Hol tanulta meg a nyelvet?

Kicsit hosszú történet. Nagyváradon születésű vagyok. Az a város, az a szellemileg egykor arra ösztönözte a fogékony elméket, hogy tanuljanak meg világméretben gondolkodni. Ott és akkor nem volt különös, hogy 15-16 éves fejjel én szenvedélyes vágyat éreztem az idegen nyelvek elsajátítása iránt. Megtanultam németül, franciául, angolul, majd oroszul. Könyvekből persze ez utóbbit is, de találkoztam, beszélgettem kárpátaljaiakkal, hadifoglyokkal. Azután katona lettem, és az 1944-es esztendőben átmentem a vöröskeresztbe. Jól beszéltem oroszul, nem vittek hadifoglytáborba. 1945 januárjában jöttem hazafelé, azaz mentem volna Váradra. Ladányfalván találkoztam egy ismerőssel, aki arra kért, jöjjenek Debrecenbe, s tolmácsoljanak. Így történt, hogy „szervezettségre”, általános tolmács” lettem, majd 1947-ben beiratkoztam az egyetem orosz szakára: a katonáskodás és a tolmácsolás eredményeképpen akkorra már igen jó beszédkészséggel és nyelvtudással.

Kik voltak az első tanárok az orosz filológiai tanszéken?

1949 nemcsak a mi egyetemünk életében volt fordulópont, az egész orosz nyelvoktatás szempontjából is fontos dátum. Szovjet vendégprofesszorok kerültek előadóként a pesti Lenin Intézetbe, s jártak onnan Debrecenbe is orosz irodalmat, nyelvészetet és politikai gazdaságtant oktatni. 1950-ben pedig egyenesen a mi tanszékünkre érkezett a művelt, sokoldalúan képzett V. N. Pokrovskij professzor, aki két évig a tanszék vezetője is volt. Körülötte alakult, szerveződött meg az orosz nyelv és irodalom tanszékmagja. Emlékszem néhány kellemes délutánra is: meghívott néhányunkat magához a lakására, megteázott bennünket, közben zongorázott és mesélt. Kiváló tudású professzor és

egyben igaz ember volt. Amiért pedig a 49-es évet kiemelkedően fontos évnék tartom: ekkor kezdődött meg, országos méretekben, egyes kiemelt nyelv szakos tanárok orosz nyelvi átképzése. Részt vettem ebben a munkában is, mint a debreceni csoport oktatója. Ebben az évben indult meg az orosz nyelv iskolán kívüli oktatása is. Az MSZBT keretén belül tanfolyamokat szerveztek igen sok és lelkes hallgatóval. Rengeget dolgoztunk, előfordult, hogy naponta tíz óráig volt. Később ezek a tanfolyamok orosz tanítottak mint képesítés nélküli nyelvtanárokként. 1951-ben a Magyar Tudományos Akadémia megjelentette az orosz-magyar nagyszótárt. Ez a tény nagymértékben meggyorsította és megkönnyítette az orosz nyelv tanulását-tanítását: a tanulás-tanítás dologi feltételei teremtődtek meg általa. Az 1954-es év ennel is lényegesebb eredményt hozott: napvilágot látott Kniezsa István két kötetes **A magyar nyelv szláv jövevényszavai** című munkája. A mű a magyar nyelv tudomány maradványait, és természetesen ismét könnyebbé és színvonalasabbá tette a nyelvoktatást. 1961 a tanszék történetének jeles dátuma: ekkor készült el a szláv filológiai tanszék tudományos kiadványa, a **Slavica** első kötete: kitűnő publikációs lehetőséget teremtve különösen a fiatalok számára. E folyóirat létesítése nagymértékben Sulán Béla professzor érdeme, és fejlesztésében sokat tett tanszékünk vezetője, Igloi Andre professzor.

Igloi professzorral, aki 1956 óta vezeti a tanszékot, elsősorban az intézet jelenkori történetéről beszélgetünk. Többek között a szervezeti forma módosulásairól, alakulásairól.

A szláv filológiai tanszék 1970-ben leválasztották az irodalmat és a nyelvészetet. A nyelvi tanszéknek Papp Ferenc professzor a vezetője, az irodalmián én. A nyelvészetet tanít a tanszékünk harmadik professzora, Dombrovsky József is. Működik egy lengyel tanszéki csoport is, ahol 1974 óta tanítjuk a leendő lengyel szakos tanárokat, tolmácsokat, fordítókat. Lengyel lektor is dolgozik nálunk, és idén már öt elsőséssel kezdtük az évet.

Hol helyezkedhetnek el a végzett lengyel szakosok?

Nem lesz mindegyikből tanár, hiszen a középiskolákban elvéve tanítanak csak lengyelül — bár nagy kultúrájú nép nyelvéről van szó, amely a második legnagyobb szláv nyelv is egyben. A gazdasági élet viszont igyekszik hasznosítani a lengyelül tudókat, és rájuk vár a szép tudományos múlt újjalesztése is. Itt az intézetben egyébként ezért sokat tett Divéky Adorján, aki gazdag könyvtárát is a tanszékre hagyta.

Hogyan alakult az évek során a hallgatói létszám?

Az első évfolyam mindössze hat hallgatóval indult 1949-ben. A második évfolyam már nyolc-tíz hallgatóval, a következők tizenkettő. A negyedik évfolyam 40-50 fős létszámmal indult, s ez a szám 90-100-ra emelkedett a továbbiakban. E nagy létszámnak az volt a magyarázata, hogy ekkor vetették fel a szakértettségüket is az egyetemre. Mostanában átlag 50 fős évfolyamokat indítunk, de ez a szám igen gyakran változik: az igényektől és a lehetőségektől függően.

Milyen intézményes feladatok van ma egy orosz szakos hallgatónak arra, hogy a nyelvet az élő nyelvi közegben gyakorolhassa?

1965-től kezdődően járnak ki szovjet egyetemre, főiskolára a hallgatóink nyelvet tanulni. Három évig ezzel a tanulmányúttal jutalmaztuk a legjobbakat, 68-tól viszont minden hallgató szá-

mára megnyílt a kapu. Az ötödikesek egy felét Moszkvában töltöttek el: az évfolyam egyik fele az első, másik fele a második félévet. A lengyel szakosok Varsóba mennek. Ezen a rendszeren most viszont változtatni fogunk. Az elsősök Ögyesszába utaznak hat hétre, majd ötödikéven ismét Moszkvába. Az ottani pedagógiai főiskolán már kialakult a magyar anyanyelvű hallgatók orosz tanításának rendszere, s kialakultak a leginkább használható és célravezető módszerek is. Mondanom sem kell, hogy megnyírt a hátralevő négy évben, ha már a tanulás kezdetén eredeti közegben használhatják, tanulhatják a diákok az orosz.

Az íróasztalon több kötetet Slavicát látok: az intézet kiadványa tehát folyamatosan megjelenik most is?

A 17-18. kötetnél tartunk már. A debreceni egyetem az egyetlen, ahol a szláv filológiai tanszék ilyen gazdag anyagú és szép kiállítású tudományos füzetet képes évente rendszeresen megjelentetni. Ebben szerepe van annak is, hogy ugyancsak a miénk az egyetlen magyarországi egyetem, ahol a ruszisztikának professzorai vannak, s egyszerre három is. De jó színvonalúnak tartom az egész oktatói gárdát. Ami a tanszékcsoporthoz tartozik: a számok is tükrözik, hogy jelentős tudományos műhelyről beszélhetünk: 27 oktatónk, egy ösztöndíjasunk és egy lektorunk van. Úgy vélem tehát, hogy komoly bázissá épült ki a ruszisztika a Kossuth egyetemen. Ez alapfeltétele annak az új oktatási formának, amely az 1980-81-es tanévben válik kötelezővé: az intenzív nyelvoktatásnak. A módszer gyakorlati kidolgozása a végéhez közeledik.

Köszönöm a beszélgetést.

Cs. Nagy Ibolya

A buktatás buktatói

Többször és figyelmesen elolvastam az előttem szólókat, s mielőtt én is vitába szállnék, hadd jegyezzem meg: látszólagos az a küzdelem, amelyet Bakó Endre írása kavart. Hiszen a nézetek lényegi kérdésekben nem ütköznek, bár felületesen ez az érzésünk, de valójában senki sem azon tépelődik, hogy buktassunk-e vagy sem? Még szerencse. Ez legalább olyan abszurd alternatíva lenne, mintha azt próbálnánk eldönteni: oktatassunk-e vagy neveljünk, mérjük-e a tanulók tudásszintjét vagy ne stb. Akkor problémázhatnánk ezen, ha eddig nem osztályoztunk volna, s most kellene az egyes számjegyek értékét megítélnünk. Ennek nem mond elment az az igény, hogy beszéljünk a buktatás pedagógiai, pszichológiai, társadalmi gondjairól. S ilyen vonatkozásban a kérdések önzőnek kellene megfogalmazni s megválaszolni, mert a mindennapi nevelőmunka nagyon igényelné. Pl.: Melyek a buktatás buktatói? Melyek azok a jártasság-, készség-, és ismerethiányok, amelyeknél már feltétlenül buktatunk kell? Mi legyen a buktató tanulókkal? Milyen pedagógiai eljárásokkal lehet őket a legrövidebb idő alatt fölzárkóztatni? S talán a legfontosabb, hogyan előzhető meg a buktatás? Tehát összetett problémáról van szó, ami bennem, a néhány éve általános iskolában tanító pedagógusban is több gondolatot ébresztett.

Ha a nevelés átfogó, egyetemes célkitűzéséből indulunk ki, akkor óhatatlanul felmerül a kérdés: miért csak az oktatással kapcsolatban beszélünk buktásról, helyesebben lemaradásról? Nevelésünk foghatóságai legalább olyan aggasztóak, mint az irni, olvasni alig tudó szakmunkások példái. Mégsem hallottunk még olyan esetről, hogy valaki magatartásból buktott volna. Pedig nem biztos, hogy aki pl. matematikából buktott, az erkölcsi követelményeinknek sem felel meg, s fordítva, hogy a kitűnőség feltételül magasabb szintű emberi értékekkel párosul.

Tehát az hiányolom, hogy az iskolai eredményteliséget csak intellektuális teljesítményeiben mérjük, s megelégedünk etikai vonatkozásairól. Rosszul épített házak, utak, ehetsen kenyér, hivatásteret nélkül választott pályák, felelőtlen és elhibázott házasságok, s még sorolhatnám, mi minden jelzi ezt a veszélyt. Nem hiszem, hogy ezek és

hasonló nehézségek okait csak a szaktárgyak buktatási statisztikáiban kellene keresnünk. Anélkül, hogy megkerülnék az eredeti vitát, le kell szögezni, az embernevelés, a sokat emlegetett harmonikus személység kibontakoztatása bonyolultabb célt és feladatot jelent, mintsem hogy csak a tanítási ismereteket tekintjük kizárólagos célként és eszközként. Ha ebben az összefüggésben kellene tanácsot adnom, így hangzana: buktassunk, ha ezzel nevelünk is, ha nem, akkor értelmetlen erről medítnünk, keresnünk inkább más nevelési módszert!

Leszűkítve a problémát, az oktatás oldaláról elemezve, a minimális ismeret fogalmába ütközünk. Valljuk be őszintén, a pedagógusok többsége más és más minőséget ért ezen. „Valamit tud”, — sajnos a gyakorlatban ez az elégségs, s ettől már nyugodt lehet a lelkiismeretünk? Egyáltalán! Csúsznak, ha ez a minimum nem egyenlő a hagyományos kettessel, s főleg nem „kegyelem” kettessel. Jó lenne, ha bekerülne a pedagógiai köztudatba, gyakorlatba a minimum értelmességének korszerűbb jelentése. Többek között hadd hivatkozzak egy kísérleti iskolára, a szentlőrincire. Itt már az életkori lehetőségeknek megfelelően modellezik a valóságot, s a minimum sem csak szelete egy-egy tudománynak, hanem a legkevesebb, de rendezett ismeret, ami még összefüggő, egységes világgépet jelent. Csak az ilyen ismeret garantálhatja társadalmunk elvárásainak, szükségleteinek teljesülését.

Tehát azon kellene még töprengnünk, hogy mik azok az optimális feltételek, amelyek mindenki számára biztosítják azt az egységes, kötelező ismeretrendszert, amely lehetővé tenné az egyénileg lehetséges maximumot megközelítését is.

Gyakorlati tapasztalatom mondatja, hogy ha a buktatás eredmény nem a színvonalcsökkenés árán születik, akkor ez ne gyanús legyen, hanem követendő.

Zseli Veronika

A buktatásról megindult vitát a Napló szerkesztősége a jövő héten lezárja. Azokat a hozzászólásokat, amelyek legkésőbb május 21-én, hétfőn nem érkeztek meg a szerkesztőségbe, nem tudjuk figyelembe venni.

Életveszélyessé vált a Bocskai Gimnázium épülete

Ősszel kezdik a felújítást

1864 márciusában kezdtek hozzá a hajdúböszörményi Bocskai Gimnázium építéséhez, az egyemeletes épület 1865 októberében készült el. Kezdetben csak az emeleti

szek után, július végén a gimnázium tanárai azt észlelték, hogy a lépcsőház kezd elválni a főépülettől. Az illetékes szakemberek statikai vizsgálatokat végeztek, s megállapították, hogy az épület életveszélyessé vált, a lépcsőházat le kell bontani, és újat kell építeni. Az épületet felhúzólták, használatát ideiglenesen engedélyezték. Így az 1978-79-es tanév megkezdődhetett, de az új tanév már máshol kell megoldani.

Tavaly a nagy nyári esőzé-

A megyei tanács minden segítséget megadott ahhoz, hogy a tervezés megkezdődjék. A Debreceni Tervező Vállalat 1979. május 31-re ígéri azt a tervet, amely a lépcsőház átépítését, az épület fűtésének korszerűsítését, a teljes homlokzati felújítást és az úgynevezett nyílászáró szerkezetek korszerűsítését tartalmazza. A kivitelezésre az egyik hajdúnánási termelőszövetkezet vállalkozott, a munkát a negyedik negyedévében tudja elkezdni. A fűtéstechnika korszerűsítését a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat fogja elvégezni.

Mihály János, az iskola igazgatója elmondotta, hogy szeptembertől kezdve tizenhat gimnáziumi osztály, a tanári kar és a hatalmas mennyiségű iskolai felszerelés elhelyezését kell máshol megoldani. Már vannak ötletek, elképzelések, de a megoldásról még döntés nem született.

A böszörményi gimnázium tehát a debreceni Fazekas Mihály Gimnázium sorsára jutott. A debreceni középiskola tanuló az átépítés idejére egy éppen felépült általános iskolában kaptak helyet. Nemsokára Böszörményben is megépül egy új általános iskola. Lehetséges, hogy a Bocskai Gimnázium az átmeneti megoldásban is követi a debreceni intézményt?

Kincsünk: A GYERMEK

Gyermekek: nálunk e szóra megnyílnak az ajtók. Hogy a gyermekeknek jogaik vannak: ez gyakorlat, s nem csupán szólam, mely csak végső esetekben szerez érvényt. Akkor is persze: a bíróságok minden helyzetben, minden — a gyermekét is érintő — vitás ügyben az ő érdeküket tekintik elsődlegesnek, s úgy döntenek, hogy e döntések a gyermekek számára legyenek a legelőnyösebbek. Írott és íratlan szabályozók eredményeképpen így él ez a köztudatban is: a gyermek nálunk fontos, a legfontosabb.

Ebben az esztendőben mindez különösen hangsúlyosá válik. Intézmények, vállalatok, iskolák, szövetkezetek, testületek kínálják felajánlásaikat, vállalkozásukat, jó szívet, lelkesedést, igaz ügyet szolgálva: a nemzetközi gyermekévi tiszteletére. Az iskolák több és több érdekesebb versenyt, bemutatót szerveznek, mint eddig: a gyárak kiállítják országosra a gyermekeknek készült termékeit. A múzeumok külön foglalkozásokat tartanak, a művelődési intézmények gyermekprogramok tucatjaival várják az ünnepeket. Lehetetlen felsorolni is, ki mindeki vesz részt ebben a mozgalomban: a gyermekévi programok, nevelési, segélyezési akcióiban. Tiszteletreméltó szándék és igyekezet, bizonyos, hogy ez az esztendő — nálunk legalábbis — szép éve lesz a gyermekeknek.

Am túl az ünnepi felajánlásokon, s a fényes programokon, álljon itt egy csendes kívánságlista: esetenként könnyen megvalósítható, olykor talán álmai reményekkel.

Adassék nekünk ebben az évben több idő, türelem és figyelem!

Idő: hogy ne kelljen alvó csecsemőket hajnalban bölcödöbe vinni; több kilós iskolatászkával megpakolt kisgyerekeket a bezárt iskolakapuk elé állítani hóban, esőben, sárban. Kapjanak a fiatal anyák még egy kicsivel több kedvezményt: elviselhetőbb tenni általa a mindennapok reggeleit. Idő:

hogy ne kelljen lázas gyerekekkel két óra hosszat várni a gyermekorvosi rendelőkben, ne kelljen 122-es fiúnadrágerért, 30-as gyerekcipőért, piros pulóverért kilométereket járni egy nagyvárosban, s azután választás nélkül venni, ami éppen van. Legyen több gyermekorvos és rendelő és kevesebb hiányzó és jelentéktelen apró árucik.

Türelem: raggal és este és egész nap, több mint eddig hogy miként, az feléríthetetlen. Hogy kellene: az vitathatatlan. Türelem a gyerekek meséihez: az általuk mondott és a nekik szólókhöz egyaránt. Türelem a veszekedő testvérek vitáihoz, a pofonok elhalasztásához és szóra cseréléséhez. Türelem az alakuló, formálódó gyermekszemélyiség nyugodt figyeléséhez, hogy tudjuk: milyen is a saját gyerekünk. Tudjuk, valamivel jobban (mert így lenne természetesebb), mint a bölcsődei gondozónők, az óvónők, az osztályfőnökök. Ebben az évben ők kérhessenek információt tőlünk, a gyerekeinkről és ne mi érdeklődjünk szüntelenül tőlük: milyen ember lesz a fiunkból, a lányunkból?

Figyelem: az utcán, a játszótéren, a volánok mellett. Figyelem, hogy kevesebb gyerek sebesüljön meg az autók kerekai alatt, a játszótérek betonjain. Ebben az évben ne épüljön olyan játszótér, amelyiken a vas, a beton hetente szedi áldozatait.

Idő, türelem, figyelem: hogy kevesebb legyen az ideges gyerek, a neurotikus korosztály, kevesebb a tízezres nihilista, koravén, agresszív és cinikus csemete, és hogy kivesszen a tudat mélyéről is a gondolat: a gyerek olykor akadály, gátol valamiben, terhes a jelenléte, kár, hogy van, jobb, ha nem volna, jobb, hogy nem lesz. Billenjen helyére valahogyan a felbomlott értékrend felnőt és gyermek között.

Ehhez kívánatna meg az okos javaslatok, ötletek és felajánlások június listája.

Cs. N. I.

A magas vérnyomás nyugtalanságáról

„Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a magas vérnyomás — közismert orvosi nevén hipertónia — száma országonként változik ugyan, de mindenütt a leggyakoribb betegségek közé tartozik. A hatvan évnél fiatalabb felnőttek körülbelül 10–20, a hatvan év felettiek 40 százalékánál magas a vérnyomása” — olvassom az Országos Egészségnevelési Intézet „Helyes életmóddal a magas vérnyomás ellen” című tájékoztatójában. Ez a világlajosság volt az oka annak, hogy a világszervezet (WHO) az elmúlt évet a hipertónia elleni küzdelem esztendőjévé nyilvánította.

Szóltak a hangszórók, cikláztak a gépek, röplütek a kiadványok a hipertónia megelőzése és a beteg gyógyítása érdekében szerteszét kerék a világon, nálunk Magyarországon is.

Meg is lett a látszatja! Hogy mennyit csökkent a hipertóniás betegek száma, arról egyelőre nem tudunk. De azt tapasztalom, úton-útfélen, hogy sikerült ráterelni a közfigyelmet és megmozgatni beteg, egészséges egyaránt, hogy — ahogyan az intézet mondja: „Törődjék többet egészségével!”

Ma már majdnem mindenki tudja, hogy kétféle emelkedett vérnyomást ismerünk: az elsődleges vagy esszenciális hipertóniát és a másodlagos magas vérnyomás betegséget.

Az első a környéki érend-szer ellenállása fokozódásának a következménye és az oka az, hogy feltehetően érzékszervi anyagok szaporodnak el a szervezetben, vagy még inkább, hogy az érzékszervi idegek izgalma szűkíti a hajszálerek előtti érszakaszokat. Negyféle káros folyamat segíti ennek a körképnek a kialakulását. Az első az örökös hajlam, a második a hormonrendszer valamilyen rendellenessége, a harmadik a veszevar és a negyedik — a legfontosabb — az izgalom, a feszültség, a nyugalomnak a hiánya.

A másodlagos magas vérnyomás kialakulásának valamilyen pontosan kideríthető és leletekkel bizonyítható szervi betegsége az okozója. Az ilyen módon kialakult magas vérnyomás száma az elsőhöz képest igen csekély.

A hipertónia kialakulásának tehát kétféle lehetősége van. No de ennek a megismerése még mindig nem adja meg a választ arra: miért nyugtalan a vérnyomás?

Az említett OENI két borítós kiadványában az egyik fejezet címe az, hogy „Kezdetben nincs jellemző tünet”. Pedig „... a panaszmentes szakban kell elkezdni a rendszeres kezelést...”

Tehát — bár az úgynevezett ugráló vérnyomásról tulajdonképpen egyik tudományterület kiadvány sem ír — azt elismeri, hogy vannak panaszmentes szakok, és ebből jogosan következtethető, hogy ezek elmenthetők, hogy ezek elmenthetők, a panaszos szakokkal is számolni kell. Át-étele a megállapítást a hétköznapi életre, néha alacsonyabb, máskor magasabb a beteg vérnyomása, és ez az ugrálás panaszos lehet, mert ahogyan kellemetlen a magas, úgy a túlságosan alacsony sem kívánatos.

Mi okozhatja ezt a hullámzást, és a kellemetlenséget hogyan lehet megelőzni? Feltétlenül tisztázni kell, hogy a magas vérnyomásnak mi az oka, hogy az előbb említett kétféle kialakulás közül melyik a bűnös. Ha szer- vi elváltozás, akkor a beteg szervi gyógykezelésre szorul. Gyógyításra szorul az esszenciális hipertóniában szenvedő beteg is, de a hangsúly itt már valóban az állandó egyensúly megtartásán van még akkor is, ha az átlagosnál magasabb. Az egyensúlyban tartott vérnyomás ha kissé magasabb is a kelleténél, általában elfogadható. No de a tájékozatlan beteg éppen feszültségében a vérnyomás feltétlen csökkentésére törekszik, mert nem tudja — vagy nem akarja tudni —, hogy a kapott gyógyszer a betegségnek nem gyógyítója, hanem egyensúlyozója. Ha tehát valaki a már kellően beállított és hatásában megfigyelt gyógyszer nem előírás szerint szedi, akkor az egyensúly felborul, és a vérnyomás nyugtalanul válik. Ezért olyan fontos a gyógyszerek gondos és több ízben ellenőrzött beállítása, illetve azok lelkiismeretes szedése. A vérnyomás ugrálásának tehát az egyik oka a kellően meg nem állított, vagy helytelenül szedett gyógyszer.

Es a többi? Az izgalom! A feszültség meg minden, ami az életrendet zavarja: a pihenés hiánya, de a mozgás hiánya is; a túlzott testi és szellemi megerőltetés; a nagyon zsiros vagy erősen sós étel, de legfőképpen az úgynevezett idegeskedés, a nyugtalanság, a környezet ártalma vagy túlméretezése, a szellemi folyamatok felfokozása, ami akár jó, akár rossz, idegizgalom formájában jelentkezhet.

Fogjunk mindent egy marokba: az elsődleges magas vérnyomás betegség kialakulásában a főszereplő az idegrendszer, és a kiegyensúlyozásban a gyógyszerek és életrendezésen túl a legkomolyabb az izgalommentesség, a nyugalom, ami — bár nehezen biztosítható — legbiztosabb pillére az egészség megtartásának.

Dr. Buga László

Mámorító mérgek

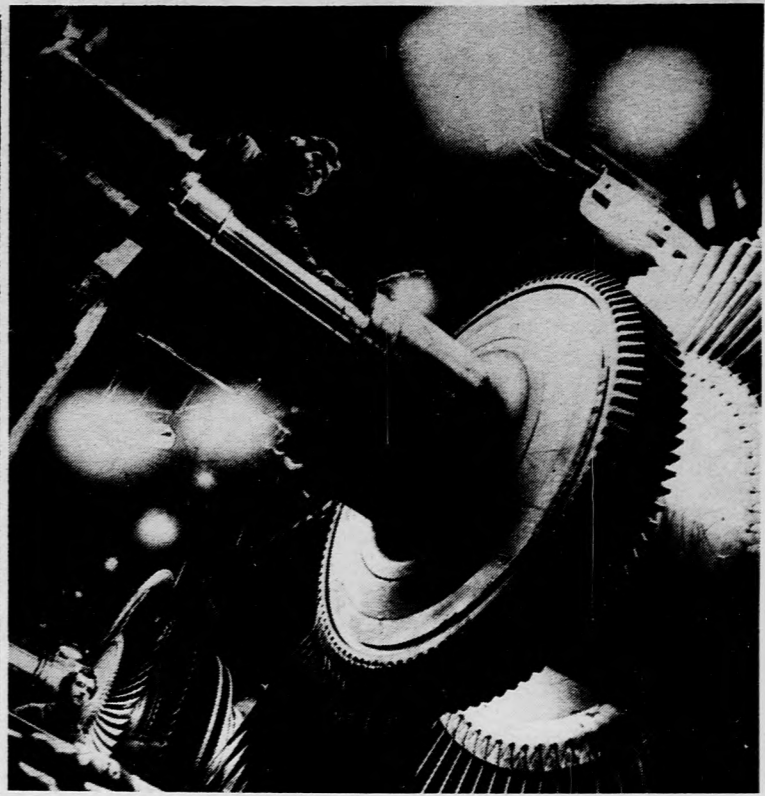
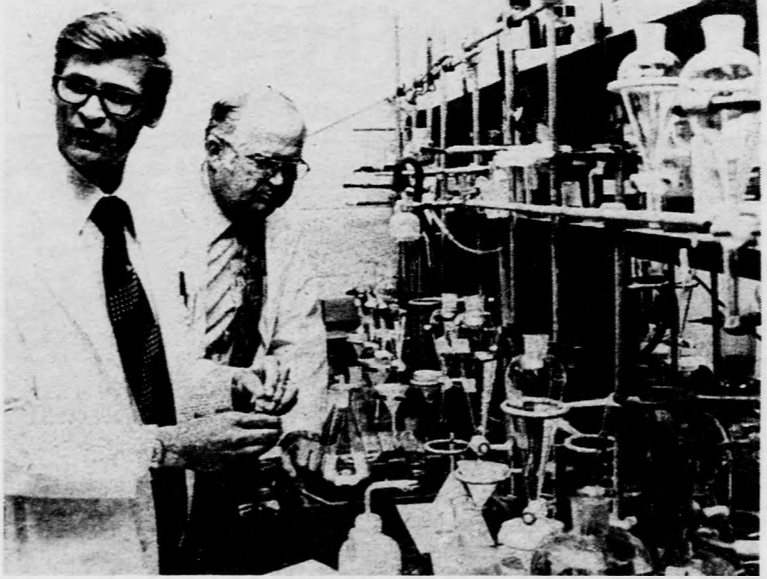
A legtöbb valamirevaló kábítószer egyik főszereplője a kábítószeres valamelyik formája. Számos ilyen szert használnak, különösen az életrealitásaival szembenézni nem merő, gyenge jellemű egyének. Vannak közöttük erősebben mérgezők, de gyengébb hatásúak is. Széles skálán helyezkednek el az ópiumtól, a morfiomon keresztül a kokainig, hasisig, vagy éppen a marihuánáig. Ez utóbbi a „legártalmatlanabb” hatású, sokan vitatkoznak rajta, hogy egyáltalán kábítószer-e. Mégis, az amerikai szenátus bűnügyekkel foglalkozó egyik albizottsága nemrégiben 120 oldalas jelentést hozott nyilvánosságra, amelyben ismerteti a marihuana-élvezők számát az Egyesült Államokban. „Hozzávetőleges becslés szerint legalább 12 millió amerikai próbálta ki a marihuánát, és legalább 6 millióan szívták” — írja a jelentés. A felmérés a rendszeres marihuana-élvezők számát hárommillióra becsüli és kiszámították, hogy egy évben 850-millió dollárt költöttek csak erre a kábítószerre. A kábítószer elterjedésének eredménye, hogy a marihuána jó üzlet lett Amerikában — állapítja meg a jelentés.

Élettani szempontból a kábítószer az olyan vegyület, amelynek hatása a központi idegrendszerre irányul — az agykéreg működését átmenetileg megzavarja vagy felfüggeszti — és ezenkívül ismételt alkalmazása élettani

ni alapú hiányérzetet, valamint túróképeség kialakulását eredményezi. Igazságügyi szempontból viszont csak azok az anyagok minősülnek kábítószernek, amelyek élvezőiket a testi és lelki függőség állapotába taszítják; fogyasztásuk ezért végzetes az egyénre, és káros a társadalomra, függetlenül depresszálo vagy stimuláló hatásától.

Akik a marihuánát ártalmatlannak tartják, azzal érvelnek, hogy élénkítőbb, mint a kávé, és nem tesz beszámíthatatlanná vagy cselekvésképtelenné, mint az alkohol, nem okozhat mérgezést, mint a dohány. Mérgező hatása szájon át szedve érvényesül, de csak enyhén, és ehhez is nagy adag kell. A felmérések szerint azonban a 25 évesnél fiatalabb heroinisták vagy kokainisták 90 százaléka marihuánát szívott azelőtt. Gyakorlatilag tehát az összes heroin- és kokainélvező a marihuánás cigarettára szívásával kezdte. Ezek a személyek rendszerint azt hiszik, hogy nem számíthat baj a marihuánából, mivel az fizikai függőséget nem okoz, de elefelejtik a pszichológiai függőség állapotának a veszélyességét.

Képünkön: Két amerikai vegyész Chicagóban módszeres dolgozott ki arra, hogy a cigarettával beszívott marihuánát kimutathassák a véréből. A teszt eredményét közlik a rendőrséggel (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

Energia minden mennyiségben

Első pillanatra talán meglepőnek látszik, hogy az emberiség alapvető igényei közül a táplálkozás után közvetlenül az energiaigény következik. Hazai és külföldi statisztikák meggyőző erővel tanúsítják, milyen szorosan összefügg az egyes országok műszaki-gazdasági fejlettsége, nemzeti jövedelme és lakosainak életszínvonalával az egy főre jutó ún. fajlagos energiafelhasználással, s ezen belül is különösen a villamos energia fogyasztásával. Míg a világ összes energiafelhasználása az utóbbi évtizedekben évente átlagosan 3–4 százalékkal nőtt, a villamos energia fogyasztása ennél kb. kétszer gyorsabban emelkedik. Így érthető, hogy a szükséges mennyiségű villamos energia előállítása minden ország gazdasági fejlődésének egyik kulcskérdése.

Jellemző az igények rohamos növekedésére, hogy becslések szerint értelmes léptékek kezdete óta az emberiség közénegyenértékben (KSE) kifejezve kb. 86 milliárd tonna energiát fogyasztott, s 1900-ig ennek az energiának egynegyedét, 1900–1940 között szintén az egynegyedét, 1940-től a hatvanas évek végéig pedig a felét használta fel. Egyes szakértők számításai szerint 2050-re

a világ energiafogyasztása kb. 100 milliárd tonna KSE-t fog kitenni. Az energiaigény növekedését sok tényező befolyásolja. Ilyen például a lakosság lélekszámának emelkedése. A második tényező a társadalmi össztermék nagyságától, tőrhódításától és az iparosodás mértékétől függő életszínvonal. Harmadszor a fajlagos energiaigények növekedésében különösen jelentős szerepet játszhatsz az egyes országok energiaigényes feldolgozóipari kiegészítő nyersanyagforrásai (pl. bauxittelepek). Végül igen nehezen becsülhető meg a jelenleg legelmaradottabb országok jelentős fejlődési lehetőségeiből adódó energiaigény-növekedés.

Mivel a föld mélyén rejlő ún. fosszilis energiahordozók mennyisége nagyon is véges (egyes becslések szerint csupán 100 évig tartanak ki), egyre nagyobb szerep fog jutni az újabb energiaforrásokra, egyelőre elsősorban az atomenergiára.

Képünkön: A Kirov nevű viselői harkovi turbinaüzem gyártmányai a Szovjetunió és a szocialista országok számos erőművébe eljutnak. A turbina kiválóan működnek a nukleáris energetika területén is. (Foto: APN — KS)

Balesetek ellátása

A civilizáció, a modern technika — áldásain kívül — sok-sok bajt is okozhat. A gyárakban és a földeken a gépek, az élet minden területén az elektromos áram, az utcákon, utakon száguldó közlekedési eszközök, a sportpályák különböző versenyszelei, a harcterek fegyverei okoznak vigyázatlanságból, véletlenül és sajnos akaratlanul is egyre több munkát azoknak a sebészeknek, akik a balesetekből származó sérü-

lések ellátására specializáltak magukat.

A baleseti sebészet, traumatológia tulajdonképpen nem új tudomány, hiszen maga a sebészet is kezdetben jórészt balesetekkel foglalkozott. A sebészek ősei hosszú ideig csak sérüléseket, töréseket, ficamokat láttak el, anélkül, hogy ők maguk sebeket mertek volna ejteni gyógyítás céljából. Mai formájában azonban a traumatológia már többet nyújt az általános sebészeti ellátásnál. Különösen a többszörös sérültek, az ún. politraumatizáltak körében. Mert például az egy időben végtag-, koponya- és hasi sérülést szenvedett beteg gyógyítása nemcsak valamennyi sérülésnek az ellátását jelenti, hanem magát a politraumatizációt mint önálló betegséget is gyógyítani kell.

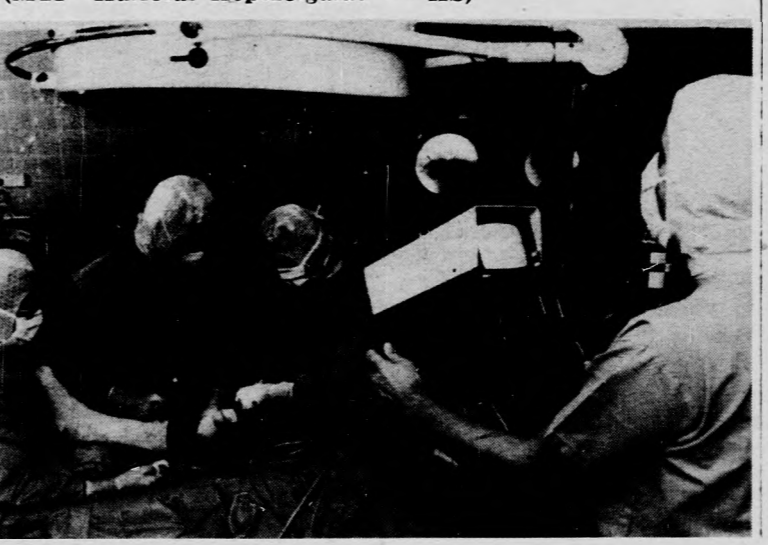
A traumatológia jelentőségét növeli, hogy a baleseti sérülések, traumák elsősorban

nem a fejletlenek, gyengék, öregek közül szedik áldozataikat, hanem az erőseket, a fiatalokat pusztítják leginkább. A nagy veszély az orvosokat is specializált küzdelemre kényszerítette.

A baleseti sebészet, bár általában a baleseti sérülésekkel foglalkozik, fejlődése folyamán maga is specializálódott. A nagyobb baleseti sebészeti intézetekben ma már nemcsak általános traumatológusok működnek, hanem szakágakat művelők is: koponya- és gerincsérülésekkel foglalkozó neurotraumatológusok, továbbá mellkasi, hasi és végtagtraumatológusok.

Munkájuk sok embernek menti meg az életét, állítja vissza testi épességét. Szép eredményeiket azonban beárnyékolja, hogy a traumatológia területén az orvosok kezéből hiányzik a modern orvostudomány egyik legfontosabb alapelvének, a megelőzésnek a lehetősége.

Videokamerával ellenőrzik egy végtag-sérülés ellátását (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

Hogyan szabályozódik a légkör összetétele?

Földünk légkörének összetétele legalább a földtörténeti karbonkorszak óta változatlan. Ha az oxigéntartalom a jelenlegi 20-ról 25 százalékra növekedne, minden cellulóz alapú rostos anyag, vagyis az erdők faállománya azonnal elégne; ha viszont 13-ad résszel csökkenne, akkor a melegebb állatok pusztulnának el. A légkör összetételében bekövetkező legkisebb változások is lényegesen befolyásolják a bioszféra összetételét. Az emberi tevékenység a légkör összetételét szabályozó mechanizmust felborította. A növényzet elsősorban a fák pusztítása, elégetése következtében a levegő szén-dioxid-tartalma az elmúlt évezred során mintegy 30–35 százalékkal növekedett, ugyanakkor a szén-dioxid megkötésére alkalmas növényzet tömege ugyanennyivel csökkent. A becslések szerint a megbombolt egyensúly visszaállításához körülbelül kétfélmillió évre van szükség, és akkor a légkör szén-dioxid-tartalma a jelenleginél 15 százalékkal kevesebb lesz.

Akiről utcát neveztek el
Debrecenben

DOMBY MÁRTON

Domy Márton politikus, esztéta, akiről már Horváth Mihály, a szabadságharc jeles történetírója is megemlékezett, Hosszúpályiban született 1778. február 25-én. Édesapjának: gálfalvi Domy Mártonnak Hosszúpályiban és Tarcalon is volt birtoka. Fiának a hosszúpályi családi otthon volt az első nevelő iskolája. Az ember- s a honszeretét már itt válták legjellemzőbb tulajdonságává. Később a kollégium diákja lett, és a legkiválóbb tanulók közé emelkedett. A tudományok iránti érdeklődését bizonyítja a Vargha Balázs által említett költségtétlenség is, mely szerint „10 frt. ára fehér ruha és 1 frt. ára gyertya mellett 4 frt-os Ovidius, 3 frt-os Voltaire és egy 24 kr-os kötet is szerepel sok egyéb könyv mellett”. Beszélte a német, a francia, az angol, a héber, a görög, a latin nyelveket.

Tehetségéhez mérten gyorsan haladt előre a diák-ranglétrán: 1804-ben kontraskribává, 1805-ben pedig szeniorrá választották. Három és fél évi barátság kapcsolta össze Csokonai Vitézzel. 1800. december 10-től szerepel a Csokonai Vitéz munkáira való előfizetők között Martinus Dombi. 1802-ben „Lilla”-ra és „Dorottya”-ra is előfizetett. 1805. január 28-án a halál elragadta tőle a költőt. Mint szenior Domy Márton rendelte meg temetését, s ő írta meg latinul a Baranyai Pál által felvett sírfeliratát: „Itt nyugszik Ovid, Virgil, Horacius Vitéz Csokonai Mihályban. Míg ő élt, egyesítve, meghalván eltemetve. Ha ismeretét kérde, Volt a tudományok ékessége, A nemzeti irodalom fénye, A magyar Parnassz dicsősége, Kora feletti elmésség példája stb.”, majd a feliratot így fejezte be: „Magyarok! hogy létezett valaha, örüljétek, Hogy meghalt: fájjaljátok!”

Kollégiumi tanulmányait Domy külföldi tanulmányutakkal egészítette ki. Göttingenben (1806) mindent megtett Csokonai költészetének népszerűsítése érdekében. Ezt írta a német Literatur Zeitungba (é. n.): „Csokonai nagy dicsérete van nemzetének”. 1807-ben már Párizsban tanult, s „az ott időző magyaroktól hallotta Csokonai a Csikóbörös kullacs-hoz dalát énekelni, sőt a magyar dalba szeretett franciáktól is”. A Szajna partján Csokonai-dalok csendültek fel, amiben nem kis érdeme volt a nagy költő lelkes népszerűsítőjének: Domynek is, aki Csokonai verseit Bécsben akarta kiadni, de közbejött események megátolták ennek a tervnek a kivitelezését.

1809-ben a hajdúbogasiak papjuknak hívták meg a teológiai és jogi végzettséggel rendelkező Domyt. Abban, hogy a hatalmas műveltséggel rendelkező Domyt csak Bagoson kapott állást, „része lehetett a haladó szellemű Csokonai-val való barátságának is”. Bagoson 1809-től 1814-ig lelkészkedett. Később háttér fordítva a papi pályának, jogi diplomáját vette elő, és Pesten ügyvéd lett. Itt írta meg 1816-ban „Csokonai Vitéz Mihály élete és kortársak (Gaál László, Márton József) emlékezései Csokonairól” című legelső Csokonai-életrajzát, s itt is jelent meg 1817-ben. Kölcsey Ferencnek Csokonait elítélő kritikájával egy időben Nem rendszeres életrajz ez, hanem emlékezésekkel, anekdotákkal bővített esztétikai méltatás. „Találó jellemrajz Csokonai elasztikus élményéről, s költői ideávilágáról” alig 70 oldalas. Az életrajz „híjjával van minden beosztásnak, de alapszöveg szigorú terv alapján készült”. Úgy kezdődik. Mintha halotti búcsúszó lenne: „Haladta a 10 esztendőit immár, miolta eltemetve hevernek Debrecennek homokjai között a Csokonai hamvai, de az ő nem koporsónak való lelke maga a halál által lett halhatatlanná”. Kijelenti, hogy teljes életrajzot nem adhat, mert csak negyed-fél évig volt barátságban a költővel, de „egyéb-ként sem lehetne Csokonait egészen felgöngyölni”, mégis egész Csokonai-portrét ad rekonstruálással. Mint szemtanú ír kollégiumi pöréről, nagy hatású búcsúbeszédéről, végül életrajzát ezekkel a szavakkal fejezi be: „A Magyar Közösség tisztelte jelül emlékoszlopot rendelt a Debreceni Temetőbe, de míg az illető felek azon veszekedtek, mit kelljen az Oszlopra írni, maga az Oszlop elmaradt”.

Sárvári Pál professzor 1844. március 1-én „Csokonay életének töredék vonalait” című munkájának előszavában így nyilatkozott: „Csokonai másik életrajzának ismerem t. Domy Márton urat, pesti kir. tábla ügyvédet, kivel mint baráttal mindig kedves tanítványommal. Így most mint barátommal eldicsekedni szerencsém van. Ez deákágának utolsó 4 esztendeiben Csokonainak barátságát közelről élveztem, igen sokat maga tapasztalásából összeírt felőle, de mikor az iskola törvényeivel való összeütközéséről szól, nem ment a részrehajlástól, sőt csaknem imádja barátja hibáit”.

Desseffy József 1821. április 13-án írta Kazinczynak: „Domy nem mondott eleget Csokonairól, s mind a mellett helytel-lyel tömörebb és még is könnyebben folyó lehetett volna előadása”.

Hatvani Lajosnál olvassuk: „Domy Csokonai közelében haladt el, látta őt, hallotta és sokat foglalkozott zseniális barátjának sorsával, jellemével, neuraszténiájával, mint ő mondja, érzékenységével. S ahol ez a zavaros fejű gondolkodó, tökéletlen író, frissen az élet nyomán jár. ott az akkori nyelv bőséges kincseit ragyogóan ontja”.

Gulyás Pál szerint a „debreceni vaskosság” csak burok, amelyben egy romolhatatlan szelidség nemes gyümölcse rejlik. Gyökerestül ragadja meg Csokonait, belülről kifelé, s a Domy-féle iránt a magyarság lényeges könyvei közé sorolja.

Vargha Balázs hasonló értelemben nyilatkozik: „Provinciális kantiánizmus valóban nem különleges érték, sokkal fontosabb az, hogy a Csokonai lelke fuvall benne”.

A Csokonai-életrajz Domy Márton egyetlen irodalmi tárgyú műve, mely miatt a nyelvújítók részéről sok támadás érte. Filozófiai, esztétikai gyűjteménye kéziratban maradt ránk alkalmi beszédeivel együtt. Francia lexikona után francia-magyar szótára szótáriródmunkában jelentős. Sajnos az M-betűnél megszakadt, pedig az első nagy francia-magyar szótár lehetett volna.

Élénken foglalkoztatta Domyt egy Csokonai-síremlék felállítása. Ezzel kapcsolatban Beregszászi Pál kereste Csokonai sírját, de akkorára már a fejfa elkorhadt, s a részözöggett, a sírfeliratot tartalmazó deszka, melyet Domy készítettett, „sehol nem találtatott”. A síremlék felállítása ügyében kereste meg levélben Domy Márton Vécsey Józsefet 1835. november 22-én, és örömmel vette tudomásul, hogy Csokonainak szülővárosában emlékoszlopot szándékoznak emelni, s mindjárt 25 Ft-ot ajánlott fel a nemcs célra. Másig, ugyancsak Vécseyhez intézett levelében már a felállítandó Csokonai-emlékmű helyét latolgatja: „Úgy tartanám, legillendőbb helye volna neki a kollégium előtt”.

Bár jogászai elfoglaltsága elvonta Domyt az irodalomtól, ahhoz mégsem lett élete végéig hűtlen. Pesten fejezte be életét 1864. május 11-én. Emlékét a legelső Csokonai-életrajz és egy utcánév őrzi Debrecenben. A Domy utca a Munkásor utcát a Faiskola utcával köti össze.

Dr. Nyakas László

Árverés

153 ezer forintot fizettek a filatelisták a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetségének most lezajlott 16. árverésén. Az eladásra felkínált anyagok között a hazánkban 1850 óta használt postai értékek színe-java, minden érdekes változata előfordult. A nagy számú értékesítő izgalmas küzdelmet folytatott egy-egy példány megszerzéséért. Az árjegyzéki árat fizették az 1933. évi Repülők, az 1932. évi Nagy Madonna sorozatért. Az első magyar bélyeg, az 1871-ben kiadott Könyvnyomtatás sorozat 2 és 3 krajcáros értékekkel bementesített boríték 24 ezer forintért kelt el. Magasra értékelték az osztrák posta Magyarországon használt bélyegét, a repülő leveleket, emléklapokat. Az 1918-as repülőposta sorozatát két levélben 400 forintért 2100 forintért vették fel, az 1935. évi Rákóczi-sor Rodostóban járt levélét 130 forintot kiadással ár után 380 forintért adták el.

Szabályosan

A közúti szabályok megtartása érdekében a Magyar Posta korábban bélyegek kibocsátásával folytatott propagandát. Most levelezőlap jelent meg a figyelem felkeltésére. A 60 fillér névértékű benyomott bélyeg az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács emblema díszíti. A levelezőlap bal oldali részén gyalogátkelőhely látható, amely előtt a járművek türelmesen megvárják a fegyelmestén áthaladó gyalogosok seregét. A közlekedők együttműködéséről példázó jelenet alatt felirat figyelmeztet: „Jobban óvjuk a gyerekeket!” Erre a gondolatra utalva helyezte el a képen a nemzetközi gyermek jelképét Dudás László grafikusművész, a levelezőlap tervezője.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

Koschier

A bélyeg nagyszerű eszköz, szinte nélkülözhetetlen az ipari forradalom idején tömegessé vált levelezés lebonyolításához. Annak idején többen is foglalkoztak megfelelő értékek kiállításával. Közülük minden dicsőséget Rowland Hill aratott le, akinek javaslatára alapján 1840-ben Angliában kiadták a világ első bélyegét. A sikertelen kezdeményezők közé tartozik Lorenz Koschier, szlovén anyanyelvű osztrák postatisztviselő. 1835-ben beadványban írta le a levelekre erősítendő dínyugtató, de nem talált megértésre. Újság-cikkben, utóbb felterjesztésben küzdött a bélyeg megvalósításáért, majd később elsősege elismeréséért. Koschier életútja szinte ellentéte Hill diadalának. Munkahelyi, családi problémák üldözték, elhagyatottan halt meg. Most először és talán utoljára emlékeznek meg róla, a halála centenáriuma alkalmából kiadott 6 schillinges osztrák bé-

lyeg Koschier, mint a bélyeg úttörőjét mutatja be. Hill szintén 1879-ben halt meg. Az arcképét a postaigazgatóság serege viszi bélyegre, és később is bizonyára sokszor találkozunk vele a filatelisták.

Újdonságok

Jubileumokat köszönt Csehszlovákia 6 értékű sorozata. Így többek között a békeomozgalm 30 évét, a Képzőművészeti Főiskola, valamint a Műszaki Főiskola alapításának évfordulóját.

Svédország 130 örös bélyege a XV-XVI. századba vezet. A befagyott vizeken akkor emberek vontatták a postacsoportokat A 170 örös értékben az első morze távirókészülék látható.

Sziaml népviseletbe öltözött gyermekek táncolnak Thaiföld gyermekévi sorozatának egyik címletén, a másik az ottani gyermekváros életébe enged bepillantást.

A Német Szövetségi Köztársaság négyértékű jótékonyági sorozata régi repülőgépeket mutat be.

KERESZTREJTVÉNY

Radnóti idézzük

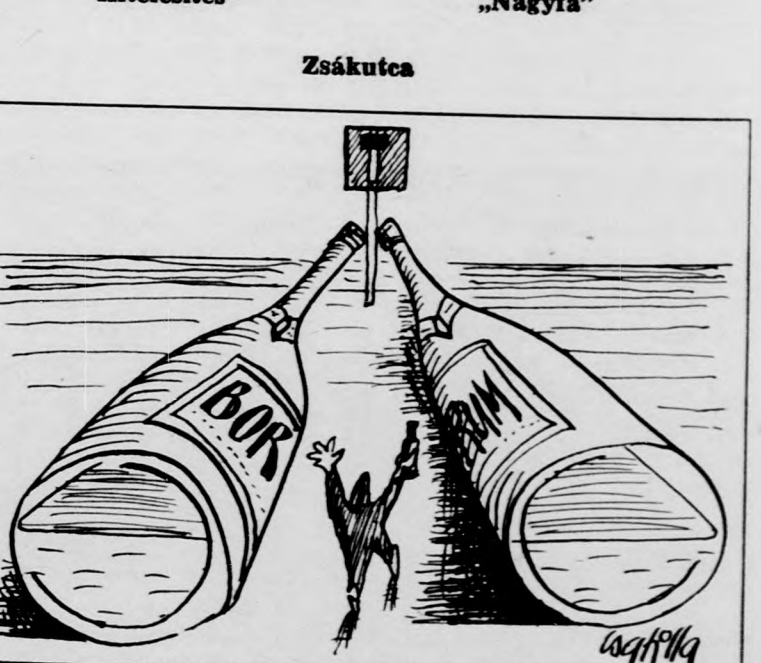
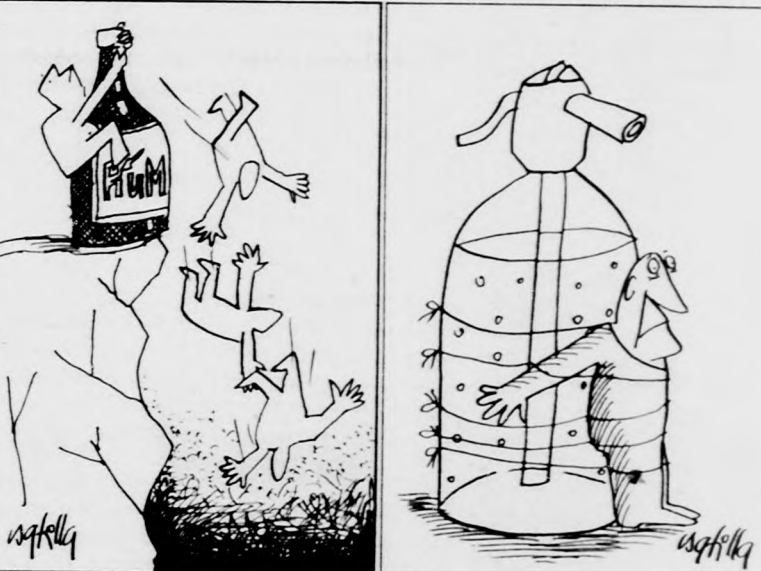
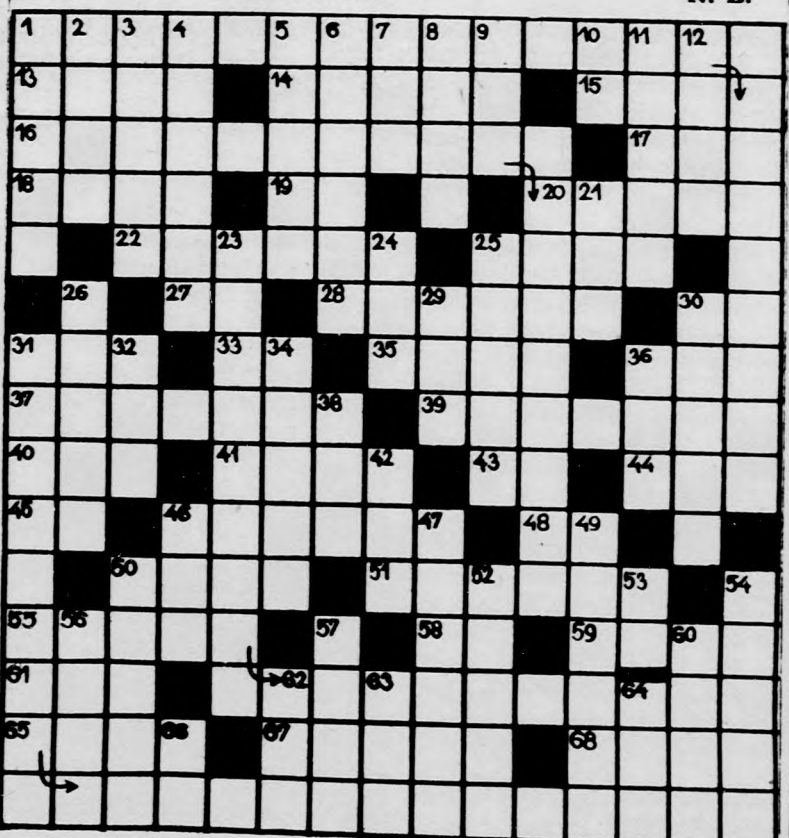
70 évvel ezelőtt született Radnóti Miklós. Egyik versének utolsó szakaszát idézzük a rejtvényben. Beküldendő május 30-ig.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első sora (Zárt betűk: G, M, K, E). 13. Az achát régies elnevezése. 14. Ritka férfinév, a dinamó magyar feltalálóját is így hívták. 15. Bátorkodó. 16. Az idézet harmadik sora (Zárt betűk: O, G.). 17. AZR. 18. Árucikkét árjellel lát el. 19. Ady egyik álneve volt. 20. E helytől. 22. Péksütemények. 25. Ez is, ... 27. A revü második része. 28. Kacagó. 30. Minisztertanács. 31. Habzó ital régies neve. 33. Rádium vegyjele. 35. Se..., se hamva. 36. Orosz költő, a szimbolizmus oroszországi előfutára (1820-92). 37. Közönséges, durva modor elítélő jelzője. 39. Kis vidéki ház neve Angliában. 40. Lengyel légiforgalmi társaság. 41. Előlény testének meghatározott felépítésű és működésű alkotórésze (az első négyzetbe kettős mássalhangzó). 43. Igekötvő. 44. Nélküle is létezik vers. 45. Fordított mássalhangzó. 46. A Volga középső folyásánál élő, török nyelvet beszélő nép. 48. Arany János legismertebb hősnéjének névjele. 50. Vagy unatkozik, vagy álmos. 51. Ennélvaló, névelővel. 55. Takarít. 58. Bosszú-ságot kifejező indulatszó. 59. Ruhát ráncosítja. 61. Osló nagyobbik része! 65. Hirtelen kitalálja. 67. Író, publicista, 1883-85-ben az Ország-Világ szerkesztője

(Alajos, 1819-1896). 68. Se apja, se anyja.

FÜGGŐLEGES: 1. Ilyen fekhely is van (az utolsó négyzetbe kettős mássalhangzó!). 2. Gyakori orosz férfinév. 3. Tesz a tüze. 4. Folyadékot gumicső segítségével másik edénybe átfekt. 5. Vámköteles árura illetéket ró ki. 6. A televízióból ismert hajós család. 7. LYL. 8. Messzire. 9. ASE. 10. General Motors. 11. Ír költő, drámaíró (1865-1939). 12. Vigyázó. 21. Két személyes névmás. 23. Az idézet utolsó sora (Zárt betűk: F, E.). 24. Állatok náthája. 25. Oxigénigényes. 26. Cement, kavics és víz keveréke. 29. Különböző római számok, 106 az összegük. 30. Levélben tudat. 31. Az idézet második sora (Zárt betűk: O, T, Ö, E.). 32. RST. 34. Az USA-hoz tartozó szigetcsoporthoz tartozó szigetcsoport a Csendes-óceánban. 36. A hajó hátországa. 38. Olasz, román és vatikáni gépkocsik jelzése. 42. VAA. 46. Hengeres, belül üres test. 47. A külső után ítélev. 49. Észrevesz. 50. Gondozott, rendez. 52. Nulla vagy huszonnégy óra. 53. Kettős mássalhangzó. 54. Pápirra vettem. 56. Varrá. 57. Riad. 60. Verve. 62. Rendel páros hangzó. 63. Az alaphangsor 3. 5. és 4. hangja. 64. Majdnem mert! 66. Vára Monte Cristo börtöne volt.

N. B.

A rancos elárulja a arca. A ny szettől fog igen korán ha elhanya Tehát az a kozó kozme nyak bőre mellett közö (koltás) Amilyen tes tisztalkodás abba az a úgy a bőre sem szabad az állunk v

Tavasszal kor a kivág dőruha nem nyakát, sze bőr hibáit hozni. Mi a sabb eredi dekében a se több idő nyak kezelé rancos nya leg oliva amelyet 15 fent. Után rogást teg percig. Nag érhetünk el lé-pakolás be vagy ut sunk egy p a nyakunk gvink egy rülközöt. nercig hag utána a bő

Ha itt az dobjuk ki sem. hatásó hetünk bel Az ubork mixerbe (va vagdaljuk hozzá egy e kenjük fe bőrre. Fe bársonyoss

BABOS SE
Hozzávalók: raj, keves s olaj, 1 kis dl ében (30 dk 4 evőkanál p hagyma.

A sertéska bekenjük forróstunk többször 10 percig süt A doboz forróstjuk, és keves va A kész, előmelegített rőshagymát reszeljük. A serpenyőben hagymával a babot a tárla és az eg szőssz leon hatunk hozz

GOMBÁS
Hozzávalók: raj, só, bors, kony szelete

Valamikor barátságba oroszlan és lasztottak a got és elha együtt fog nap külön-daszmi, az díg hazavit

Egy nap földalta a z kézzel állit ba. A falán haza semm hozta elejt lambját és az oroszlan mányat, m farkasnak, re, s így s

A nyak kozmetikája

A ráncos nyak hamarabb elárulja a nő korát, mint az arca. A nyak bőre természetből fogva finom, laza, igen korán kezd ráncosodni, ha elhanyagoljuk kezelését. Tehát az arcápolásra vonatkozó kozmetikai tennivalók a nyak bőrére, sőt a nyak és mellék közötti bőrre (dekoltázs) is vonatkoznak. Amilyen természetes, hogy a tisztálkodást nem hagyjuk abba az arc lemosásával, úgy a bőrpolási teendőket sem szabad abbahagynunk az állunk vonalánál.

Tavasszal és nyáron, amikor a kivágott ruhák, a fürdőruha nem takarja el a nyakat, szeretnénk a nyakbőr hibáit gyorsan rendbe hozni. Mi a teendő? A gyorsabb eredmény elérése érdekében a szokásosnál kissé több időt kell szánnunk a nyak kezelésére. Száraz vagy ráncos nyakra tegyünk meleg olíva olajos pakolást, amelyet 15 percig hagyunk fent. Utána hidegvizes borogatást tegyünk rá egy-két percig. Nagyon jó eredményt érhetünk el tej, vagy uborka-lé-pakolással is. Meleg tejbe vagy uborkaléba mártunk egy pólyát és csavarjuk a nyakunk köré. Föléje tegyünk egy száraz dörzstörülközőt. A pakolást 15-20 percig hagyjuk a nyakon, utána a bőrt krémezzük be.

Ha itt az uborkadíj, ne dobjuk ki az uborka héját sem, hatóság pakolást készíthetünk belőle arcrá, nyakra. Az uborka héját tegyük mixerbe (vagy nagyon apróra vagdadjuk össze), adjunk hozzá egy evőkanál tejfölt és kenjük fel a megtisztított bőrre. Felfrisíti, fehériti, bársonyosá varázsolja.

Ugyanúgy, mint az arcnál, a nyak bőrére is szépítő hatású a hideg-meleg váltogatott borogatás. Elősegíti a vérkeringést, felfrisíti a bőrt. Alkalmazása: egy törülközőt hajtogassunk össze, mártsuk forró vízbe, csavar-

juk a nyakunkra, hagyjuk rajta két percig. Utána csavarjunk a nyakunkra hideg vízbe mártott törülközőt, amelyet fél percig hagyunk rajta. Az eljárást ismételjük meg néhányszor. A kezelést mindig hideg borogatással fejezzük be. Utána zsíros krémet masszírozunk a bőrbre. A masszázst mindig alulról felfelé végezzük.

A nyak ráncai ellen hatásos módszer a kefemasszázs is. Olajba mártott kiskéfével körkörös mozdulatokkal masszírozunk meg a nyakat az álltól a fül, és válltól az áll irányába. Enyhe masszázshatást érhetünk el azzal is, ha reggel és este a krémet ütögető mozdulatokkal dolgozzuk be a bőrbre. Napra gyorsan felszívódó hidratáló krémmel kenjük be az arcbólrel együtt a nyakat is, éjjelre bioaktív vitaminos zsíros krémet dolgozzunk a bőrbre.

A nyak korai ráncosodását előidézheti a magas fejpárna. Kozmetikai, de egészségügyi szempontból is ideálisabb az alacsony párna. A nyakbőr ráncosodásának megelőzésére és rugalmasságának megőrzésére — kozmetikai szerekek alkalmazása mellett — legjobb módszer a nyak torna-náztatása. Mindössze néhány percet vesz igénybe. Gyakorlatok: állunkat olyan erősen feszítsük előre, hogy a mellcsont és az áll izmai egyaránt megfeszüljenek. Ismételjük a gyakorlatot tízszer előre, jobbra, balra. Körözzük a fejünkkel néhányszor jobbra és balra. Fejünknek hajlítsuk hátra, amennyire csak tudjuk és így nyissuk-szuk az ajkunkat néhányszor. Ha ráérünk és nagyon sokat akarunk tenni nyakunk szépsége érdekében, írjuk le fejünkkel a levegőben az ábécé betűit (pl. tévézés közben). Ezzel a gyakorlattal a nyak összes izmait megoldoztatjuk.

(Fási Katalin)

KISKOMPLÉ

A 79-es tavaszi-nyári divat fő jellegzetessége az elegancia. Az alapötleteket a 30-as évek öltözködési stílusa szolgáltatja. A nőies, kedves és célszerű divat a szín-, anyag- és formakompozíciókra épül. A vállak egyenesek, kissé tömöttek, a derék sokszor blúzos, de övvel karcsúvá válik. A szoknya hossza különböző, a ruha stílusához alkalmazkodva változó. Az ingruha, a kosztüm, a redingót és a kiskomplé tartozik szorosan a női ruhatárhoz. Most rajzaink a kiskomplé mutatjuk be, amelyek jellegzetesen maiak, miután koordinált anyagokból készültek.

1-es modell csikós kockás és kockás anyag felhasználásával készült. Az anyag minősége azonos, csak mintázata más. Természetesen lehet teljesen azonos anyagot is felhasználni, pl. csak csikósat, vagy kockásat, bár egyszínű, könnyű szövetből is megoldható. Az ingruha elől végig gombos, körülbelül 10 cm-rel hosszabb a térdnél. A gallérja és kélője lehetőleg fehérből legyen. A váll alatti húzás és az öv alatti bőség, valamint az oldalvarrásokba elhelyezett zsebek igen csinosak. A kabátka kissé karcsúsított, 3 zsebbel készíthető, „V” alakú kivágással, gallér nélkül.

2-es modell különösen csinos jerseyből, mintás és pettyes, de azonos színekből kiválasztva. A szakületekben bőseges választékok találhatunk az „összehangolt” kelmék kiválasztásához. A ruha kármás gallérral, a vállon puha behajlítással szabott. Ujjak nélkül rajzoljuk, de kis, rövid bevartott ujjak is csinosak. Derékön elütő színű megkötött övet alkalmazhatunk. A kabátka enyhén karcsúsított, hosszú ujjú, 2 gombos, hosszított, keskeny gallérral és kihajtóval készült.

(N. V.)

A lehet nem mindig rózsáillatú

A szájszag sok kellemetlenséget okoz. Főleg azért, mert inkább mások érzékelik, mint saját magunk. Mindenestre nem kell beletörődni. A következőkben e kellemetlen jelenség okairól és leküzdésének módjairól szólnak.

A szájszag nemcsak az emberi kapcsolatokban hat zavarólag; gyakran betegséget jelez, melyet fel kell ismerni és kezelni. A rossz szag leggyakoribb okai a helytelen szájápolás, a rossz fogak, valamint a száj- és torokgyulladások.

Aki elhanyagolja a szájápolást, annak elkezdnek szuvasodni a fogai, és az így keletkezett lyukakban összegyűlik az ételmaradék, melyet a baktériumok elbomlasztanak. Ha meglazul a foghús (paradontose), „táskák” képződnek, melyekben az élelmiszermaradékot szintén baktériumok bomlasztják. Mindez rossz illatot okoz.

Előfordulhat, hogy a fogak ugyan rendben vannak, de az orr vagy torok — illetve a garatmandula beteg. Ilyenkor felülten az orr-fül-gége szakorvost kell felkeresni. A visszaterő édes szag például krónikus ornyálkahártya megbetegedés tünete lehet. Az érintettek többnyire nem érzékelik, mert az ornyálka-

hártyán var képződik, mely a szaglóérzékét jelentősen korlátozza.

A nyelöcső- és gyomorbetegségek sokkal ritkábban okoznak rossz szájszagot, mint gondolják.

A gyomor okozta szájszag leggyakoribb oka a gastritis, a gyomornyálkahártya-gyulladás. Nyelöcsőtágulat esetén az ottmaradó ételmaradékok bomlásnak indulnak, és rossz illatot árasztanak. A gyakorlott orvos a szájszag alapján a belső szervek betegségeit is „kiszagolja”. Némelyik fertőző betegséget tipikus szájszag kíséri, például a diftériát, skarlátot, mumpszot. Ha az orvos a szájszagot okozó betegséget megállapította, mód nyílik a kezelésre, gyógyításra.

A gondos szájápolást nem szabad elhanyagolni. A fertőtlenítő száj-spray-k alkalmazása nem a legmegfelelőbb, ezek ugyanis nemcsak a káros, hanem a fontos, természetes baktériumokat is kipusztítják, melyek a fertőzéstől védenek.

A szájszag megelőzésére a rendszeres fogápolás a legjobb módszer.

Ezenkívül segít még a frissítő szájvíz vagy a rágógiom. Gyakran jó szolgálatot tehet egy korty víz, melyet a fogak között jó erősen át kell préselni.

Túrán a szülővel

A nemzetközi gyermekéves alkalmából a Magyar Természetbarát Szövetség új túramozgalmat indított. Az elnevezése: Gyermekünkkel ki a szabadba!

A túramozgalmak célja, hogy szüleikkel minél több időt töltsenek a szabadban, minél többet menjenek kirándulni, túrázni.

A mozgalmaknak van egy igazolólapja. Öt forintért be lehet szerezni a helyi vagy a megyei természetbarát szövetségeknél. De valószínűleg az úttörőcsapatoknál is lehet kapni ilyen lapot. Erre rá kell írni a család nevét, lakcímét, s hogy mikor, milyen útvonalon, milyen távolságot tettek meg együtt. Az igazolólapot az egyik szülő és egy gyermek aláírásával hi-telestíti. Egy-egy túrán

legalább öt kilométert kell megtenni. Hat túra teljesítésével a család elnyeri a Gyermekünkkel ki a szabadba! mozgalom emléklapját. A feltevések teljesítése után az igazolólapot be kell küldeni a természetbarát szövetség területi csoportjához legkésőbb 1979. december 31-ig.

Gyerekek! Ismertessétek meg szüleitekkel ezt az új túramozgalmat, s kérjétek meg őket, hogy vegyenek részt benne veletek. Legyen a ti családotok is túrázó család. Beszéljétek meg barátaitokkal is! S ha ók is csatlakoznak a túramozgalmhoz, javasoljátok, hogy menjen együtt 2-3 család, mert úgy még érdekesebb, még több élményt kínál a túramozgalm.

— 4. I. —

Hamar elkészül

BABOS SERTÉSKARAJ

Hozzávalók: 2 szelet sertéskaraj, kevés só, bors, 1 evőkanál olaj, 1 kis doboz fehér bab sós lében (30 dkg), 1 kávéskanál vaj, 4 evőkanál paradicsompüré, 1 fej hagyma.

A sertéskarajit sóval és borssal bekenjük. Serpenyőben olajat forrósítunk és a karajszelvényeket többszöri forgatással körülbelül 10 percig sütjük.

A dobozos babot levében felforrósítjuk, majd levét leöntjük és kevés vajat adunk hozzá.

A kész, megsült sertéskarajit előmelegített tátra tesszük. A vörshagymát megtisztítjuk és lereszeljük. A paradicsompürét a serpenyőben maradt olajban a hagymával együtt pároljuk. A babot a tátra tesszük a hús mellé és az egészet a paradicsomszósszal leöntjük. Rizst is adhatunk hozzá kóristésnek.

GOBÁS SERTÉSSZELET

Hozzávalók: 2 szelet sertéskaraj, só, bors, 5 dkg szalonna (vékony szeletekre vágva), 1 kis do-

boz gomba (20 dkg), petrezselyem, kömény.

A sertéskarajit sóval és borssal bedörzsöljük. A szalonnadarabkákat kivesszük és a sertéskarajit a szalonnaszíron többszöri forgatással körülbelül 10 percig sütjük. Közben a dobozos gombát felforrósítjuk, levét leöntjük és konyharuhával szárazra töröljük. Majd apró darabokra vágjuk. A sertéskarajit a serpenyőből kivesszük és előmelegített tátra tesszük. A gombát a serpenyőben megpároljuk, hozzáesszük a szalonnadarabkákat és állandóan keverjük. Petrezselyemmel, köménnyel ízesítjük. A párolt gombát a karaj tetejére téve tálaljuk. Fokhagymás pírító kenyert adhatunk hozzá.

GOBÁS RIZS

Hozzávalók 2 személyre: 25 dkg rizs, 1 fej vörshagyma, babérlevél, 1 gerezd fokhagyma, 3 meghámozott paradicsom, só, bors, 20 dkg sajt + 2 evőkanál reszelt sajt, vaj és 3 evőkanál olaj, 1 doboz gomba, 1 db paprika.

A rizst sós vízben, babérlevéllel

megfőzzük. Leöblítjük hideg vízzel, és szűrőre téve lecsöpögtetjük. Közben a hagymát és a fokhagymát felaprítjuk, a paradicsomot 8 részre vágjuk és a megtisztított paprikát csikokra szeleteljük. Ezeket a hozzávalókat olajban megpároljuk. A gombát apróra vágjuk, hozzákeverjük és ízes szerint fűszerezük. A rizst is belekeverjük, s végül a feldarabolt sajtot keverjük hozzá. Az egészet tűzálló tábla tesszük, és kevés reszelt sajttal megszórujuk. Sütőben 10-15 percig átsütjük.

PANIROZOTT SAJT

Hozzávalók: 40 dkg sajt, 1 tojás, 2 evőkanál liszt, kevés víz, frissen őrölt bors, liszt, vaj, sütes-hez.

A sajt héját eltávolítjuk, körülbelül 1 cm vastag szeletekre vágjuk. Tojásból, lisztből, vízből sima keveréket készítünk, borsot, sót. A sajt szeleteket ebben megforgatjuk, és forró vajban mindkét oldalát aranybarnára sütjük. Burgonyapürével fogyasztjuk.

J. J.

HANYAS VAGY?

Mi, hetvenötösök...

(SZILÁGYI GYÖRGY UTÁN SZABADON)

Hanyas vagy? Hetvenötös? Te azt mondd: szűk hempregő, én azt mondom: vagy csak kőr alakú, s mi tudjuk, hogy miről beszélünk, mert mi félszavakból is megértjük egymást. Te azt mondd: kisagy, én azt mondom: gyermekhordóka. Te: kisméretű kesztyű, én: sportkocsi... Most már ugyan egyik-másik ezek közül kapható, de emlékszel, hetvenötös kor- és sorstársam, hogy 1975 őszén a hiánykikkek sokat emlegetett listájára került a kisagy, a gyermekhordóka, a kis méretű kesztyű, majd 1976-ban az olcsóbb gyermeksportkocsi és a hempregő? Nem volt 1/2-es méretű krepp kising, majd amikor kellett volna, akkor a 3/4-es és az 1-es méretű is eltűnt. Ugyanígy tett a 3/4-es méretű rékli. Nem volt tavaszra való kispapka, tére bélelt orkankezes-lábas megfelelő méretben, s elfogadható áron. Nem kaptunk pamut zoknit és pamut harisnyanadrágot. Illetve aztán mégis kaptunk, de csak olyat, ami, ha nedvesség éri (s ugye, a mi esetünkben ez annak idején nemcsak mosáskor történt?) eresztí a színt.

Hanyas vagy? Hetvenötös? Akkor mi értjük és megértjük egymást. De azért mindent mi sem értjük meg. Hogy mondd? Hogy menjünk meg előbbre? Jó. Te azt mondd: kórház, mire én: szülészeti; te: orvos, szülész, ápolónő, takarítónő, portás; én azt mondom: hálapénz. Az azt mondd: halapénz, én azt mondd: papám, mondja. Kezdjük előlről. Te azt mondd:

kórház, én: szülészeti, erre te: szájpenész. En szintén hempregő, mert születésünk kor még nem volt rend a kórházakban. Egyikbe lehetett vinni vágott virágot például, a másikba nem. Egyikben kapott az újszülött ember szájpenészt, a másikban nem.

Hanyas vagy? Hetvenötös? Akkor én azt mondom, hogy Irsa, s te folytatod a Kosilival, és mi tudjuk, hogy miről beszélünk. Mert hol lehet kapni, hol nem Irsa és Kosili gyermekhordóka. Ó s mennyi ideig nem volt a boltokban orr- és fültisztító pálcika; nem találtunk valódi szörpöt készült hajkfét, megfelelő minőségű fésűt, sies-ta cipőt. Mister baby műanyag cumisüveget, az angol Maws cumisüvegre való cumit, Colgate borated babahintőport, japán Terumo, kétperces hőmérőt, hálelőszákos és olcsó — meglehetősen jó minőségű — frottíról készített — játszóruhát. (Kétszázegynéhány forintért nagyon szép kötött ruhákat kínáltak, de bennünket még nemigen érdekelt, hogy öltözékünk gyönyörű kötet-e, vagy netán irigyseget kelt-e a szomszédokban és a rokonokban.)

Hanyas vagy? Hetvenötös? Akkor te tudod, hogy mit jelent a rapszodikus bébiétel-ellátás. A fiatalabbak, a hetvenhatosok, a hetvenhetesek, de különösen a hetvennyolcasok s a hetvenkilencesek nem is sejtették, hogy milyen bosszantó lehet, ha egyik napról a másikra eltűnik a polcokról és a pultok alól, amit az ember megszokott.

Sokféle mély babakocsi közül lehet a boltokban válogatni. Az átlagos jövedelmű szülőknek megfelelő áron kapható babakocsi engem a szitakötőkre emlékeztetnek. A pótkatrészek pedig a dinoszauruszokra, akik tudvalevőleg véletlenül sem fordulnak elő, mivel a földtörténeti középkorban éltek.

Hanyas vagy? Hetvenötös? Akkor én azt mondom, hogy utalványos tej, mire te megkérdezted, hogy mi az? Akkor már én tudom, hogy te vidéki vagy. Mert a vidékiek hátrányos orr- és fültisztító pálcika; a községekben és a városok többiségében nem árulnak kedvelményes — utalványos — tejet.

S majd elfeledtem, pedig fontos: számos játszótérnek kénytelenek vagyunk az egyáltalán nem szoba-, illetve játszótértesztá kutyaikkal társberlethen készülni a valamikor eljövendő munkahétköznapokra. Persze te erre azt mondd, hogy örüljek a játszótérnek, mert bezeg nálatok az sincs. És ezen én veled együtt felháborodom. A mi számunkra ugyanis a játék a munka, vagyis a játszótér a munkahely. Te tehát munkahely nélküli vagy!...

Sok mindenről beszélhetnénk még, de nem akarjuk a jóhiszemű felnőtteket optimizmusukban megrendíteni. Azt hiszem, ugyancsak ideje lesz már felnőünk...

(Szente Szabolcs remélhetőleg utólagos jóváhagyásával) Szente Pál

A FARKASTÓL TANULTAM

(TÖRÖK NÉPMESE)

Valamikor réges-régen jó barátságban élt a róka, az oroszlán és a farkas. Kiválasztottak egy nagy barlangot és elhatározták, hogy ott együtt fognak enni. Minden nap külön-külön jártak vadászni, az elejtett vadat pedig hazavitték.

Egy nap a ravasz róka fölfalta a zsákmányt, és üres kézzel állított be a barlangba. A falánk oroszlán se vitt haza semmit. Csak a farkas hozta elejtett birkáját, galambját és egy fúrjet. Amint az oroszlán meglátta a zsákmányt, megparancsolta a farkasnak, hogy tegye középre, s így szólott hozzá:

— Hadd lássuk, hogyan osztod el hármunk között ezt a három állatot!

A farkas az oroszlánnak adta a birkát, magának a fúrjet, a galambot pedig a rókának.

— Azt hiszem, barátaim, testvériesen osztottam el.

A falánk oroszlán akkorát csapott mancsával a farkasra, hogy az nyomban elpusztult.

Azután a rókához fordult, hogy most ő ossza el a zsákmányt.

A róka először a galambot vetette az oroszlán lába elé, és így szólott:

— Ez uraságod reggelije. Azután a fúrjet:

— Ez meg a früstök uraságodnak.

Végül a birkát is az oroszlán lába elé vetette:

— Ez pedig, hogy jóllakjék uraságod.

Az oroszlán meg volt elégedve ezzel az osztózkodással. Megkérdezte a rókát, hogy kitől tanulta.

A róka a kinyúlt farkasra mutatott:

— Ettől a szegény farkastól tanultam, akit te egyetlen csapással leterítettél — felelte.

(Tasnádi Edit fordítása)

CENTRUMHÉTFŐ

férfiingek,
női és férfi
felsőkötöttáruk

20%

BFK

debreceni gyára
gyakorlattal rendelkező
gyors- és gépirót, anyag-
mozgató segédmunkást,
kávéfőzőt felvesz
(lehet nyugdíjas is)

JELENTKEZÉS:

Debrecen,
Nyugati utca 5-7. szám,
munkaügyi osztály.

Építőipari vállalat
felsőfokú anyaggyártási és szállítási vizsgával

felvételre keres anyag- és szállítási osztályvezetőt

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezés részletes önéletrajz
és eddigi tevékenység megjelölésével
„Mélyépítés 159 310”
jeligére kérjük a Hirdetőbe leadni.

A SZÜV DEBRECENI SZÁMÍTÓKÖZPONTJA
alkalmaz 18-25 év közötti

érettségizett nőket

adatregisztrálói munkakörbe, két műszakos beosztással.

Jelentkezni lehet: Debrecen, Komlóssy u. 45-47.
(Kossuth Egyetem mellett)

FELHÍVJUK

a lakosság, a vállalatok, intézmények és más szervezetek
figyelmét, hogy vállalatunk — az üzemeltetésében levő
salakbányákból — rövid teljesítési határidővel vállalja
töltésre, építésre, parkok és pályák készítésére kiválóan
alkalmas vegyes szénalakat, építési vörösisalakat és 0-20 mm
szemmagyságú rostált vörösisalakat szállítását.
Az érdeklődéseket és megrendeléseket az alábbi címen várjuk:

VOLÁN 2. SZ. VÁLLALAT

Salgótarján, Rákóczi út 247.

Telefon: 10-81/49

Telex: 022-9142

Középiskolai végzettséggel,
vas-gépipari jellegű szakmunkás-bizonyítvánnyal,
vagy
technikai képesítéssel rendelkező
dolgozót

előadói munkakörbe felvesszük

IPARI SZÖVETKEZETI GYAKORLAT
előnyben.

Pályázatokat „Irányító munkakör 159 261” jeligére
a Hirdetőbe kérjük leadni.

Az Orosházi Határőr Kerület Parancsnoksága

Minden keddi napon 9 órától 12 óráig
a lakánya hivatalos helyiségében
a határkerületi lakosság,
a sorállomány szülei részére,
kérelmek, panaszok, bejelentések intézése
céljából

fogadóórát tart

Az Igazságügyi
Könyvszakértői Iroda

keres

okleveles könyvvizsgálói
képesítéssel rendelkező

munkavállalót

szakértőként való
alkalmazásra.

JELENTKEZÉS:

Széchenyi u. 9. sz. alatt,
az irodavezetőnél.

Gyakorlattal rendelkező

anyagkönyvelőt

azonnali belépéssel

felvesz

a
Debreceni Köztisztasági
Szolgáltató Vállalat.

JELENTKEZÉS:
Debrecen, István út
122. szám alatt.

Megyei vállalat felvételre keres közgazdasági
egyetemet vagy számviteli főiskolát végzett,
néhány éves gyakorlattal rendelkező dolgozót

GAZDASÁGI TANÁCSADÓI

munkakörbe.

A pályázatokat

„Pénzügyesek, számvitelisek előnyben”
jeligére a Lapkiadó Vállalathoz kérjük.

Személygépkocsi-javításhoz. keressük felvételre:

- autószerelőket,
- esztergályost,
- szervizmunkást,
- telepi gépkocsivezetőt,
- segédmunkást anyagmozgatóknak,
valamint
- gépírnit tudó adminisztrátort.

XIII. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT

3. sz. karbantartó üzeme,
Debrecen, Szabadság útja 27. sz.

Jelentkezés: üzemvezetőnél.

Gépirónót keres azonnali belépéssel, lehet kezdő is a kabai
Vörös Csillag Mgtysz tervezési
osztályán, Debrecen, Fáskola u.
34. sz.

Takarítónót azonnali belépéssel
felvesszük. Beruházási Vállalat,
Mester u. 1. sz.

Felvesszük szerkezeti lakatos
és hegesztő szakmunkásokat és
betanított munkásokat, valamint
segédmunkásokat. Berezés Kol-
lektiv szerződés szerint. MEZŐ-
GEP 4. sz. gyáregység, Hajdú-
szoboszló, Szováti út 49. sz.

A Tiszántúli Gázszolgáltató és
Szerelő Vállalat, Hajdúszoboszló,
Rákóczi u. 184. üzemfenntartási
osztályára felvesszük legalább 5
éves gyakorlattal rendelkező gép-
észerelőket, vagy építőgépszak-
üzemőröket gépi állásokhoz. Ga-
zdasági csoportvezetői munká-
körbe. Berezés megegyezés
szerint.

A Látványtervezési Építő- és Vegyes-
ipari Szövetkezet azonnali belépé-
ssel felvesz építésvezetőt, építő-
ipari technikus és műveztetőt.
Jelentkezni személyesen Lát-
ványtervezési Osztályon, Debrecen, Pásti
u. 5. sz. alatt.

Dolgozókat alkalmaznak

DEASZ textilüzemében női sza-
bó szakmunkásokat és betanított
varrónőket felvesz. Csökkentett
munkakapacitású dolgozókat be-
tanítunk, a betanulás idejére
biztosított bért adunk. Jelentke-
zés: Debrecen, Péterfia u. 32.,
üzemvezetőnél.

DEASZ lakáskarbantartó rész-
legébe takarító és ablaktisztító
munkásokat, a háziorvosi szolgá-
latás területére bádógos, ügyes,
tehetősebb és villanyszerelő sza-
kmunkásokat felvesz. Jelentkezés:
Debrecen, Péterfia u. 38., üzem-
vezetőnél.

Felvesszünk filmkiadói munka-
körbe férfi dolgozókat 1979. június
1-ji belépéssel. MOKÉP kirendelt-
ség, Szoboszló út 21. sz.
A Debreceni Minőségügyi Szabó-
ipari Szövetkezet elemző közgaz-
dász felvesz. Jelentkezni lehet:
főkönyvelőnél. Debrecen, Pásti
u. 5. sz. alatt.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Minijárón házresz el-
adó Jókai u. 37. sz. Er-
deklődni hétköznap 17
óra után, szombat, va-
sárnap egész nap.

Hajdúszoboszló. Mó-
ricz Zs. u. 5., kertés
családi ház eladó.

Két és fél, háromszobás
társasházba társakat
keressük. „Hagyomány-
os építkezés” jeligére
a kiadóba.

Pesti két buszmal meg-
közelíthető. Pecelen 3
szobás, alapbútorított, 390
négyzetméteres telken álló
téglaépítésű ház. Hozzá-
értékelés lehetséges. Erde-
klődni lehet: Elnöki Al-
bert, Pécel, Korányi u.
22.

Eladó belvárosi kétszo-
bás, összkomfortos, egy-
szoba-konyhás, központ-
i fűtéses, kertés családi
ház. „Mindenes közeli”
jeligére a kiadóba.

LAKÁS

Kétszobás szövetkeze-
ti lakás sürgősen eladó
Nyár u. 20. IV. 14.

Kétszobás társas-
lakás garázzsal eladó.
Erdeklődni este 6 óra után.
Mikszáth u. 9. III. 1.

Elsőszobájú Kossuth
utcai udvari 2 szobás,
komfortos tanácslaká-
sunkat egy + két fél
szobás tanácsira. „III.
személyzet” jeligére a ki-
adóba.

Nagyterjedelmű másfél szoba
étkezős társasházi lakás
370 ezer kp. + OTP-át-
vállalással eladó. Cím:
Rónyai, Nyíradony, Arany
J. u. 2.

ÁLLÁS

Nyugdíjas adminis-
tratív nőt napi 4 órára
felvesszük. Arany J. u.
13.

Június elejére közmű-
telek leszedéséhez 64
személyt keresek 300
négyzetméteres területre.
„Apafaló” jeligére a ki-
adóba.

BÚTOR

Mindenféle szep bútor
vétele és eladása. Arany
János u. 13. Telefon:
20-019.

INGATLAN

Vámospercsen, a gép-
állomás mellett 300 négy-
zetméter területű ingatlan
eladó. Érdeklődni: Deb-
recen, Új u. 33. Vámos-
percsen, Ságvári u. 21.

ALBÉRELET

Ures egy- vagy másfél
szobás lakást bérelni.
„Főbérlet nélküli”
jeligére a kiadóba.

Egy vagy másfél szoba-
s, lehetőleg bútorozat-
tal lakást bérelni.
„Fiatalszobák” jel-
igére a kiadóba.

Fiatalszobák bútor-
ozott albérletet keres
fürdőszoba-haszná-
lattal július 1-től. „Nem
dohányzók” jeligére a ki-
adóba.

Meghatározott időre
egy férfi albérletet ke-
res. „Befogadó nyitól-
zat szükséges” jeligére
a kiadóba.

ÁLLÁS

Nyugdíjas adminis-
tratív nőt napi 4 órára
felvesszük. Arany J. u.
13.

Június elejére közmű-
telek leszedéséhez 64
személyt keresek 300
négyzetméteres területre.
„Apafaló” jeligére a ki-
adóba.

BÚTOR

Mindenféle szep bútor
vétele és eladása. Arany
János u. 13. Telefon:
20-019.

HÁZASSÁG

30 éves, 165 cm magas,
karcsú tanárnő igaz tár-
sast keres házasság cél-
jából 40 évesig, diploma-
s férfi személyesen.
Csak komoly szándékú
írjon. „Biologus” jeligére
a kiadóba.

JÁRMŰ

Renault 16-os sze-
rnyvezékes, sürgősen
eladó Bajcsy-Zs. u. 62.

GÉP ÉS SZERSZÁM

M 21 Voika bontva és
működő állapotban. Warsza-
motor eladó. Érdeklődni:
Gergely u. 5. Vas Ist-
ván.

EGYÉB

Fellett paradicsom-
paprikapalánta nagy té-
rben is. Berezdi u.
9.

Kerítésdrótfontár. Ár-
enyedéssel minden
mértékben kapható, díj-
mentesen házhoz szállít-
va. Hatvan u. 34.

6-700 db szováti ce-
rep eladó. Bajcsy-Zs. u.
62.

Szobafestést, mázo-
lást, tapétázást, parket-
tázást, csiszolást, mű-
anyagragasztást, köm-
belenek és rövid határ-
lővel vállalatunk 22-198,
Csobán, Varga.

Berettyőfaluban for-
galmass helyen üzlethelyi-
séget vagy faház felül-
tására alkalmas helyet
keresek. Ajánlatokat
„Butik” jeligére a ki-
adóba.

Horganyzott cső 4 db
eladó, félcélos. Bujdosó
u. 46.

Május 21-től június 2-ig

MŰSZAKI VÁSÁR A CENTRUM ÁRUHÁZBAN

Minden televízióhoz 400 Ft értékű
ajándékutalványt adunk.

RIGA KISMOTOR 1000 Ft-tal
KOMÁR KISMOTOR 1500 Ft-tal

vásárolható most olcsóbban

(amíg a készlet tart)

A CENTRUM ÁRUHÁZBAN

A Debreceni Minőségügyi Szabó
ipari Szövetkezet szerződésel
bérletszámolót vesz fel. Jelent-
kezni lehet: Pásti u. 5., a számvit-
elt vezetőnél.

H.-B. m.-i Szolgáltató Ipari
Vállalat pocsjai betongyártó te-
lepre felvételre keres GF-500
típusú nagynyomású gyors-
fejlesztő berendezés kezelési
vizsgálóval rendelkező dolgozót.
Jelentkezés: Pocsaj, betonüzem,
a telepvezetőnél.

H.-B. m.-i Szolgáltató Ipari
Vállalat, Bem tér 30. felvételre
keres több éves szakmai gyakor-
lattal és képesítéssel rendelkező
terv-statisztikus és anyagköny-
velőt. Jelentkezés a személyzeti
vezetőnél.

Felvesszünk autószerelő-
munkásként karosszérialakatos, kár-
pilos, autóvillamosági szerelő
szakmunkásokat, CO-hegesztőt.
Jelentkezés: Finommechanikai
Vállalat, Debrecen, Szabadság
útja 92. sz.

DEASZ felvesz közgazdasági
technikummal és kalkulációs
tanfolyammal rendelkező gyakor-
lott utóalkukátor, gyors- és
gépíró, valamint területi elő-
adó munkakörbe nyomdai para-
technikust. Jelentkezés: Debrecen,
Rákóczi utca 37. sz., szemé-
lyzeti osztály.

Az EVM Építőgépkészítő-
Képző Központ (4034 Debrecen,
Bókányi Dezső u. 84. sz.) azonnali
belépéssel takarítónót al-
kalmaz. Jelentkezni a központ
gondnokánál lehet.

Vasipari gyakorlattal raktár-
vezetőt és gépjármű-vezetőt enge-
délytel rendelkező anyagszer-
elő felvesszünk. Jelentkezéseket
részletes önéletrajzzal „Leinform-
álható 159 256” jeligére a Hir-
detőbe.

Gyakorlott horizonteszerelő,
lyos, csúcsesztergályos, maros,
szerzőkészítő, villanyszerelő,
tmk-lakatos, CO-hegesztő, gép-
festő, szerkezetlakatos szak-
munkásokat, betanított revolver-
esztergályosokat és anyagmoz-
gató segédmunkásokat felvesz a
Fémfeldolgozó Ipari Szövetkezet,
Vágóhid u. 3A.

H.-B. m.-i Szolgáltató Ipari
Vállalat felvételre keres főisko-
lai vagy technikai vezetésig
rendelkező szervezőket a
hajdúszoboszlói, a vámosper-
csi és a debreceni kirendeltsé-
gére. Jelentkezés: Debrecen,
Bem tér 30., személyzeti vezető-
nél.

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk,
hogy a legrégább feleség,
a legszerebb szívű gyermek,
testvér, meny, sógoron és ro-
kon,

DEVENYI BIRÓ ILONA
egyetemi tanársegéd 1979. Ápr-
ilis hó 24-én, életének 75.
nagyban boldog házasságának
első évében rövid, súlyos
szívdaganat után eltávozott sz-
rettel köréből. Drága halot-
tunk búcsúztatását 1979. má-
jus hó 14-én, Budapesten, a
Farkasréti temetőben, a ref.
egyház szertartása szerint
tartottuk. A gyászoló család.
Lakás: Debrecen, Arpad tér
3.

A Debreceni Dohánygyár SZEZONMUNKÁRA

dolgozókat keres
a Hevesi dohány
válogatásának idejére,
amely előreláthatólag
augusztustól novemberig
tart.

Jelentkezni lehet
— előjegyzésre —
a munkaügyi osztályon.
Debrecen, Vágóhid u. 2.

Legnagyobb öröm! Játsszon gyermekével!

GYERMEKNAPI

JÁTEKVÁSÁR

játékok és egyes fényképezőgépek
30%-os
engedménnyel kaphatók
május 21-től 26-ig
JÁTEK- és papír-
szaküzleteinkben.

Reklámár!

csak május 21-től 30-ig
ifisórt 700,- Ft
mini tenisz 350,- Ft
debreceni és vidéki
szaküzleteinkben.

VIKER

Felesleges várakozás nélkül

biztosítsa gépkocsija
szervizmunkáinak pontos időpontját.
Jegyeztesse elő szervizigényét
a 17-866-os telefonszámon.

Ne feledje, a

BSZV-SZERVIZ

— minden időben —
az Ön rendelkezésére áll,
Debrecen, Diószegi út 32-34. sz. alatt.

ÜZEMIDŐ:

személygépkocsi: 6-22 óráig,
tehergépkocsi: éjjel-nappal, folyamatosan,
szabad szombat nincs.

Vá

Az utób-
16s, Debr-
döntő mó-
lódését na-
politikai
ben Létr-
és a DM-
vezetői kö-
szervek ve-
debreceni
gyei és a
náci szen-
nak tartó-
let létreho-
Az új e-
kás Vasu-
kék-sárga
DMVSC
és az egy-
alapító kö-
DVSC és
mosan eg-
létrejön.
főiskolák.
ban a tud-
kapcsolat
majd a n-
egyesület
a DVSC-
keleti cso-
jövőre a
míg az új
DMTE-
A mag-
tendenciá-
mutatták
bázissal
tudják bi-
sporthoz
ismert, h-
gi sport-
tól, mily-
tanak a
csapatospo-
egy kiseb-
sítani tu-
nem. A k-
éppen ez-
lentős tá-
biztató t-
gi sportja
Debrec-
ben vető-
nem 197-
DMTE. A
feltételek
rehozását
tolt létes-
hoz, és e-
ki NB I-
A megyei
sportpolit-
az erők
sében. E-
sületi fű-
kém kije-
szakosztá-
ta, hogy
peljenek
ve előke-
dolt vár-
nek befe-
feltételek
A két-
egy-két-
azonos sz-
egyesület
számára
tudja a s-
kedvező-
lisan az
tályai, sp-
szanak a
tályában
egyesület
osztálya
Debrecen
szellemi-
méltó sp-
gyen. Az
sportkör-
nyegesen
hat az O-
években
Kétség

Az utób-
16s, Debr-
döntő mó-
lódését na-
politikai
ben Létr-
és a DM-
vezetői kö-
szervek ve-
debreceni
gyei és a
náci szen-
nak tartó-
let létreho-
Az új e-
kás Vasu-
kék-sárga
DMVSC
és az egy-
alapító kö-
DVSC és
mosan eg-
létrejön.
főiskolák.
ban a tud-
kapcsolat
majd a n-
egyesület
a DVSC-
keleti cso-
jövőre a
míg az új
DMTE-
A mag-
tendenciá-
mutatták
bázissal
tudják bi-
sporthoz
ismert, h-
gi sport-
tól, mily-
tanak a
csapatospo-
egy kiseb-
sítani tu-
nem. A k-
éppen ez-
lentős tá-
biztató t-
gi sportja
Debrec-
ben vető-
nem 197-
DMTE. A
feltételek
rehozását
tolt létes-
hoz, és e-
ki NB I-
A megyei
sportpolit-
az erők
sében. E-
sületi fű-
kém kije-
szakosztá-
ta, hogy
peljenek
ve előke-
dolt vár-
nek befe-
feltételek
A két-
egy-két-
azonos sz-
egyesület
számára
tudja a s-
kedvező-
lisan az
tályai, sp-
szanak a
tályában
egyesület
osztálya
Debrecen
szellemi-
méltó sp-
gyen. Az
sportkör-
nyegesen
hat az O-
években
Kétség

Az utób-
16s, Debr-
döntő mó-
lódését na-
politikai
ben Létr-
és a DM-
vezetői kö-
szervek ve-
debreceni
gyei és a
náci szen-
nak tartó-
let létreho-
Az új e-
kás Vasu-
kék-sárga
DMVSC
és az egy-
alapító kö-
DVSC és
mosan eg-
létrejön.
főiskolák.
ban a tud-
kapcsolat
majd a n-
egyesület
a DVSC-
keleti cso-
jövőre a
míg az új
DMTE-
A mag-
tendenciá-
mutatták
bázissal
tudják bi-
sporthoz
ismert, h-
gi sport-
tól, mily-
tanak a
csapatospo-
egy kiseb-
sítani tu-
nem. A k-
éppen ez-
lentős tá-
biztató t-
gi sportja
Debrec-
ben vető-
nem 197-
DMTE. A
feltételek
rehozását
tolt létes-
hoz, és e-
ki NB I-
A megyei
sportpolit-
az erők
sében. E-
sületi fű-
kém kije-
szakosztá-
ta, hogy
peljenek
ve előke-
dolt vár-
nek befe-
feltételek
A két-
egy-két-
azonos sz-
egyesület
számára
tudja a s-
kedvező-
lisan az
tályai, sp-
szanak a
tályában
egyesület
osztálya
Debrecen
szellemi-
méltó sp-
gyen. Az
sportkör-
nyegesen
hat az O-
években
Kétség

Az utób-
16s, Debr-
döntő mó-
lódését na-
politikai
ben Létr-
és a DM-
vezetői kö-
szervek ve-
debreceni
gyei és a
náci szen-
nak tartó-
let létreho-
Az új e-
kás Vasu-
kék-sárga
DMVSC
és az egy-
alapító kö-
DVSC és
mosan eg-
létrejön.
főiskolák.
ban a tud-
kapcsolat
majd a n-
egyesület
a DVSC-
keleti cso-
jövőre a
míg az új
DMTE-
A mag-
tendenciá-
mutatták
bázissal
tudják bi-
sporthoz
ismert, h-
gi sport-
tól, mily-
tanak a
csapatospo-
egy kiseb-
sítani tu-
nem. A k-
éppen ez-
lentős tá-
biztató t-
gi sportja
Debrec-
ben vető-
nem 197-
DMTE. A
feltételek
rehozását
tolt létes-

Városérdek, közérdek

Az utóbbi napokban rendkívül jelentős, Debrecen és a megye sportéletét döntő módon befolyásoló és annak fejlődését nagymértékben elősegítő sportpolitikai döntések születtek Debrecenben. Létrejött a megállapodás a DVSC és a DMTE, valamint a bázisszervek vezetői között. Az illetékes országos szervek vezetői egyetértettek a két nagy debreceni egyesület fúziójával. A megyei és a Debrecen városi párt- és tanács szervek támogatják és indokoltan tartják az új városi sportegyesület létrehozását.

Az új egyesület neve Debreceni Munkás Vasutas Sport Club lesz, színe: kék-sárga, Debrecen város színe. A DMVSC versenyzői mezét a város színe és az egyesület új jelvénye — a két alapító klub jelképeivel — ékesíti. A DVSC és a DMTE fúziójával párhuzamosan egy másik egyesületi fúzió is létrejön. A debreceni egyetem és főiskolák, valamint a veüik (elsősorban a tudományos kutatómunka terén) kapcsolatban levő üzemek alkotják majd a másik nagy debreceni sportegyesület keretét. Így — amennyiben a DVSC megnyeri a labdarúgó NB II. keleti csoportjában a bajnokságot — jövőre a DMVSC az NB I-ben játszik, míg az új főiskolai klub csapata a DMTE helyén, az NB II-ben szerepel.

A magyar sportélet fejlődésének tendenciái az utóbbi évtizedben azt mutatták, hogy csak jelentős anyagi bázissal rendelkező nagy egyesületek tudják biztosítani a modern verseny-sporthoz szükséges feltételeket. Közismert, hogy mit követel ma a minőségi sport a sportolótól és az egyesülettől, milyen követelményeket támasztanak a különböző szövetségek a csapatsportágakkal szemben. Ezeket egy kisebb egyesület ideig-óráig biztosítani tudja, hosszabb távon viszont nem. A két debreceni egyesület fúziója éppen ezért tekinthető rendkívül jelentős sportpolitikai lépésnek, amely biztató távlatot teremt a város minőségi sportja számára.

Debrecenben nem az utóbbi hetekben vetődött fel a fúzió gondolata, hanem 1973-ban, amikor megalakult a DMTE. Akkor még nem érték meg a feltételek egy nagy városi sportkör létrehozásához. A DMTE azonnal hozzálatott létesítményfejlesztési programját, és ezzel párhuzamosan célul tűzte ki NB I-es labdarúgócsapat létrehozását. A megyei párt- és 1976 őszén hozott sportpolitikai határozata állást foglalt az erők további koncentrációja kérdésében. Ebben a határozatban nem egyesületi fúzióról volt szó, de sportáganként kijelölte azokat az egyesületeket, szakosztályokat, amelyekről azt várta, hogy azok az I. osztályban szerepeljenek. Ez a határozat lényegében véve előkészítő mozzanata volt egy átrendezett városi sportkonceptiónak, amelynek befejezésére most értek meg a feltételek.

A két egyesület fúziója — miután egy-két kivételtől eltekintve nincsenek azonos szakosztályok — mind a sportegyesület egészé, mind a szakosztályok számára egyértelműen biztosítani tudja a sportolás eddigénél lényegesen kedvezőbb feltételeit. Nem tűnik irreálisnak az a cél, hogy a DMVSC szakosztályai, sportolói jelentős szerepet játszanak a nemzeti bajnokságok I. osztályában, belátható időn belül az egyesületnek több A-kategóriás szakosztálya lehet. Adott a lehetőség, hogy Debrecennek, a Tiszántúl gazdasági és szellemi központjának rangjához méltó sportegyesülete és sportlétele legyen. Az új klub rövidesen kiemelt sportkör lehet, ez esetben a város lényegesen nagyobb támogatást kaphat az OTSH-tól, mint a korábbi években.

Kétségtelen, hogy a fúzió a konven-

ciókkal való szakítást jelenti, de Pécs, Zalaegerszeg, Salgótarjánban, Nyíregyházán sem volt könnyű szakítani a hagyományokkal, s ma ezeknek a városoknak az egyesülés útján létrejött új klubjai lényegesen jobb eredményeket érnek el, mint elődeik.

Bizunk abban, hogy Debrecenben a város vasutasársadalmá, a bázisszervek munkásgárdája megtalálja szeretett csapatát, szórakozását.

A DMVSC mellett létrejövő, jelentős bázissal rendelkező főiskolai sportegyesület pedig kihasználja az egyetemekben levő vonzerőt, és biztosíthatja a közvetlen utánpótlást, szinte kínálja a lehetőségét a debreceni sportélet fejlődésének, további gazdagodásának.

Reméljük, hogy a DVSC megnyeri a bajnokságot az NB II. keleti csoportjában, és feljut az NB I-be. Ebben az esetben az NB I-es csapat fenntartása és egy másik feljutásának támogatása meghaladja a város erőit. Debrecen számára nemcsak az a fontos, hogy NB I-es labdarúgócsapata legyen, hanem az, hogy az tartósan ott is szerepeljen. Ennek az egyik lehetőségét teremti meg a fúzió. A szakosztály létesítményhelyzete nagyszerű lesz. Többek között négy füves és négy salakos pályán edzhetnek a labdarúgók (serdülők, ifjúságiak, felnőttek).

Kétségtelen, hogy erős érzelmi szálak fűzik a szurkolókat, sportrajongókat a DVSC-hez és a DMTE-hez. A régi kluboktól való búcsú nem lesz egyszerű, de meggyőződésünk, hogy ahogyan a DMVSC névben benne vannak a két klub nevének betűi, úgy az új egyesületben együtt él a két régi. Olyan megoldás született Debrecenben, amelyet az értelem hallgatva kell támogatnia a DVSC és a DMTE régi és új szurkolótáborának. A fúzió létrejöttével az egyéni érdek röle emelkedett a közérdek, a kluboké fölé a város érdeke.

A DVSC minden bizonnyal NB I-es joghoz juttatja a várost, a DMTE az ország egyik legjobb sportlétesítménykomplexumát mondhatja magának, e két tényező együtt hordozza magában a jövő perspektíváit, az elkövetkezendő évek szép sportsikereit.

Természetesen a fúzió felvet érzelmi vonatkozásokat túl személyi problémákat is. A két klub és a bázisszervek vezetői megegyeztek abban, hogy gondoskodnak a két klub minden alkalmazottjáról. Ugyanez vonatkozik a két egyesület sportolóiira is. A súlyemelő-szakosztály a fúzió által erősödik, mindenkinek helye lesz az új egyesületben. Ez vonatkozik az atlétákra is. Igényt tart az egyesület a két labdarúgó-szakosztály valamennyi játékosára. Mindezek azt bizonyítják, hogy a fúzió létrejöttével nem okoz törést egyetlen sportoló pályafutásán sem.

A DMVSC azokat a sportvezetőket várja az egyesület elnökségébe és a szakosztályok vezetőségébe, akik az egyesületet ugyanúgy magukénak érzik, mint a régi.

A DMVSC Debrecen város és — tegyük hozzá mindjárt — Hajdú-Bihar megye egyesülete lesz. Azt várjuk a DVSC és a DMTE híveitől, hogy az új klub, a DMVSC szurkolóivá váljanak. A fúzió nem a DVSC és a DMTE ellen jön létre, hanem a két egyesület, Debrecen sportlétele érdekében. A két klub egyesülése sportpolitikai szükségessé válik, amely megteremtí a debreceni sportolók, ezen belül az NB I-es labdarúgócsapat élvonalbeli tartós szereplésének feltételeit.

Bizunk abban, hogy a szurkolók, a város sportszerető közönsége megérti és felismeri a sportpolitikai döntés előnyeit, támogatják a létrehozandó új sportegyesületet, és napról napra nő majd a DMVSC szurkolóinak tábora.

Dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke
Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára

Kiemelkedő sportesemények

Atlétika
Egyetemi sporttelep, 8 óra: Az országos ifjúsági csapatbajnokság második fordulója, befejező versenyszámok.

Cselgáncs
Dózsa sportcsarnoka, 8.30 óra: Országos felnőtt rangsorverseny, a D. Dózsa rendezésében.

Kézilabda
MEDICOR-pálya, 10 óra: D. MEDICOR—Miskolci Spartacus (női NB II.).

Vidéken: Nádudvar—D. Dózsa II. (17.30, férfi megyei), Hajdúszoboszlói Boeska—Létavértes (9, női megyei), Püspökladány—Hajdúböszörmény (8.45, női megyei), Püspökladány—Hajdúböszörmény (9.45, férfi megyei), Vámpércs—Berettyóújfalu (16, férfi megyei), Polgár—Berettyóújfalu (9, női megyei), Balmazújváros—D. Dózsa (9, női megyei), Derecske—D. Vörös Meteor (10, női megyei).

Kosárlabda
DVSC-pálya, 11 óra: DVSC—Kiskunfélegyházi Vasas. Női NB II-es bajnoki mérkőzés.

Labdarúgás
Nagyerdei Stadion, 17 óra: Debreceni VSC—Honvéd Papp József SE (Kuti). NB II-es bajnoki mérkőzés. — DVSC-pálya, 11.30 óra: DVSC—Vasas (NB-s serdülő). — 12.45 óra: DVSC—Vasas (NB-s ifjúsági). — DMTE-pálya, 14 óra: DMTE—Ozdi Kohász (NB-s serdülő). — 15.45 óra: DMTE—Ozdi Kohász (NB-s ifjúsági).

Vidéken: Megyei bajnokság (17 órától): Létavértesi Vörös Meteor—Berettyóújfalu SE, Bányás—DEAC, Püspökladányi MAV Egyetértés—D. Volán, Nyíradony—Derecske, Nádudvari Vörös Csillag—Hajdúdorog, Kaba—Hajdúnánás, Hajdú Vasas—Hajdúszoboszlói Boeska.

Röplabda
Böszörményi úti pálya, 10 óra: DASE—Kazincbarcikai Vegyész.

Férfi NB II-es bajnoki mérkőzés.

Sakk
Egyetemi kémiai épület, 9 óra: DEAC—Volán SC. OB I-es csapatbajnoki mérkőzés.

Súlyemelés
Városi sportcsarnok, 10 óra: Erősödj! Sportvetélkedő. Az edzett ifjúságért sportmozgalomban.

Tájfutás
Bánk, Béke Tsz., 9 óra: Hajdú-Bihar ez évi felnőtt, ifjúsági, serdülő női, férfi váltó bajnoksága.

Teke
Hajdúnánási pálya, 8 óra: Hajdúnánás—Szabolcsi Építők. NB III-as csapatbajnoki mérkőzés.

Tömegsport
Hajdúszoboszlói Gázláng sporttelep, 8 óra: Városi tömegsportnap, több sportágban. Az edzett ifjúságért.

A Nagyerdei Stadionban: DVSC—Papp J. SE Mezőtúron játszik a DMTE

Ma délután öt órai kezdettel rangadót játszik a DVSC NB II-es labdarúgócsapata a jó játékerőt képviselő Papp József SE ellen a Nagyerdei Stadionban. Az elmúlt heti pontvesztés után fokozott jelentősége van a mai találkozónak, a vasutascsapat győzelmé az utolsó előtti lépést jelentheti az NB I. felé vezető úton. Telegi Gyula edzőnek összeállítási gondjai vannak, ugyanis Timár is a sérültek listájára került Sziágyártó, Tóth F. és Lipók mellé. A jobb szélső aligha léphet pályára vasárnap, a többi sérült játékos noha edz, szintén nem jöhet számításba az összeállításnál. Ennek ellenére Telegi Gyula bízik abban, hogy csapata megszerzi mindkét bajnok pontot, és megerősíti vezető helyét a bajnoki táblázaton. A várható összeállítás: Szabó — Kiss, Szigeti, Potyók, Halla — Menyhárt, Sallai — Czikora, Tóth E., Maczkó, Nérey. A kispadra Lukács, Fodor és Timár kerül. A találkozót játékezője Kuti lesz.

A DMTE elmúlt vasárnapi biztos győzelmé után a pontszerzés reményében utazik Mezőtúrra. A debreceniek legálább az egyik pontot haza szeretnék hozni. Gondot okozott Puskás dr.-nak a héten Bözsöny sűrűsége, Buglyó is harc-képtelen. A pályára lépő tizenegyet az alábbi keretből jelöli ki a vezető edző: Szabó, Elekes, Szűcs, Csiki (Bözsöny), Vékony, Pistár, Újvári, Lakatos, Jankovics, Szabó A., Bodonyi, Tabár, Homonnai, Durucskó. A mérkőzést Kávai vezeti.

Balmazújváros—D. Kinizsi 5-2 (0-1)

Szombaton kora délután játszották le Balmazújvárosban, háromszáz érdeklődő előtt a Balmazújvárosi Lenin TSE—D. Kinizsi megyei labdarúgó bajnoki mérkőzést. A kiküldött játékezők, a miskolci Gonda nem érkezett meg időre, így szükség-játékezőketént Dalányi bíráskodott — jól.

Balmazújváros: Szabó I. — Radócz, Juhász, Kiss, Szabó II., Jónás, Adorján (Dobi), Szarvas, Urbán, Vaszilko, Tar. — **D. Kinizsi:** Kiss — Mándi, Németi, Szabó, Mártha, Vársárhelyi, Orenstein, Ács, Laboncz, Makszin, Andrkó.

Forró napsütésben kezdődött a játék, a debreceniek két tiszta helyzetet kihagytak. A hazaiak átvették a játék irányítását, azonban egy Kinizsi-szögletből Makszin gól fejt (29. p). Fordulás után az újjáiroiak me-

zőnyfölényben voltak, s a 63. percben Urbán fejszaggal egyenlített. Egy váratlan ellentámadásból Laboncz ügyes egyéni teljesítménnyel ismét a Kinizsit juttatta vezetéshez (74. p), de ezután hengereltek a hazaiak és Szabó II. 18 méterről (79. p), majd két perc múlva Vaszilko egyéni játékkal szerzett gólt, majd a 84. percben Urbán fejszaggal 4-2-re alakította a mérkőzés állását. A 88. percben Tar a 16-osról jól eltalált lövéssel beállította az 5-2-es végeredményt.

A rangadó jellegű mérkőzés nagyobb részében, főleg szünet után a Balmazújváros lendületesebben, nagyobb erőbedobással játszott és ilyen különbséggel is biztosan győzött az eléggé lélektelenül és gyengén játszó bajnokjelölt ellen. Jók: Kiss, Jónás, Urbán, Tar, illetve Kiss A.

Kézilabda Tatabánya—D. Dózsa 34-25 (15-11)

Szombaton délután Tatabányán, ezer néző előtt, Haidé és Tekauer bíráskodásával játszották le a Tatabányai Bányász—D. Dózsa férfi kézilabda NB I-es bajnoki mérkőzést. A találkozón a hazaiak kilencgólos győzelmet arattak.

Tatabánya: Szabó — FLASCH 4, Katona 2 (1), Bábos 4, GUBÁNYI 9, PÁL 3, Kontra 7 (4) — csere: Bognár 2, Mészáros 2, Pánovics 1. — **D. Dózsa:** Hoffmann — Gottdiener 1, Kor-dás 1, dr. Süvöltős 1, Kor-mos, VARGA 17 (2), Garzó 2 — csere: Szabó, Lukács 3, Juhász, Molnár, Kertész.

A debreceniek szereztek meg a vezetést, majd 3-3-ra alakult az eredmény. Később a D. Dózsa 10-7-re elhúzott, azonban ezután a hazaiak zsinórban hét gólt értek el. Fordulás után változatos volt a küzdelem, s a hazai környezet előnyét élvező Tatabánya a befejezésig növelte előnyét, s végeredményben 34-25-re nyert.

A mérkőzésen Tatabánya nyolc büntetőből ötöt, a D. Dózsa háromból kettőt értékesített. A Tatabányából négy, a D. Dózsából 12 per-cet töltöttek a játékosok a „büntetőpadon”.

Árvay Sándor

XIII. férfi tornász EB

Essenben pénteken a késő esti órákban fejeződtek be a XIII. férfi tornász EB egyéni összetett versenyeinek küzdelmei. A három nagy esélyes: a bolgár Delceve, a szovjet Gyityatyn és a nyugatnémet Gienger volt az aranyérem várományosa. Gyityatyn talajon, Gienger gyűrűn hibázott, így a bolgár fiú szerezte meg a győzelmet.

A magyar tornasportot három versenyző képviselte, közülük Kovács Péter volt a legeredményesebb, a hatodik helyet szerezte meg. Ha a lötlengés gyakorlata jobban sikerül, még előkelőbb helyezést érhetett volna el.

Európa-bajnok Sztojan Delceve (bolgár) 57,75, 2-3. **Bogdan Makuc és Alekszandr Tkacsov (szovjet)**, 4. **Gyityatyn (szovjet)** 57,35, 5. **Lutz Mack (NDK)**, 57,25, 6. **Kovács Péter** 56,95, ... 15. **Kramarics György** 56, ... 19. **Guczoghy György** 55,70.

Szovjetunió—Magyarország 2-2 (1-1)

Gulyás László, az MTI kiküldött tudósítója jelenti: **Tbiliszi stadion**, 75 000 néző, vezette: Mcginlay (Skócia). **Góllövők:** Csesznokov, illetve Tatar.

Szovjetunió: Gontar — Bereznov, Adzsem, Bubnov, Mahovikov — Daraszeliya, Macsaidze, Koridze — Csesznokov, Sengellija, Blohin.

Magyarország: Tóth Z. — Török, Kocsis, Bálint, Tóth J. — Kovács B., Tatar — Pusztai, Nyilasi, Töröcsik, Magyar.

Nagyon magabiztosan kezdett a szovjet csapat. A 22. percben a hazaiak megszerették a vezetést. A támadást támadásra indító Bereznov felfutott, beléte a labdát. Blohin elkapta előle a fejét, a magyar védőket ezzel megrá-varta és a tisztán álló Csesznokov közelről, kicsit szögrol job-bal a magyar kapuba helyezte a labdát. Tóth Z. tehetetlen volt. Rögton után csere volt a magyar csapatban, Török lejtett, Martos állt a helyére.

A 33. percben a szögletről Magyar löte be a labdát jobbal. Gontar alafutott és a mindig jó-kor érkező Tatar jobbal nagy biztonsággal helyezte a kapu középsébe (1-1).

Eléggé hosszú szünet után változatlan összeállításban jöttek ki a csapatok a pályára. Az 55. percben Kovács Bélát a ferencvárosi Rab váltotta fel. A 63. perc meghozta a vezetést: Töröcsik kigyózott át a szovjet védelmen a lehető legjobb pillanatban és legjobb helyre küldte a labdát Pusztainak, a veterán jobb-szélső nyugodtan jobb belsővel küldte a labdát a jobb kapuba mellé. Gontar elnyújtott lába mellett (2-1). A 64. percben Bubnov túl keményen szerelte Töröcsiket sárga lapot kapott érte. A 70. percben Szimonyan szövet-ségi kapitány cserélt, elsősorban a helyi közönség követelésére, Koridze helyére Kipianit küldte be. A 75. percben erősen vitatható góllal egyenlített a szovjet válogatott, Blohin beadására Kipiani és Sengellija ugrott fel, a labda az utóbbi fejeéről került a kicsit kékledő Tóth Z. mellé, aki utána kapott, a partjelző azonban beintett, gólt jelzett és Mcginlay megadta (2-2). A 79. percben Bubnov ismét Töröcsikkel szemben szabálytalankodott, a játékező kiállított, tíz fere csökkent a hazai csapat. A 80. percben Tatar eldönthette volna a mérkőzés sorsát. Közélről azonban fejest Gontar ki tudta ütni. A 82. percben újabb csere volt a szovjet válogatottban, Csesznokov helyére Zsupikov került.

Az EB 6. selejtező csoportjában a szovjet-magyar mérkőzés után az állás a következő:

1. Görögország	5	2	12	12:7	5
2. Magyarország	5	1	22	6:8	4
3. Finnország	3	2	1	6:9	4
4. Szovjetunió	3	1	1	4:3	

Kitüntették az asztaliteniszezőket

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa a phenjani világbajnokságon, valamint a korábbi VB, EB küzdelmeiben kiemelkedő eredményt elért asztaliteniszezőket, az őket felkészítő szövetségi és egyesületi edzőket, valamint vezetőjüket, munkájuk elismeréséül kitüntetésben részesítette.

A Sport Eredményem arany fokozatát kapták: Gergely Gábor, Jónyer István, Klampár Tibor és Magos Judit versenyzők, dr. Lakatos György, a szövetség elnöke, Berczik Zoltán vezető-edző és Sidó Ferenc, a Bp. Spartacus edzője; ezüst fokozatot dr. Ormai László, a Statisztika, Rózsás Péter, a BVSC, és Volper László, a KSI edzője, dr. Martos Mihály, a válogatott keret orvosa; bronz fokozatot Szabó Gabriella versenyző. Elismerésben részesültek Oláh Zsuzsa, Urbán Edit, Kreis Tibor és Takács János versenyzők, valamint Kazinczy Ferenc, a válogatott keret győztese.

MHSZ-aktív Debrecenben

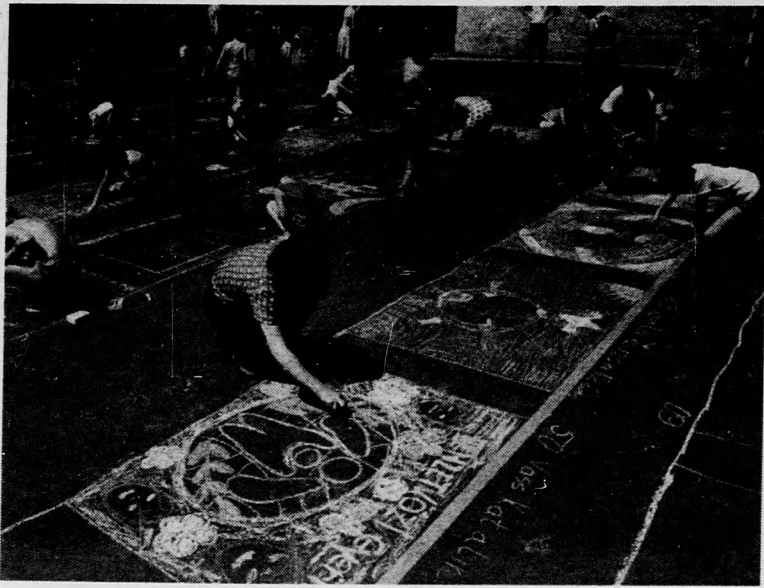
A Magyar Honvédelmi Szövetség Hajdú-Bihar megyei vezetősége május 19-én agitációs és propaganda-aktívtevékenységet tartott Debrecenben, a MÁV-állomás előadótermében a megyében működő MHSZ-klubok agitprop-felelősei, az iskolák, intézetek honvédelmi felelősei és a üzemi lapok szerkesztői, munkatársai részére.

Az értekezleten megjelent **Harmati Andrásné**, a megyei pártbizottság munkatársa, **Szilágyi Ferenc**, a KISZ debreceni járási bizottságának titkára, **Bótkós Ferenc** alezredes, az MHSZ országos központjának munkatársa, képviseltették magukat a fegyveres testületek, a társadalmi és tömegszervezetek is.

propagandamunka megyei tapasztalatairól, feladatairól. Mint az MHSZ megyei titkára elmondotta, megyénkben az elmúlt évben 1035 előadás, 611 filmvetítés, 252 laktanyalátogatás, illetve élmenybeszámoló, 235 technikai bemutató, kiállítás, 235 honvédelmi nap volt. Egy klubra évente átlagosan 13 rendezvény jut. Idén a Tanácsköztársaság 60. évfordulója, alkotmányunk törvényi iktatásának 30. évfordulója, a nemzetközi gyermekek, valamint várhatóan az első magyar űrhajózással kapcsolatos tennivalók határozzák meg a főbb feladatokat.

Az előadás után hozzászólások hangzottak el. Az értekezlet **Barczy József** zárszavával ért véget.

Az előadótérben az értekezlettel egy időben agitációs és propagandakiállítás is rendeztek a módszerek átadása céljából.

Aszfaltrajzverseny a Debreceni Tervező Vállalatnál

A Debreceni Tervező Vállalat KISZ-bizottsága szombaton délelőtt a vállalat udvarán aszfaltrajzversenyt rendezett a gyermekek je-

gyében. A versenyen hetvenhárom vettek részt. A gyerekek munkáját a Topor András festőművész vezette zsűri bírálta el.

Jubilál a Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézet

Hetvenötödik évfordulóját ünnepli a Hajdú-Bihar megyei Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézet. Ebből az alkalmából május 24-25. között több eseményből álló rendezvénysorozatot szerveznek. Május 24-én, csütörtökön délelőtt 9 órakor a megyei Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézet székházában **Tóth László** igazgató nyitja meg a jubileumi rendezvénysorozatot. Ekkor kerül sor a nemzetközi gyermekek és az intézet jubileuma alkalmából készült Anya gyermekével című szobor leleplezésére is. A szobor Hondomatidisz Rigasz szobrászművész alkotása. Az avatóbeszédet **Szöllősi Gyula**, a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnökhelyettese mondja.

Május 25-én, pénteken 9 órakor a megyei művelődési központ ifjúsági terme ad otthont a társadalom és a gyermekvédelem mai helyzetéről szóló tanácskozásnak, amelyet **dr. Bajkó Mátyas** kandidátus, a Hazafias Népfőnt pedagógiai munkabizottságának vezetője nyit meg és vezeti. A tanácskozás előadója **Földesi Klára**, az Oktatási Minisztérium gyermekvédelmi önálló osztályának vezetőhelyettese lesz, korreferátumot **dr. Kóti János**, a fővárosi Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézet igazgatója, valamint **dr. Biczó Aranka**, a debreceni Hámán Kató Nevelőotthon igazgatója mond.

Délután 2 órakor Hajdúhadházon a nagyközségi tanács disztermében emlékülést rendeznek az első magyar gyermekváros létesítéséről és tevékenységéről. Az emlékülést **dr. Pásztor András**, a tanács elnöke nyitja meg, emlékező beszédet **Járó Miklósné**, a Magyar Pedagógiai Társaság gyermekvédelmi szakosztályának elnöke mond. Ezt követően a hajdúhadházi gyermekváros baráti köre nevében a gyermekváros egykori tanárai, növendékei emlékeznek az elmúlt eseményekre. Az emlékülésen közreműködik a hajdúhadházi Új Barázda Tsz népdalköre és a hajdúhadházi gyermekszinpad.

Szöllősi Erzsébet átadja az úttörőcsapat működési engedélyt

Csapatnévadó ünnepség Veres Péter nevét vette fel a Boeskaai téri iskola úttörőcsapata

Vörös és két nyakkendős gyerekek, ünnepelőbe öltözött szülők gyülekeztek május 19-én a reggeli órákban a debreceni Nőgrádi Sándor Általános Iskola bejárata előtt. Ki virágot, ki csokoládét, ki könyvet szorongatott a kezében, ajándékul az újonnan avatottaknak. Ünnepléses csapat-összejövételre, csapatnévadóra, illetve kisdobos- és úttörőavatásra jöttek mindnyájan.

A zászlódszobába öltözött iskola udvarán felsorakozott rajokkal szemben az elnökség soraiban foglaltak helyet a meghívott vendégek, köztük **Szöllősi Erzsébet**, a Magyar Úttörők Szövetsége Hajdú-Bihar megyei elnökségének titkára, **Nagy Csaba**, a Debrecen városi úttörőelnökség elnöke, **Tollódi Sándor**, a megyei tanács művelődési osztályának csoportvezetője és **dr. Tar Károly**, a városi tanács művelődési osztályának vezetője.

Az ünnepség ezek után kisdobos- és úttörőavatással folytatódott. A csapat-összejövétel után az iskola énekkara ünnepi bemutatót tartott.

Ezután **Szöllősi Erzsébet** megyei úttörőtítkár átadta a csapatnak a működési engedélyt, majd **Mag Erzsébet**, a Debreceni Ruhagár KISZ-bizottságának titkárhelyettese nyújtotta át **Kovács József** csapatvezetőnek a gyári KISZ-szervezet ajándékát, a csapatzászlót. Az úttörők köszönő szavait követően **Szöllősi Erzsébet** és **Nagy Csaba** az úttörőszövetség megyei és városi vezetőinek képviselőiben, **Kató József** örnagy pedig a patronáló honvédségi alakulat nevében szalagot kötött a zászlóra. Szalaggal köszöntötték a Veres Péter Úttörőcsapatot a testvér KISZ- és úttörőszervezetek képviselői is.

Az ünnepség ezek után kisdobos- és úttörőavatással folytatódott. A csapat-összejövétel után az iskola énekkara ünnepi bemutatót tartott.

Házgyári sablonok belföldre és exportra

Az Építőgépgyártó Vállalat debreceni gyára az idén 15,5 millió forinttal több házgyári sablon termelését tervezte, mint az elmúlt esztendőben. Ebben az évben Csehszlovákiába 19 millió, a hazai építőipari vállalatok-

nak 46,5 millió forint értékű házgyári sablon készítenek a debreceni gyárban és a bal-mazújvárosi gyáregységben. Az év eddig eltelt részében a megfelelő ütemben végzett termeléssel segítik a hazai lakásépítési program teljesítését.

HÍREK

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Száznolcvan évvel ezelőtt, 1799. május 20-án született és 51 éves korában, 1850-ben halt meg Honoré de Balzac világhírű francia író, a XIX. századi realista regény egyik legnagyobb mestere.

Jómódú vidéki polgárcsalád sarjaként fiatalon Párizsba került, s különböző álleveken mintegy 30 jelentéktelen regényt írt. Később kiadóvállalattal, nyomdával próbálkozott, de ezek csődbe kerültek. Allandóan adóságok szorongatták, s hosszú éveken át napi 14 óras megfizetett írói munkát végzett, hogy adósságait törleszthesse. 1830 és 1850 között írta nagy alkotását, a Comédie Humaine (Emberi Színjáték) negyven kötetét. Elete utolsó évében feleségül vette régi tisztelőjét, a lengyel Hanska grófnőt, akivel már 16 éven át levelezett.

Eletműve teljes képet ad a francia burzsoá társadalom viszonyairól, fő típusairól, az emberek erkölcsi és lelki életét irányító mozzanatokról. Engels a realizmus egyik legnagyobb diadalmának nevezte azt, hogy az író — saját osztályörököszenve, s politikai elfogultsága ellenére — kíméletlen, keserű szatírával ábrázolta a hanyatló arisztokráciát s a fejlődő polgárságot, amelyekhez a politikai életben szoros kapcsolatok fűzték. Művei nálunk is népszerűek, olvasottak.

VISSZATÉRÉS. Sárdy Brutus festőművész képeiből rendez kiállítást a Hajdúsági Múzeum május 20-án. A kiállítást 11 órakor nyitja meg dr. Bodnár Éva, a Magyar Nemzeti Galéria Új Magyar Képtárának vezetője.

PEDAGÓGUSOK NAGYSZÜLŐK ÉS UNOKÁK TALÁLKOZÓJÁT RENDEZI MEG A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETÉNEK DEBRECENI NYUGDÍJAS TAGOZATA A NEMZETKÖZI GYERMEKEK PROGRAMJÁKÉNT MÁJUS 24-ÉN DÉLUTÁN 5 ÓRA KEZDETT. A TALÁLKOZÓT A LUDAS MATHYI Báb-színház és az óvodások műsora teszi színessé. A találkozó helye a debreceni művelődési központ táncterme.

GYERMEKKÖNYV-KIÁLLÍTÁS ÉS -VÁSÁR. A debreceni városi könyvtárban gyermekkönyv-kiállítás és vásárt rendeznek május 21. és 26. között. A kiállítást 21-én Kun János előadóművész nyitja meg.

LOTTONYEREMÉNYEK. A Sportfogadási és Lottóigazgatóság közlése szerint a 20. játékhetén ötállalatos szelvény nem volt. Negyüztalalatos szelvénye 27 fogadónak volt, nyereményük egyenként 269 545 forint. Három találatot 4493 fogadó ért el, nyereményük egyenként 610 forint. A kétállalatos szelvények száma 158 763 darab, ezekre egyenként 29 forintot fizetnek.

A MI VILÁGUNK című gyermekrajzpályázat eredményhirdetése május 21-én lesz Hajdúbörzsönyben a városi tanács előtti téren. Ezzel egy időben nyílik a pályázat legjobb alkotásából rendezett kiállítás is.

A LENINGRÁDI LÁTNIVALÓK című előadás helyett dr. Pligler György tart diavetítéssel egybekötött útbemutató Arany Prága címmel a debreceni Kölcsey Ferenc Művelődési Központban május 26-án, vasárnap 18 óra 30 perckor.

DIPLOMAHANGVERSENÝ. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenészkolai Tanárképző Intézetének debreceni tagozata fafúvós hallgatóinak diplomahangversenye május 22-én 11 órakor lesz a főiskola hangversenytermében.

VÁLLALATI TÁMOGATÁS GYERMEKINTÉZMÉNYEK ÉPÍTÉSÉRE. A KPVDSZ-hez tartozó megyei vállalatok, intézményeknek összesen 45 alapszervezetében az elmúlt évben a dolgozók az Egy nap az óvodákért mozgalom keretében több mint 700 ezer forinttal járultak hozzá óvodák építéséhez.

KÖZLEMÉNY

Aramszünet. Május 21-től 25-ig naponta 9-től 16 óráig Nagycsere Tejbegyűjtő és környéke. (x)

Népfőntforum

Érdekes találkozó színhelye volt szombaton délelőtt a megyei tanács épülete, ahol a Hazafias Népfőnt Hajdú-Bihar megyei Bizottsága mellett működő nő- és rétegpolitikai bizottság rendezett fórumot a nyugdíjkorhatárt elért, de még munkában álló dolgozók részére. A fórumon — amelyen **dr. Kádár Magdolna** és **dr. Kadocsa Géza** ügyvédek tartottak bevezető előadást — a legkülönbözőbb foglalkozási ágak, szakmák képviselői gyűltek össze, akik ismertették a sa-

ját munkahelyükön dolgozó idős emberek helyzetét. A találkozó elhangzó kérdésekre, észrevételekre a jelenlévő társadalombiztosítási, szak szervezeti és más szakemberek válaszoltak.

Egyébként a nő- és rétegpolitikai bizottság ezekben a napokban a megye községeiben is rendez hasonló jellegű rendezvényeket, júliustól szeptemberig pedig a járási és városi fórumokra kerül sor, végül novemberben Debrecen ad otthont a megyei találkozónak.

SZÍNHÁZ • TV

Műv. központ:
Ma 7 órakor Régmódi történet, Gózon-b.

Hungária:
Ma 7 órakor Játék a kastélyban, Csokonai-b.

TV
VASÁRNAP
BUDAPEST, 1. műsor

8.03 Műsorismertetés. 8.05 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna (ism.). 8.10-9.15 Mindenki iskolája. 9.15 Óvodások film-műsora. Kisfilm-összeállítás. 9.35 Játsszunk együtt! Bombázás (ism.). 9.45 Csak gyerekeknek! Kisfilm-összeállítás. 10.15 Eva, Eva! Lengyel kisfilm. 10.45 Hírek. 10.50 Mozdulj! 11.50 Utazás a Holdba. Tévétúrók. III. rész (ism.). 12.40 A hetedik kontinens ékszerel. NSZK film-sorozat, XIII/7. rész: Szabellák és murénák. 13.05 Romantika és klasszicizmus küzdeleme. Angol képzőművészeti filmsorozat. XV/6. Jean Auguste Dominique Ingres I. 13.43 Műsorismertetés. 13.45 Gusztáv közeledik. Magyar rajzfilmsorozat (ism.). 13.50 Salakmotor csapat-világbajnoki zónaverseny. 14.50 Pedagógusok fóruma. Játsszunk pedagógáért! 15.25 A hugenották kincse. Francia tévéfilmsorozat. V/3. rész. 17.00 Reklám. 17.05 Két kongresszus között. Összeállítás az országos KISZ-értekezletről. 17.30 Műsorainkat ajánljuk. 17.55 Most mutass meg! Rendhagyó vetélkedő. 18.25 Reklám. 18.35 A Községszolgálat tájékoztatója. 18.40 Esti mese. 18.50 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 19.00 A hét. 20.00 Hírek. 20.05 Derrick. NSZK bűnügyi filmsorozat. Nyakán a hurok... 21.05 Telesport. 1. Sporthírek. 2. Sülyemelő Európa-bajnokság. 21.40 Közvetítés

a Moszkvai Nagy Színházból. Bartók: A kékszakállú herceg vára. Egyfelvonásos opera. 22.45 Hírek.

POZSONY, 1. műsor
7.00 Hírek. 7.15 Kisgyerekek műsora. 7.45 A boldog hercegnő. Mesejáték. 8.30 Elektron bácsi öletel. Tévésorozat gyerekeknek. 9.05 Szovjet tévésorozat, 7. rész. 10.25 Híradó. 11.50 Megjött a cirkusz! Szovjet film. 12.10 Műsorajánlat. 12.30 Sport-délután. 15.00 Zenés műsor. 15.20 Postálada. 16.10 Filmmúzeum. A kocsit ötvözik keréke. 17.40 Esti mese. 18.00 Tv-híradó. 18.30 Vasárnapi vers. 18.40 Tévétúrók. 20.05 Sporthíradó. 20.15 Sülyemelő EB. 21.15 Portréfilm. 21.40 Hangverseny.

POZSONY, 2. műsor
15.25 Gyerekeknek. 16.00 Csehszlovákia-Szovjetunió női kosárlabda-mérkőzés. 17.30 Zenés műsor. 18.00 Pedagógusok műsora. 18.30 Élet jövő nélkül. Szovjet film. 19.30 Portréfilm. 20.05 A vad folyó. Amerikai film. 21.50 Hírek.

BUKAREST
7.30 Vasárnapi torna. 8.35 Gyermekfilm. 9.00 A falu életéből. 12.05 Vasárnapi album. 15.00 Dickens Londonban. Folytatásos film. 15.55 A mai Spanyolországról. 16.15 Tv-sport. 18.00 Tv-híradó. 18.20 Műsor Ploestiből. 19.20 A Knock című francia film Jovet főszereplésével. 20.50 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
17.00 Vasárnapi jegyzet. 17.05 Előzetes a jövő hét zenei műsoraiból. 17.20 Várak Szabolcsban. R riportert: Bálint Attila és Rózsavölgyi Erzsébet. (A csütörtöki Petőfi műsor ismétlése.)

sej.) 17.50 A stúdió új zenei felvételeiből. 18.00-18.30 Sportról sportra, zenével.

HÉTFO
POZSONY, 1. műsor
14.10 Iskolatévé. 14.50 Angol nyelvtanfolyam. 15.20 Hírek. 15.45 Iskolatévé. 16.25 Kerékpáros Békésvényen. 17.15 Zenés műsor. 17.40 Esti mese. 18.00 Tv-híradó. 18.30 Tévétúrók. 19.55 Zenés műsor. 20.30 Tv-híradó. 21.00 A rendőrség nyomoz. 21.05 A szocialista országok életéből. 21.30 Szovjet zenei műsor.

POZSONY, 2. műsor
16.45 Hírek. 17.00 Vendégünk: András Bernard. 17.30 Sportmagazin. 18.00 Francia nyelvtanfolyam. 18.30 Sülyemelő EB. 19.45 Öryosi tanácsok. 19.55 Szovjet tévésorozat I. rész. 21.00 Portréfilm. 21.20 Labdarúgó-összeállítás. 21.40 Hírek.

BUKAREST
15.00 Magyar nyelvű adás. 17.50 A legkisebbeknek. 18.00 Tv-híradó. 18.30 Panoráma. 19.00 A Poldark című folytatásos tv-regény. 19.55 Van kérdése? Az élő és az élettelen anyagról. 20.25 Nemzetközi szemle. 20.45 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
17.00 Hírek, időjárás — Lap-szemle. 17.05 Tanczenei kívánságlistásor. Szerkesztő: Haskó József. 17.25 Közös érdek, közérdek. Öntömunkások Kisvárdán. R riportert: Bálint Attila. 17.40 Nyírségi pásztortánok. 17.45 Válaszolunk hallgatóinknak. 17.50 Musical-részletek. 18.00 Eszak-tiszántúli krónika. 18.15 John Travolta és Olivia Newton-John énekel. 18.25-18.30 Hírösszeállítás — Műsorelőzetes.